

ANALOGI

5

2009

**Ikonomiaalari
Ritva Koverolan löytö:**

*"No mikä
se ikoni
sitten on?"*

SIVUT 4–7

Jumalanpalvelus- ja toimintasisivut:

HAMINA 24–26, HÄMEENLINNA 27–30, KOTKA 31–34, LAHTI 35–38, LAPPEENRANTA 39–45, TAMPERE 46–49, TURKU 50–57

ANALOGI HAASTATTELEE

4-7 Taivas kuvautuu maaväreillä.

Ritva Koverolan haastattelu.
Isä Hariton

HENGELLISTÄ OPETUSTA KIRKOSTA JA VALTIOSTA

8-9 Kirkko selviytyy terrorista ja diktatuurista.

Isä Ion Durac

KIRKOLLINEN LAINSÄÄDÄNTÖ KESKUSTELUSSA

10-11 Piispat ja kanonit Diakoni Johannes (Jukka Korpela)

EU-VAALIEN RATKAISEVAT HETKET

11 Ambrosiuksen esitys

ANALOGI HAASTATTELEE

12 Paavi ja Moskovan patriarkka yhdessä Suomeen.

Piispa Teemu Sipon haastattelu.
Isä Hariton

ORTODOKSIT JA EU-VAALIEN MEDIAKRITIIKKI

13 Kun kirkko ampui omaan nilkkaan.

Munkki Serafim

NAPIT VASTAKKAIN

14 Oma uskonto vai uskontotieto

Sirpa Okulov

KIRKOLLISKOKOUKSEN KYSYMYKSIÄ

16 Kirkosta eroamisen kasvu huolestuttaa.

Kuinka yhteys kirkkoon säilyy?
Mikko Junes

17 Maallikkopalvelus on mahdollisuus.

Marko Mäkinen

KIRJALLISUUDEN TARKASTELUA

18-19 Rakkaudesta luostarielämään

Esko Nikander

KIRKOT VASTAAVAT YHTEISKUNTAKYSYMYKSIIN

22-23 Euroopan kirkot poliittisesti aktiivisia

Rovasti Veikko Purmonen

Seurakuntien toiminta

24-26 HAMINA Kouvola

27-30 HÄMEENLINNA Forssa

31-34 KOTKA Loviisa

35-38 LAHTI Heinola, Hyvinkää

39-45 LAPPEENRANTA Imatra

46-49 TAMPERE Pori

50-57 TURKU Rauma, Salo

Vakiopalstat

3 Pääkirjoitus, isä Hariton
3 Ajassa liikkuu, isä Markus Aroma

7 Metropolilta, Ambrosius

15 Ortodoksit Euroopan
vuorovaikutuksessa
Arkkkipiispa Leo

19 Kirkkomusiikin helskyttelyä
Jaakko Olkinuora

20 Luostaripalsta
Nunna Kristoduli

21 Venäjänkielinen palsta
Isä Viktor Maksimovski

58-59 Lapset ja nuoret
Leena Lomu

Seurakuntien tapahtumia

30 HÄMEENLINNA / Praasniekkajuhlat / Lasten syksyinen luontoretki

33 KOTKA / Joulunodotuskalenteri

34 KOTKA / Karhulan ortodoksit

37 LAHTI / Kalliopirtiltä kajahtaa

38 LAHTI / Heinolan naisyhdistyksen kuulumisia / Kripari Perheniemen opistolla

39 LAHTI / Paras kevään uskonnon vastaus Hannalla

42 LAPPEENRANTA / Поездка в село Великорецкое

43 LAPPEENRANTA / Diakoniatoimikunnan järjestämä virkistysretki / Arvokas lahjoitus Pokrovan kirkolle

44 LAPPEENRANTA / Kuuliaisuustehtäviä tekstiilien parissa / Kirkkojen kupolit ja ristit kunnostetaan

49 TAMPERE / Hiippakunnan aktiivisin tiistaiseura toimii Porissa / Merkittävä lahjoitus seurakunnalle

53 TURKU / Arkkitehtuurin helmi

54 TURKU / Kuoromatalla Timisoarassa

55 TURKU / Afrikkalaista tunnelmaa

56 TURKU / Salossa juhliittiin / Vanhusten kirkkopyhä Raumalla

57 TURKU / Salon koululaiskirkko / Loimaan seudun Tiistaiseura retkeili / Suru

RADIO • TV

LA 24.10. RADIO, aamuhartaus, kirkko-herra Antero Petsalo, Kiuruvesi

MÄN 26.10. Andrum, kyrkoherde Matti Wallgren, Vaasa

SU 1.11. RADIO klo 11-12 liturgia, Iloantsi, Profeetta Elian kirkko

SU 15.11. RADIO klo 11-12 liturgia, Kuopio, Pyhän Nikolaoksen kirkko

TI 17.11. RADIO, iltahartaus, uskonnon-opettaja Makarios Lehtimäki, Kuopio

LA 21.11. RADIO, aamuhartaus, kirkko-herra Matti Wallgren, Vaasa

SU 29.11. RADIO klo 11-12 liturgia, Polvijärvi, Pyhän Johannes Kastajan kirkko

SU 6.12. RADIO klo 11-12 liturgia, Vaasa, Pyhän Nikolaoksen kirkko

LA 12.12. RADIO, aamuhartaus, metropoliitta Panteleimon, Oulu

TI 15.12. RADIO, iltahartaus, rovasti Andreas Hjertberg, Kuopio

TO 24.12. RADIO klo 18.00-18.40, jouluaaton rukoushetki, Lappeenranta, Jumalansyntyttäjän suojeluksen kirkko

PE 25.12. RADIO klo 8-9 liturgia, Joensuu, Pyhän Nikolaoksen kirkko

TO 31.12. RADIO klo 18.00-18.40, uuden vuoden ehtoopalvelus, Helsinki, Pyhän Kolminaisuuden kirkko

Seuraava **Analogi 6/09** ilmestyy 17. joulukuuta. Siihen tuleva aineisto on jätettävä toimitukseen **viimeistään keskiviikkona 18. marraskuuta.**

Salossa juhlatuulella

■ Nikean metropoliitta Johannes osallistui Salon tsasounan juhlaturgiaan ja tiistaiseuran juhlaan, ks. s. 56.

KARI M. RÄNTILÄ

- **Julkaisija:**
Haminan, Hämeenlinnan, Kotkan, Lahden, Lappeenrannan, Tampereen ja Turun ortodoksiset seurakunnat
 - **Kustantaja:**
Kotimaa-Yhtiöt Oy
Kymmenes vuosikerta, painosmäärä 10 000 kpl.
 - **Päätoimittaja:**
Kari M. Röntilä, puh. 040 550 6272
 - **Graafikko:**
Heikki O. Jokinen, puh. 050 524 6007
ho.jokinen@kolombus.fi
 - **Toimitus:**
Rautatienkatu 52 E, 13210 Hämeenlinna
 - **Sähköposti:**
analogi@kotimaa.fi tai
analogi.toimitus@pp.inet.fi
 - **Tilaaminen ja osoitteenmuutokset:**
Tampereen kirkkoherranvirasto,
Suvantokatu 10 A, 33100 Tampere, puh. 020 610 0355 (ti–pe klo 9–13)
 - **Julkaisuneuvosto:**
Kirkkoherra Markus Aroma (pj.), kirkkoherra Aki Leskinen (vpj.), kirkkoherra Ion Durac, kirkkoherra Leo Huurinainen, kirkkoherra Veikko Lisitsin, kirkkoherra Markku Toivanen, kirkkoherra Timo Tynkkynen, isä Gaius Sahlberg, päätoimittaja Kari M. Röntilä, Maria Hokkinen, Marita Jouhki-Inkinen, Mikko Junes, Leena Karjalainen, Leena Lomu, Eeva Manni ja Marita Nieminen.
 - **Toimituskunta:**
Mikko Junes, Anne Jurvanen, Esko Nikander, Simo Ojanen
 - **Tilauhintana**
18 euroa/vuosi
Lehti ilmestyy kuusi kertaa vuodessa
 - **Ilmoitushinnat (sis. alv):**
1/1-sivu 1200 euroa
1/2-sivua 650 euroa
1/4-sivu 500 euroa
1/8-sivu 250 euroa
 - **Ilmoitusmyynti** (kaupalliset ilmoitukset):
Kotimaa-Yhtiöt Oy, myyntineuvottelija
Vappu Kuusiniemi, puh. (014) 619 824 tai
040 486 6726, vappu.kuusiniemi@kotimaa.fi;
aineistot: ilmoitusmyynti@kotimaa.fi.
- Painopaikka: Kirjapaino Uusimaa,
Porvoo 2009
ISSN 1458-9257

Juhlaikoni

Jumalansynnyttäjän juhla
Ennusmerkki-ikonin
kunniaksi, 27. marraskuuta

Haasteellinen vastavoima

Viime keväänä olimme kirkkona valmistautumattomia ja teologisesti lähes aseettomia politiikasta käytyyn teologiseen ja julkiseen keskusteluun. Nyt on selvää, että piispainkokous ei niinkään kieltänyt papistoa osallistumasta politiikkaan kuin **Mitro Repoa** osallistumasta siihen. Kummankin osapuolen keskinäinen yhteydenpito ja toistensa kunnioittaminen oli huomattavan vähäistä ja vastentahtoista. Tätä voi pitää hengellisen johtajuutemme heikkouden osoituksena. Piispainkokous menettelylään myös osallistui tahattomasti Revon vaalikampanjan edistämiseen. Lisäksi osaamaton mediapeli ja kanoneilla taktikointi johtivat siihen, että kirkkomme iloisenpyöreät pojankasvot katosivat ja ortodoksisuus menetti mediassa viattomuutensa.

Marraskuun kirkolliskokoukselle on toimitettu esitys siitä, että kirkollishallitus laatii pikaselvityksen papistomme sidonnaisuuksista politiikkaan, liike-elämään ja erilaisiin organisaatioihin. Esityksen näkökulma on korostuneen negatiivinen. Tarkoitus ei ole selvittää sitä, miten parhaiten me kirkkona luomme yhteyksiä ja edistämme kirkkomme näkyvyyttä ja arvontantoa yhteiskunnassa, vaan se, kuka meistä ja millä tavoin on syylinen. Olemme tässä hyvin vaarallisella tiellä. Haluan uskoa, että kirkolliskokous on viisas ja voittaa tarjotun houkutuksen.

Itse asiassa kirkkomme pääongelma ei koske sitä, miten papiston ja piispojen yhteiskuntasuhteet määritellään, vaan kyse on paljon laajemmasta kirkkomme itseyttämyksen ja lainsäädännön selvittämisen tarpeesta, toisin sanoen meille kuuluvasta paikasta suomalaisessa yhteiskunnassa ja oikeusvaltiossa.

Joensuun piispa **Arseni** toteaa eräässä kannanotossaan kirkon ja politiikan suhteista, että kirkko ei ole politiikan vastakohta, vaan autonominen ja omista lähtökohdistaan toimiva *yhteiskunnallinen vastavoima*. Pidän tätä piispan lausumaa mielenkiintoisena tulkintana kirkollisesta todellisuudestamme nykypäivän Suomessa. Kirkon verkkosivuilla varsin pitkään ollut arkkipiispa **Leon** nimissä julkaistu katsaus kanoneihin huipentuu samanlaisiin tuntoihin. Se toteaa, että kirkolla ja valtiolla on omat tehtävänsä eikä kirkko ymmärrä itseään valtionhallinnon jatkeeksi vaan itsenäiseksi ja poliittista arvomaailmaa *haastavaksi vastavoimaksi*. Keskeiseksi termiksi kummankin piispan näkemysissä nousee tuo sana *vastavoima*.

Tämä on historiallisesti uudenlaista teologiaa kirkossamme. Ja hyvä niin. Haluaisin kuitenkin tietää, mitä johtopäätöksiä näistä teologisista määrittelyistä on sallittua tehdä, koska en haluaisi, että yhteiskunnallisen teologiamme suhteen olisimme kirkkona vastavoima vain toisillemme ja haasteellisia pelkästään itsellemme.

Kari M. Röntilä (isä Hariton)

Ajassa liikkuu

Luomisen ihme

Runoilija menee itseensä luodakseen jotakin uutta.
Rukoilija taas menee Jumalan luo luotavaksi.

Isä **Thomas Merton** (käännös isä **Markus Aroma**)

Haminalainen **Ritva Koverola** on monipuolinen ikonimaalari ja kirkon ikonimaalauksen opetuksen kehittäjä. Hän nostaa esiin kysymyksen siitä, mitä oikeastaan tarkoitamme ikonilla.

Taivas kuvautuu *maaväreillä*

Ritva Koverola tokaisee, että jos kehen niin häneen sopii sanonta ”kerran opettaja, aina opettaja”. Hän valmistui aikoinaan luokanopettajaksi Hämeenlinnasta, sitten vajaan kymmenen vuoden työssäolon jälkeen hän erikoistui Joensuun yliopistossa

erityisopettajaksi. Nyt eläkkeellä hänellä on 40 vuotta opetustyötä takanaan. Ja niin kuin näyttää, paljon opettajantöitä on vielä edessäpäin.

– Opettajan tehtäväni ikonimaalauksessa alkoivat siitä, että minua pyydettiin sitä opettamaan. Aluksi estelin, koska en

ollut itsekään varma, osaanko opettaa maalausta. Silloin yhtäkkiä minulla ei ollutkaan pelko siitä, osaanko itse maalata, vaan minulle tuli hätä siitä, osaanko opettaa!

Ritva kertoo aina turvautuneensa opetussuunnitelmaan, sillä hänen täytyi

kun tavoitteet eivät olleet selvillä, iloitsee Ritva opintokirjan vaikutuksista.

Ikonimaalareille on myös suunnitella ammattitutkinto, joka voitaisiin suorittaa Valamon kansanopistossa. Kuluneena kesänä Ritva osallistui työryhmään, joka laati asiasta anomusta Opetushallitukselle. Ritva sanookin, että seurakunnissa ja myös eri opistoissa tulisi pitää huolta siitä, että tulevilla ikonimaalauksen opettajilla olisi alan pohjakoulutus, esimerkiksi perusopinnot tai suunniteltu ammattitutkinto. Uutena tehtävänä hän mainitsee opetusmateriaalin tuottamisen opetuksen avuksi.

– Olemme päässeet niin pitkällä, että meillä on opetussuunnitelma, opintokirja ja ehkä myös ammattitutkinnon suorittamisen mahdollisuus. Nyt toivomme, että pian saisimme uutta ja hyvää opetusmateriaalia maalarien ja opettajien käyttöön.

Ortodoksisuus vaatii kasvunsa

Ritva on syntynyt satakuntalais-hämäläisestä maalaistalosta Mouhijärveltä, Tampereen ja Porin puoliväliltä.

– Sodan jälkeen sijoitettiin myös Mouhijärven viljalle aukeille karjalaisperheitä, ja vieraita tulijoita viroksuttiin. Kuulin lapsena aikuisten kummeksuvan joitakin karjalaisten tapoja, erityisesti ryssänkirkon mainitseminen Tampereella herätti miltei pelkoa.

Nämä asenteet ja ajatukset olivat tuttuja myös sodan jälkeen syntyneillä lapsilla. Mutta sitten sattui ennenkuulumatonta heidän perheessään.

– Vanhin sisareni ilmoitti menevänsä naimisiin miehen kanssa, joka oli karja-

lainen ja ortodoksi! Siitä ei mennyt kovin kauan, kun minäkin toin nuoren miehen näyttille ja paljastui, että hänkin on karjalainen ja ortodoksi! Karjalais-hämäläinen kulttuurien vaihto alkoi tahtoen ja tahtomatta.

Taustaansa liittyen Ritva kertoo tarvinneensa pitkän, hitaan ja perusteellisen kasvamisen ortodoksisuuteen.

– Ja siihen minulle on ollut todella hyviä kasvattajia. Parhaimmat olivat mieheni vanhemmat. He suhtautuivat kaikella kunnioituksella minuun. He eivät hävittäneet omia tapojaan, mutta eivät niitä tyrkyttäneetkään. He eivät koskaan sanoneet, että sinä teet väärin tai näin pitäisi olla ja elää. He suhtautuivat minuun hyvin hienotunteisesti. Silloin kun vanhin lapsemme syntyi, he olivat miehelleni jo hyvin pohjustaneet sen, että lapsi kastetaan ortodoksiksi. Minulla ei ollut mitään sitä vastaan.

Myös miehellen **Sepolle** Ritva on kiitollinen.

– Toinen hieno kasvattaja on ollut oma mieheni. Hän ei ole koskaan osoittanut, että minun pitäisi olla ortodoksi tai käydä kirkossa. Hän on antanut minulle aikaa rauhassa katsoa ja tutustua ja siten päästä sisään.

Maalausharrastus alkuun

Ritva aloitti ikonimaalauksen harrastamisen kolmekymmentä vuotta sitten. Kouvolassa oli silloin opettaja, ja vaikka kurssi oli jo täynnä, hän pääsi kauniisti pyytäen mukaan. Hän pitää sitä johdatuksena.

– Kun aloitin, en ollut nähnyt yhtä ainoaa ikonikirjaa, en tuntenut yhtään opettajaa enkä ikonimaalaria. Minä lähdin niin puhtaalta pöydältä kuin kukaan voi lähteä. Mutta minulla oli valtava tarve ja

■ Ikonien sininen väri saadaan jauhamalla lasuurikivestä (lapis lazuli), joka on ollut maailman kallein värimateriaali.

KARI M. RÄNTILÄ

tietää, mistä aloittaa ja mihin pyritään, ja myös ikonimaalauksen opetustyötään varten hän laati sellaisen. Sitä vaati myös Opetushallitus, joka halusi kaikkiin vapaisiin sivistyslaitoksiin, kuten opistoihin, taideaineiden opetussuunnitelman. Ritvalle oli selvää, että ikonimaalaus on taideaineiden yksi sivuhaara. Asian ymmärsi myös Suomen Ikonimaalarien yhdistyksen puheenjohtaja **Merja Merras**, ja Ritva sai tehtäväkseen koota ryhmän eri puolilta maata suunnittelemaan ikonimaalauksen opetussuunnitelmaa. Joitakin vuosia sitten aherrus tuotti opintokirjan ikonimaalauksen perusopinnoja varten.

– Nyt opiskelijat sitoutuvat ikonimaalaukseen aivan eri tavalla kuin silloin,

SEPO KOVEROLA

■ Ritva kaivaa Haminassa maata paikasta, josta on aiemmin hevoskuorimittain haettu värillistä maata sekoitettavaksi pellavaöljyyn. Seoksesta on saatu puna- tai keltamultaa.

ajattelin, että olipa opettaja miten kaukana tahansa, pyrin hänen oppilaakseen. Pienellä Fiatilla puskin yön pimeydessä Haminasta Kouvolaan kursseille. Se oli todellista innostusta.

Ritva kuvailee elämäänsä ennen ja jälkeen -vaiheiksi.

– Ennen ikonimaalausta minulla oli voimallinen kankaankudonnan vimma. Yhtä aikaa kankaankudonnan kanssa halusin värjätä lankoja. Kokeilin kaikkea mahdollista luonnosta, aina uusia värejä, ja nautin valtavasti sitten kutomisesta, kun yhdistelin luonnonväreillä värjättyjä lankoja. Huomasin hämmästykseni, että mikä tahansa väri sopii toisen kanssa.

Sitten Ritva tapasi pietarilaisen ikonimaalauksen opettajan **Nina Marjahinan**, ja heidän yhteistyönsä alkoi, kun Nina tuli Haminaan opettamaan kultausta. Kerran taas opettaessaan hän sanoi Ritvalle, että tekeillä olleeseen työhön pitäisi saada malakiitinvihreää.

– Minulla ei ollut sellaista väriä. Värikaupassakaan ei sitä ollut, mutta hän sanoi huolettomasti, että sitten me teemme itse sen värin. ”Varmasti Haminassa on jokin kauppa, josta voit ostaa malakiittia!” Eräässä pienessä koruliikkeessä tehtiin puolijalokivistä koruja, ja koruseppä oli juuri katselemassa malakiitin kappaletta. Siinä oli kuitenkin hiushalkeamia, eikä sitä voinut käyttää koruksi. Niinpä hän antoi sen minulle ilmaiseksi! Kiin-

KARI M. RÄNTILÄ

■ Ritva on ollut perustamassa Ikonimaalarit-lehteä. Ikonimaalareiden yhdistys kokoaa yhteistyökkyisiä ihmisiä ja jakaa tietoa alan kehityksestä. Hän pitää sitä ikonimaalarille erittäin tärkeänä.

■ Maaväreihin kuuluvalla okralla on monia muotoja.

nostukseni maa- ja mineraaliväreihin alkoi tästä malakiitista. Sillä värillä maalasin ikonin Haminan seurakunnan 160-vuotisjuhliin.

Kiinnostus syttyy maaväreihin

Luonnosta saatavien värien kauneus ja harmonia tekivät vaikutuksen Ritvaan. Riemukseen hän huomasi, että Haminan seudun maaperässä on runsaasti erivärisiä okria. Hän myös huomasi, että kehityvälle taiteilijalle ei riitä, että niitä pystyy löytämään luonnosta, vaan niitä on myös osattava käyttää. Ritva kutsuikin Ninan opettamaan mineraali- ja maavärien käyttöä Valamoon vuonna 1997. Näin luonnosta saatavat värit tulivat tutuiksi muillekin ikonimaalareille.

Parhaimman oppinsa Ritva on saanut Moskovan hengellisen akatemian ikonimaalauksen pääopettajalta **Natalia Aldoshinalta**, joka on käynyt Suomessa kymmenen vuoden ajan. Hänen kursseilleen Valamoon valitaan kauan maalanneita opettajia, ja hän käyttää ainoastaan maa- ja mineraalivärejä.

Mikä on ikoni?

Ritva kertoo innoissaan tapauksesta, kun Haminassa pidettyyn ikoninäyttelyyn oli kutsuttu paikallisten koulujen oppilaita.

– Sellainen pieni, napakka poika tuli siihen etujonossa, kiersi siinä ja sanoi: ”No, mikä se ikoni sitten on ja missä se on!” Hän oli varmaan tottunut isänsä kanssa vene- ja autonäyttelyissä siihen, että esiteltävät tavarat olivat keskellä lattiaa. Nyt ikoninäyttelyssä hän näki vain tyhjän lattian, mikä sai hänet äimistelmään kummaa ikonia. Minä olin henkisesti valmistautunut kertomaan ikonien aiheista, iästä ja restaurointikerroksista, mutta yhtäkkiä minun pitikin sanoa vain ydinasia, että mikä se ikoni oikein on... Olen ikuisesti kiitollinen sille pienelle pojalle! Sen jälkeen aloin todella miettiä, mikä ikoni on ja miten selitän sen toiselle.

Ritva korostaa, että ikoni on aiheeltaan kanonisoitu ja sen tulee liittyä liturgiaan.

– Ikonimaalari ei käytä estoita omaa luovuuttaan, vaan hän nöyrtyy kirkon yhteisesti sovittuihin sääntöihin niin aiheen

Kirkon löydettävä moniäänisyytensä

Isä **Mitro Repo** on nyt Euroopan parlamentin jäsen. Toivotamme hänelle tähän tehtävään siunausta ja viisautta.

Vaalien alla keväällä käytiin polemiikkia juupas ei-päs -tyyliin papin osallistumisesta poliittiseen toimintaan.

Vastustajat vetosivat 400-luvun kirkkosääntöihin, jotka kielsivät pappien yhteiskunnallisen toiminnan. Mainitsematta jäi, että sääntöjen kirjoittamisen aikaan elettiin diktaattorien hallitsemassa maailmassa, jossa kansalaisoikeudet olivat täysin kehitymättömät. Politikoivista pappeista, jos sellaisia olisi esiintynyt, olisi tullut diktaattorien juoksupoikia.

Kirkon tulisi olla viisas

Yhtä hyvin tänä päivänä kirkon tulisi olla viisas, vaikka eri tavalla. Demokraattisessa yhteiskunnassa keneltäkään ei ole syytä eikä mahdollisuutta kieltää poliittista toimintaa. Pappien kohdalla sitä ei silti ole syytä suosia, vaikka poliittisen toiminnan kautta myös pappi voi edistää kirkon tärkeänä pitämiä arvoja ja eettisiä linjauksia.

Samalla on syytä muistaa, ettemme ortodoksisen maailmankuvan ja elämännäkemyksen mukaan dualistisesti jaa maailmaa kahtia, aineelliseen ja hengelliseen, ikään kuin aineellinen todellisuus olisi toisarvoista. Sama koskee ihmisen kutsumusta. Papin työ ei ole arvokkaampaa tai pyhempää kuin mikä tahansa muu kutsumus. Papin, poliitikon tai yrittäjän motiiveja arvioimme myös tavoitteiden toteutumisen perusteella.

Kristillisestä uskosta käsin ei nouse yhtä oikeaa poliittista järjestelmää tai arvomaailmaa. Mutta toki kristinuskon tarjoaa kirkkaita eettisiä ihanteita esimerkiksi lähimmäisrakkauten edistämisen suhteen.

Linjaukset vielä puuttuvat

Isä Mitrolla on paljon lahjoja ja taitoa välittää kirkkomme perintöä ja eetosta myös kirkon ulkopuolella. Toivottavasti tästä on hyötyä EU:ssa eri foorumeilla. Siksi kiinnostavaa olisi vihdoinkin kuulla Mitron keskeisiä yhteiskuntafilosofisia

ja -eettisiä pohdintoja. Samaten sitä, miten hän puolustaa pohjoismaista hyvinvointivaltiota, edistää kohtuutta ja oikeudenmukaisuutta. Mitron vaalikampanjan aikana näistä näkemyksistä emme saaneet juurikaan kuulla.

Viime kevään tilannetta ei helpottanut se, ettei isä Mitro missään vaiheessa itse käynyt piispansa tai piispainkokouksen kanssa etukäteen keskustelua ehdokkuudestaan, puhumattakaan että olisi sille pyrkinyt hankimaan suostumuksen.

Isä Mitron arvokas kutsumus

Kysymys isä Mitron eurovaaliehdokkuudesta oli piispainkokoukselle vaikea. Taustalla oli mekanistinen tulkinta 400-luvun kirkko-oikeudellisista säädöksistä, joiden synnyn historiallisia olosuhteita ei kukaan kunnolla tuntenut. Eikä ortodoksisessa kirkossa laajemminkaan ole vielä opittu elämään postmodernissa maailmassa, jossa myös kirkon on löydettävä moniäänisyys rikkautena, kun uskon ydinkysymyksistä olemme samaa mieltä. Näin ollen kirkko on elävä yhteisö, jossa myös piispojen kesken voidaan asioita tarkastella eri näkökulmista sekä rikastua tästä vuoropuhelusta.

Oleellista meille on se, että uskollisina Kristukselle ja hänen kirkolleen parhaamme mukaan teemme omaa työtämme ja käytämme yhteiseksi hyväksi omia lahjojamme työssä ja sen ulkopuolella Hengen johdatuksessa. Kirkon vahvasta ytimeä käsin meillä Suomen ortodokseilla on tähän paljon enemmän mahdollisuuksia kuin koskaan ennen, kunkin yksilön erityislaatuja kunnioittaen.

Lopuksi, isä Mitro on hiippakuntamme pappeja, ja jokaisen kutsumus on arvokas. Samalla häneltä, niin kuin jokaiselta meiltä, on jatkuvasti syytä odottaa itsensä liikoon panemista yhteiseksi hyväksi sitoutuneella ja läpinäkyvällä tavalla. Tähän hyvä ja ihmisiä rakastava Jumala antakoon meille apunsa.

Metropoliitta Ambrosius

Ks. myös Mitro Revon haastattelu s. 26.

valinnassa kuin maalauksen yksityiskohdissa. Ikonimaalarin ei tule lisätä työnsä omia tunnepitoisia aiheitaan.

Hän ottaa esimerkin ikonista, jossa kuvataan muutama vuosi sitten sattunutta suurta tsunamionnettomuutta.

– Ikonin ei kuvaa tämän hetken tapahtumia, ei ahdistusta tai iloa, ei maallista kauneutta tai rumuutta, vaan henkisty-

neitä ihmisiä, jotka ovat näiden yläpuolella. Ikonin ei ole tarkoitus liikuttaa tunteita, vaan johtaa ajatukset rukoukseen.

– Ikonissa ei myöskään ajalla ole samaa merkitystä kuin mitä meidän pieni järkemme sanoo. Sen sanoma ja opetus ovat ajattomia, ja hyvässä ikonissa on kuvattu vain olennainen. Jokaiselle ikonin katsovalle pitää suoda mahdollisuus itse

tulkita pyhää kuvaa.

Nykyään tiedotusvälineissä on paljon kuvia erilaisista ikoneista ja sellaisiksi sanotuista. – Luulen, että nyt tarvitsisimme kirkossa kunnan keskustelua siitä, mikä ikoni oikein on, hän painottaa.

■ **Kari M. Ranttilä**

Kirkko selviytyy terroristista ja diktatuurista

Romanian ortodoksinen kirkko kommunismin aikana

Kirkkoherra **Ion Durac** sanoo, että useasti käytämme raamatullisia tekstejä vahvistaaksemme joitain väittämiämme. Yksi näistä Pyhän Raamatun teksteistä on seuraava: ”Antakaa siis keisarille mikä keisarille kuuluu ja Jumalalle mikä Jumalalle kuuluu.” (Luuk. 20:25) Nämä sanat sanoi

Vapahtaja, kun ongelmana oli juutalaisen kansan ja roomalaisen valtiovallan suhde.

Ortodoksinen kirkon asemaa kommunismin aikana voidaan verrata kristinuskon alkuaikaa, kun ensimmäiset kristityt joutuivat painostuksen ja vainon kohteeksi. Kirkon historiaa onkin tarkasteltava paikallisten olosuhteiden näkökulmasta.

Historian aikakaudet

Jaan ortodoksinen kirkon historian seuraavalla tavalla: 1) aikakausi, jolloin kirkko perustettiin jumalallis-inhimillisenä instituutiona Pyhän Hengen laskeutumisesta vuoteen 330 asti; 2) bysanttilainen aikakausi vuodesta 330 Konstantinopolin valloittamiseen vuonna 1453; 3) ottomaanien ja moderni aikakausi Konstantinopolin valloituksesta toiseen maailmansotaan asti sekä 4) nykyaika toisesta maailmansodasta eteenpäin.

Kolmas aikakausi on erilainen eri maissa sen mukaan, millainen oli suhde ottomaanien valtakuntaan. Tämä vaikutti olennaisesti siihen, mitkä ortodoksiset kirkot saivat autonomisen tai autokefaalisen aseman. Neljäs aikakausi toisesta maailmansodasta eteenpäin on ollut melko samanlainen kaikille ortodoksisille

kirkoille, sillä melkein kaikki joutuivat Neuvostoliiton vaikutuspiiriin. Tärkeistä ortodoksisista maista vain Kreikka jäi kommunismin ulkopuolelle.

Kommunismin valheet

Vuonna 1885 Romanian kirkko saa autonomian, ja vuonna 1925 se sai patriarkaatin aseman ja siitä tuli autokefaalinen kirkko. Romaniassa ortodoksisella kirkolla on aina ollut tärkeä rooli, mutta erityisesti maailmansotien välisenä aikana, kun Romania kehittyi monipuolisesti. Kirkon kanta oli hyvin tärkeä kaikissa merkittävissä päätöksissä. Toista maailmansotaa edeltäneenä poliittisen kriisin aikana patriarkka **Miron** kutsuttiin toimimaan pääministerinä, koska hänellä oli riittävä auktoriteetti ja hänen puolueettomuutensa luotettiin.

Sodan jälkeen Romaniassa tulivat kommunistit valtaan puna-armeijan tulla. Vuonna 1947 kuningas **Mikael I** karkotettiin maasta, ja näin viimeinenkin este kommunismin ja ateismin tieltä oli poistettu. Jotkut ovat väittäneet naivisti, että kommunismin ideat olivat hienoja, mutta niitä toteutettiin väärin. Mutta kommunistiset ideat olivat suuria valheita ja

ihmisiä manipuloitiin häikäilemättä. Emme voi sanoa, että kommunistiset ideat ovat edes teoriassa oikein, kun ne kieltävät oikeudet, jotka Jumala antoi ihmiselle jo luomisessa: ajattelun ja elämisen vapauden, oikeuden uskoa Jumalaan, oikeuden omistaa jotain ja mielipiteen vapauden. Nämä kaikki kommunismi kielsi.

Ateismi oli yksi ihmisten manipuloimien keinoista. Ilman moraalisaantöjä ja ilman oikeaa jumalanpelkoa manipulointi oli helpompaa. Kuitenkin kommunismi oli aina heikoilla. Se yritti kontrolloida kaikkea, mutta se ei voinut kontrolloida ihmisten mieltä. Se, että kuuntelee, mitä sanotaan, ei tarkoita sitä, että myös hyväksyy sen. Jotkut sanoivat itseään ateisteiksi ilman, että olisivat kieltäneet Jumalan olemassaolon. Ateistit hyväksyivät ateistin nimen, koska sitä käytettiin toteuttamaan omia tavoitteita. Kommunismin aikana Romaniassa tiesimme, että korkeassa asemassa olevat kommunistit juhlivat nimipäiväänsä ortodoksinen kalenterin mukaan, mutta he tekivät sen ilman julkisuutta.

Kirkko ei osallistunut politiikkaan

Romanian ortodoksinen kirkko koki tuolloin vaikeita aikoja. Uskontoa ei kouluissa saanut opettaa. Opetus oli mahdollista vain jumalanpalveluksissa ja tietysti kotona, kun vanhemmat ja isovanhemmat huolehtivat siitä. Vaikka Romaniassa kommunistit eivät hyökänneet kirkkoa vastaan niin rajusti kuin Neuvostoliitossa, silti yritettiin monin tavoin eristää ihmiset uskonnon piiristä.

Kirkko ei osallistunut politiikkaan, eikä se osallistu nykyisinkään, mutta koska kirkko ei hyväksynyt kommunistien politiikkaa, se joutui jatkuvasti vaikeuksiin. Kirkkoa kohdeltiin vallitsevan järjestelmän vihollisena. Sodan jälkeen monet piispat ja papit joutuivat vankilaan, koska he eivät hyväksyneet ihmisten oikeuksien rajoittamista.

Vähitellen jouduttiin tilanteeseen, jossa kirkko ei virallisesti voinut vastustaa vallitsevaa järjestelmää. Kirkoissa kristityt saivat opetusta, mutta mitään vertailua valtion viralliseen propagandaan ei voinut tehdä. Monta kertaa papit toimittivat palveluksia seurakuntalaisten kodeissa salaa. Kasteita, avioliittoon vihkimisiä ja kodinsiunaamisia toimitettiin vain perheen kesken. Pappi ja kanttori tu-

livat siviilivaatteissa paikalle, jotta he eivät olisi herättäneet huomiota. Opettajat, upseerit, virkamiehet, tehtaiden ja yhdistysten johtajat eivät tulleet kirkkoon sunnuntaisin tai juhlapäivinä, mutta jotkut kävivät luostareissa, joissa kukaan ei tunnistanut heitä.

Kirkko valtion vihollisena

Vaikka kirkko ei virallisesti arvostellut valtiovaltaa ja noudatti lakeja, valtio näki kirkon vihollisena. Kirkon toiminnalle asetettiin rajoituksia. Jumalanpalveluksia sai toimittaa vain kirkoissa ja oli erikseen kiellettyä toimittaa palveluksia muissa julkisissa paikoissa. Kirkon rakennus- tai korjaustyöhön tarvittiin lupa, ja vastaus anomukseen oli useimmiten kielteinen ilman mitään selityksiä. Toisinaan kristityt vapaaehtoisesti osallistuivat kirkon korjaamiseen ilman minkäänlaista lupaa. Silloin valtio rankaisi seurakuntaa tai pappia sakoilla, mutta seurakuntalaiset keräsivät rahat, jotta sakot voitiin maksaa.

Kommunistit tekivät jatkuvasti propagandaa, ja kirkon väitettiin nauttivan vapautta. Valtio alkoi 1980-luvulla maksaa pienen osan kirkkoherrojen palkasta näyttääkseen länsimaille, että valtio aut-

taa kirkkoa. Samaan aikaan seurakuntien piti maksaa suurempaa veroa valtiolle.

Billy Grahamin erehdys

Toisinaan lännessä uskottiin kommunistista propagandaa. Esimerkiksi saarnaaja **Billy Graham** pyysi lupaa tulla Romaniaan, ja tämä vierailulupa hyväksyttiin. Kaikki oli valmistettu niin, että näytti kuin maassa olisi uskonnonvapaus. Paljon ihmisiä tuli kuulemaan saarnaajaa, ja siksi hän uskoi, että Romanian uskovilla oli vapaus ja kertoi siitä myöhemmin maailmalla. Saarnaajan lähdettyä kaikki samat rajoitukset olivat edelleen kirkon toiminnan esteenä.

Kärsimys, uhrautuminen, kestävyys

Romanian ortodoksinen kirkko kärsi eniten, koska se oli enemmistökirko, minkä vuoksi sitä myös pidettiin vaarallisimpana kommunismille. Maassa, jossa oli melkein 20 miljoonaa ortodoksia, oli vain kaksi teologista yliopistoa ja kuusi pappisseminaaria. Nyt Romaniassa on 15 teologista yliopistoa ja pappisseminaareja on perustettu myös luostareihin. Romaniassa oli pula papeista lähes 50 vuotta,

koska seminaarit ja teologiset yliopistot eivät voineet tarjota riittävästi koulutusta.

Kommunismien aikana kirkko ei voinut ottaa osaa politiikkaan, koska se oli ristiriidassa virallisen ateistisen linjan kanssa, eikä kirkko nykyisinkään halua leimautua jonkin poliittisen suuntauksen edustajaksi. Pappi ei voi olla neutraali henkilö, jos hän edustaa puoluetta. Romanian ortodoksinen kirkko ei ole valtiokirkko, mutta silti kirkolla on suuri vaikutus yhteiskunnan elämään. Äskettäin patriarkka **Daniel** otti kantaa koulujen uskonnonopetukseen. Ortodoksinen kirkko on myös näkyvästi mukana maan suurimmassa juhlassa.

Romanian ortodoksinen kirkko selviytyi terrorista ja diktatuurista, mutta se teki uhrauksia. Piispat kuitenkin ymmärsivät, että kirkon on kestävä, vaikka se haluttiin työntää sivuun. Sitä vatsaan jopa hyökättiin, kun sitä pidettiin kommunismin edistyksen vastustajana. Nykyisin Romanian ortodoksinen kirkko voi iloita siitä, että se pystyi toimimaan vaikeuksista huolimatta, ja se jatkaa aktiivista toimintaansa. Viime vuosina on rakennettu uusia kirkkoja, jotka ovat aina sunnuntaisin ja juhlapäivinä täynnä.

■ Isä **Ion Durac**

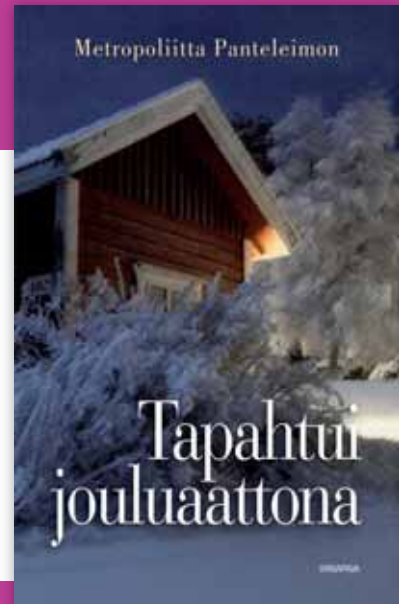

Tule käymään myymälässämme tai tee ostokset vaivattomasti verkkokaupassa ilman ruuhkia.

Kauppaamme pääset kätevästi raitiovaunulla 6.

Kaikki, mitä tarvitset.

 kotimaakauppa.fi

Kotimaiset ja korkealaatuiset

Juhava-kynttilät

Käsityönä tehdyt kynttilät palavat puhtaasti kirkaalla liekillä.

Metropoliiitta Panteleimon

Tapahtui jouluaattona

Nostalginen joulutarina. 29,90 €

TERVETULOA MYYMÄLÄÄMME: Hietalahdenranta 13, Helsinki
puh. 020 754 2350 | ma-pe 9-17 | www.kotimaakauppa.fi

 KOTIMAA-YHTIÖT

Piispat ja kanonit

Professori **Jukka Korpela** (diakoni **Johannes**) sanoo, että perustuslain perusoikeudet takaavat mielipiteen vapauden papistollekin. Näitä oikeuksia ei voi kumota toisesta ajasta ja kulttuurista peräisin olevilla ajatuksilla.

Ihmisyhteisö ei toimi ilman sääntöjä. Niiden säätäminen on vallan käyttöä eli politiikkaa. Sen tarkoitus on toteuttaa hyvää. Demokratia on vallankäytön muoto, joka jakaa vallan kaikkien oikeudeksi ja takaa sen, että asioista voi olla eri mieltä ja erimielisyyttä kunnioitetaan. Vallantavoittelijat voivat kaapata demokratian roskaväen vallaksi, mistä kirjoittivat jo klassisen Kreikan oppineet. Poliitiikan aktiivi harrastaminen on paras vastavoima tälle.

Politiikkaa ovat yhteiskunnallisten, kulttuurillisten ja sosiaalisten asioiden ajaminen. On politiikkaa vaatia tasaista tulonjakoa, vanhuksille asianmukaista hoivaa, vastustaa sotaa ja puolustaa kehitysapua. Omien käsitysten puolustaminen keinoja kaihtamatta on tuomitavaa, koska silloin ihminen asettaa itsensä totuuden mitaksi. Raamattu ei anna ohjeita totuuden yksityiskohdista, eivätkä papit ole asiantuntijoita päättämään totuudesta. Lukiesaan pyhiä tekstejä pappi lausuu totuuksia, mutta opettaessaan niistä hän puhuu ihmisen mielipiteitä. Omat mielipiteet ovat omia käsityksiä: niitä pitää lausua vaatimatta, että toiset ovat samaa mieltä.

Pappeudesta ei rooliasua

Pappi ei saa viihteellistä pappeuttaan: pappina hän lausuu käsityksiä pappeudesta käsin eikä käytä pappeutta rooliasuna. Papiston ja kristittyjen pyhyden ja pyhittäytymisen vaatimus on monimutkainen asia. Pyhittäytymistä ei tehdä toisten ihmisten tai vallanpitäjien mielistelyksi, vaan se tehdään suhteessa Jumalaan.

Kristillisyyteen on aikojen saatossa tullut siihen kuulumattomia opetuksia. Roomalaisen pakanauskonnon erityispiirre oli kultinsuoritajien puhtauden vaatimukset ja riittien täsmällinen suorittaminen. Puutteet johtivat toimituksen epäonnistumiseen. Ajatus siirtyi kristillisyyteen, ja sen perusteella vaaditaan papin rituaalista puhtautta seurakunnan edessä. Tätä suomalaisessa ortodoksisuudessa vielä korostaa venäläis-karjalainen yhteisöllisyys, joka asettaa yhteisön kontrolloimaan jäseniään.

Politiikan viihteellistyminen

Länsimainen poliittinen järjestelmä on kriisis-

■ Jukka Korpelan mielestä kirkko voisi erottaa piispan toimittamaan kirkollisia palveluksia ja valita "kanslereita", jotka käyttäisivät yhteiskunnallisesti näkyvää valtaa ja puhuisivat kirkon opista.

sä. Kiinnostusta yritetään lisätä tekemällä politiikasta show-ohjelma ja poliitikoista pellegä. Poliitiikan pilkka ja vaatimus asiantuntijavallasta on kuitenkin harkitsematonta. Tehdessään ratkaisuja on asiantuntijakin poliitikko. Jos hänellä ei ole demokraattisen järjestelmän vastuuta, ollaan diktatoriassa. Kirkon opettajat korostavat pappeuden pyhyttä, kun he kieltävät pappeilta osallistumisen arvottomiin toimintoihin. Vaikka näyttääkin siltä, että pappi loukkaisi pappeuttaan osallistuessaan nykypolitiikkaan, loukkaaminen tapahtuu viihteellistämisen eikä politiikan kautta.

Kanonit ilmaisevat aikaansa

Kirkon kanonit ovat syntyneet aikojen kuluessa. Ihmiset ovat tehneet ne jonakin historian hetkenä: niihin liittyy sekä ajankohdan erityisyyttä että inhimillistä rajoittuneisuutta ja vallanhimoa. Aikasidonnaisuudesta kertovat papistolle asetetut kiellot kylpemisestä juutalaisten kanssa, teatterissa ja kilpa-ajoissa käynnistä, kokon poltosta, noppapeleistä ja matematiikan harrastamisesta.

Kirkon poliittikasuhde on monimutkaisempi kysymys. Kirkko on valtaorganisaatio, joka pyrkii vallankäyttöön sekä itsensä että kirkon johtajien etujen puolesta. Johtajien mieltymykset, kuvitelmat ja toiveet ovat ongelma demokratiassa. Perustuslain perusoikeudet takaavat mielipiteen vapauden papistollekin,

eikä oikeuksia voi kumota toisesta ajasta tai kulttuurista peräisin olevilla ajatuksilla, jotka eivät liity mitenkään kirkon opetukseen.

Käsitys kirkosta ja sen suhteesta maalliseen valtaan hahmottui 300-luvulta lähtien, kun keisari otti Kristuksen valtansa tueksi. Keisarin ja kristinuskon liitto johti yhtenäisen kristillisen kirkon syntyyn. Keisari kutsui koolle kirkolliskokouksia määrittelemään oppia, joka tuki hänen valtaansa, eli selitti vallan vastustamisen Jumalan vastustamiseksi.

Kun kirkko oli vallan väline, oli hallitsijalle tärkeää kontrolloida kirkollisia nimityksiä. Keisariudesta syntyi oppi, jossa keisarin pyhä asema korostui: keisari ei ollut kuningas, vaan Kristuksen vallan käyttäjä. Koska oli vain yksi Jumala, oli vain yksi keisarikin. Itäisen näkemyksen mukaan Rooman keisari piti vallan itsellään, mutta lännessä kehittyi 400-luvulta lähtien oppi, jossa keisarius jakautui pyhään ja maalliseen osaan. Paavi edusti keisarin pyhää valtaa.

Sydänkeskiajan reformipaavit kykenivät luomaan kirkosta universaalin valtakunnan omine lakeineen, hallintojärjestelmineen, veroineen ja armeijoineen. Samalla paavin oppi keisariudesta sai uuden muodon: paavi oli keisari ja Kristuksen taivaallinen keisariuden ikoni ja Rooman keisari vain maallinen kuningas. Kun vain paavi sai kutsua koolle kirkolliskokouksia, syntyi läntinen kanoninen oikeus. Paavin laki ohitti kuninkaan lain 1139, kun päätettiin, että vain paavi voi tuomita, kun papin kimppuun hyökätään. Ensimmäinen kanonisen oikeuden säädöskokoelma oli Decretum Gratiani noin 1140. Sitä seurasivat paavi Gregorius IX:n 1234 julkaisema Liber extra, paavi Bonifatius IX:n Liber sextus 1298 ja paavien Clemens V ja Johannes XXII laatima Liber septimus 1317.

Kirkko valtiovallan käytössä

Bysantissa kirkko ei kasvanut voimakseksi, koska keisari kykeni rajoittamaan Konstantinopolin patriarkan valtaa, eikä tämä ollut edes idän ainoa patriarkka. Kun lännessä paavi pystyi jo 400-luvulla ottamaan piispojen vihkimyksen itselleen, idässä vihkimiseen tarvittiin kolme piispaa, eikä valta näin keskittynyt. Kun kuitenkin pappien vihkiminen pysyi oman piispan monopolina ja pappien siirtymistä hiippakunnasta toiseen vaikeutettiin, valta ei hajonnut laajalle. Säilyttääkseen edes rajallisen aseman suhteessa keisarin valtaan kirkko pyrki rajoittamaan maallikoiden asemaa kirkossa: keisariin vetoaminen vaati papilta piispan luvan, eivätkä papiston jäsenet saaneet ryhtyä maallisen vallan tehtäviin.

Keisarin vallan puristuksissa ortodoksisen kirkon lainsäädäntö jäi kodifioimattomalle tasolle. Säännöt pysyivät ristiriitaisina: ne tarjosivat hengellisiä ohjeita, mutta niistä ei ollut valtainstrumenteiksi. Kykenemättä luomaan it-

senäistä verotusta ortodoksiset kirkot pysyvät riippuvaisina ylimysten suosiosta. Opini määrittelykään ei tapahtunut keskusjohtoisesti, eikä näin päätetty edes pyhimysten kanonisoinnista. Siksi ei syntynyt edes sellaista ortodoksista tiedettä kuin lännessä teologia. Kun Albertus Magnus erotti teologian filosofiasta 1200-luvulla, voitti ortodoksisessa maailmassa vetäytymistä korostanut hesykasmi. Toisaalta ortodoksisista kirkoista ei tullut verisiä vallankäyttäjäkään kuten roomalais-katolisesta kirkosta.

Keskiajan keskustelussa maallista ja kirkollista valtaa ei kukaan pyrkinyt erottamaan ennen läntistä myöhaisskolastiikkaa, joka puolestaan alkoi näin tukea paikallisen suvereenikuninkuuden syntyä. Piispat ja keisarit eivät kieltäytyneet vallasta, vaan vaativat uskollisuutta omalle vallalleen. Ennen nykypäivää kristillisessä maailmassa kirkkoa ei ole pyritty myöskään laitoksena erottamaan valtiosta. Protestanttisissa valtakunnissa hallitsija "sosialisoi" kirkon omaksi toimielimekseen, Ranskassa kehittyi kuninkaan kontrolloima gallialainen valtiokirkko, mutta muuten roomalais-katolisessa maailmassa kirkon ylivaltiollinen asema jatkui. Moskovan Venäjällä keisari kaappasi koko kirkon omaksi työkalukseksi. Valtion ja kirkon eroa ovat vaatineet vain äärisuunnat, ja ne kirkko on tuominut aina harhaoppisiksi.

Tiedossa ongelmia

Suomen ortodoksinen kirkko on ongelmassa, jos koulujen, yliopistojen ja julkisen sekä yksityisen hallinnon palveluksessa oleva väki suljetaan sen toiminnasta niin kuin keskiajan kirkko toivoi: kanonien ydin on juuri se, että pappi ei saa olla toisen hallinnon palveluksessa. Kirkon johdon ongelmat ovat kuitenkin oikeasti demokration sijasta siinä, että johto on niin epävarma itsestään, että sen on pakko vetäytyä hierarkian suojaan ja vaatia kuuliaisuutta pukeamalla ties mistä milloinkin peräisin olevat henkilökohtaiset mielipiteensä kirkon perinteeksi. Kun tähän liittyy vallanhimo ja lankeaminen populismiin, on mietittävä, keitä ja millä perusteilla valikoituu piispoiksi. Kun länsikirkossa paavi otti kaiken vallan, jäi itään keisari kontrolloimaan vallankäyttöä. Nyt ei enää ole mitään piispoja kahlitsevaa voimaa. Samalla kuitenkin miesjoukko, josta Suomessa piispa voidaan valita, on äärettömän suppea. Tietojen, taitojen ja koetellun kansalaisuuden sijaan kriteeriksi nousevat yksinomaan perhesuhteet. Kun samalla seurakuntalaisten inhimillinen sivistystaso on kohonnut valtavasti patriarkaalisen maatalousyhteisön ajoista, on koko järjestelmä epätasapainossa.

Piispuuteen liittyvät pyhät säännöt tarkoittavat apostolien perintöä. Vallankäyttö ja opin selittäminen ovat osa maallista toimintaa.

Ambrosiuksen Mitro-esitys

Metropoliitta **Ambrosius** teki toukokuussa kokoontuneelle piispainkokoukselle oman esityksensä siitä, miten euroehdokas **Mitro Revon** pappina ja politiikan ehdokkaana toimimiseen liittynyt ongelma olisi mahdollisesti voitu ratkaista. Piispainkokous ei lämmennyt Ambrosiuksen esitykselle.

Esitys toteaa aluksi lähtötilanteen: huhtikuuisessa kokouksessaan (28.4.2009) piispainkokouksen mielestä teologiselta ja kirkko-oikeudelliselta kannalta papiston jäsenen osallistuminen konkreettiseen poliittiseen toimintaan on vastoin ortodoksinen kirkon kanonista perinnettä. Toukokuun kokouksessaan (26.5.2009) piispainkokous olisi esityksen mukaan kuitenkin päättänyt muutoilla edellistä päätöstään enemmän nykyaikaan soveltuvaksi.

Lähtökohtana siinäkin olisi ollut se, että ortodoksinen kirkko on kieltänyt papin osallistumisen poliittiseen toimintaan keskiajan kirkolliskokousten päätösten nojalla. Esitys korostaa, että tällöin kirkko voimakkaasti alleviivaa selkeän työnjaon tarvetta kirkollisen ja poliittisen palvelutehtävän välillä. Joka tapauksessa Suomen ortodoksinen kirkko kunnioittaa ortodoksinen kirkon yhteistä kirkko-oikeudellista traditiota.

Toukokuun piispainkokouksen olisi esityksen mukaan tullut hakea toisenlaisista lähestymistapoja asiaan ja lähteä siitä, että kyseiset periaatteelliset linjat tulee nyt 2000-luvulla kaikesta huolimatta sovittaa yhteen Suomen nykyisen perustuslain ja siitä johdettujen perusoikeuksien kanssa. Keskiajalla alkuperäisiä sääntöjä laadittaessa ei ollut demokraattista yhteiskuntajärjestystä eikä kansalaisvaikuttamisen mahdollisuuksia samalla tavoin kuin nykyään.

Esitys painottaakin, että vaikka ortodoksinen kirkko suhtautuu edelleen suurin varauksin papiston poliittiseen toimintaan, sitä ei nykyisessä suomalai-

nessa demokraattisessa yhteiskunnassa voida yksiselitteisesti kieltää. Siksi esitys linjaa tietyt puitteet sille, miten papiston jäsenen tulisi menetellä, kun hän asettuu ehdokkaaksi poliittisissa vaaleissa ja haluaa toimia valittuna luottamushenkilönä:

1 Ennen ehdokkaaksi asettumista papiston jäsenen tulee neuvotella asiasta oman hiippakuntansa piispan kanssa.

2 Mikäli ehdokkaaksi asettuva pappi on kirkon tai seurakunnan päätoimisessa tehtävässä, hänen tulee viimeistään ehdokkaaksi asettuessaan hakea työvapaata koko vaalikampanjan ajaksi.

3 Vaalikampanjan aikana ja poliittista luottamustehtävää hoitaessaan pappi ei saa käyttää mitään pappisviran tunnusmerkkejä (esimerkiksi viittaa ja papinristiä), vaan hän osallistuu näihin kuin kuka tahansa Suomen kansalainen.

4 Mikäli pappi tulee valituksi päätoimiseen poliittiseen tehtävään, hänen tulee hakea työvapaata koko vaalikaudeksi.

5 Eläkkeellä olevan ja harrastuksen nojalla vihityn papin kohdalla noudatetaan soveltuvien osin samoja periaatteita. Mitä tässä on sanottu papeista, koskee myös diakoniksi vihittyjä.

6 Tarkempia ohjeita näiden periaatteiden soveltamisesta antaa hiippakunnan piispa.

■ **Analogi**

Minkään pakottavan säännön estämättä kirkossa voitaisiin erottaa pyhä piispa toimittamaan kirkollisia palveluksia ja valita kirkolle yksi tai useampia nais- tai miespuolisia "kansalereita" käyttämään näkyvää valtaa ja puhumaan kirkon opista. Tällöin voitaisiin painottaa

valinnassa niitä ominaisuuksia, joita oikeasti tarvitaan toimittaessa opiskelleiden ihmisten kanssa ja käytettäessä valtaa nykyisessä yhteiskunnassa.

■ **Diakoni Johannes**

Paavi ja Moskovan patriarkka yhdessä Suomeen

Isä **Teemu Sippo** vihittiin katolisen kirkon piispaksi syyskuun alkupuolella. Edellisen suomalaisen piispan vihkimisestä oli vierähtänyt lähes viisisataa vuotta. Vierailullaan Hattulan Pyhän ristin kirkkoon hän osallistui myös Hämeenlinnan ortodoksisessa seurakunnassa vietettyyn ehtoopalvelukseen.

KARI M. RÄNTILÄ

■ Piispa Teemu toimitti katolisen ristin kumartamisen juhlan palveluksen Hattulan Pyhän ristin kirkossa 13. syyskuuta.

Piispa Teemun mielestä ekumeenisessa kirkkojen välisessä yhteistyössä ei ole tapahtunut mitään suurempia muutoksia, siinä ei ole menty takapakkia eikä suuresti edistytty.

– Kuitenkin muutaman vuosikymmenen aikana on saavutettu valtavaa kehitystä. Esimerkiksi katolisen piispan vihkimiselle Turun tuomiokirkossa ei ollut mitään ongelmaa. Tämä panee ajattelemaan, että olemme päässeet johonkin asti. Silti mikään ekumeenisen innostuksen vaihe ei ehkä ole nyt meneillään, pikemminkin olemme ekumeenian suvantovaiheessa. Voi olla, että se kuuluu juuri tähän aikaan, ja joskus taas nytkähdetään etsimään uudestaan.

Kardinaali Karl Lehmann sanoi vihkimisen yhteydessä, että Saksassa luterilaisen kirkon saaminen tällaiseen käyttöön olisi vaatinut pitkän byrokraattisen prosessin ja tulos olisi ollut epävarma.

– Kyllä, mutta täytyy ottaa huomioon, että tilanne Saksassa on aivan toisenlainen jo yksistään historiallisista syistä. Siellä katolinen ja evankelinen kirkko ovat tasavahvoja, ja tällaista tarvetta, esimerkiksi nyt piispan vihkimiseen

jossakin evankelisessa kirkossa, ei kerta kaikkiaan ole. Nämä tilanteet eivät ole oikeastaan aivan verrannollisia. Mutta luulen myös, että Saksassa evankelinen kirkko pyrkii myös profiloitumaan ehkä enemmän protestanttisena kirkkona kuin evankelis-luterilainen kirkko Suomessa, jolla on pikemminkin tendenssi yleiskirkollisuuteen ja liturgisiin asioihin.

Toisinaan katoliset seurakunnat toimittavat messuja ortodoksisen seurakuntien tiloissa. Myös sotilaspastoritoiminnassa on halua yhteistyöhön. Onko kirkkojen väliselle yhteistyölle muita mahdollisuuksia?

– Ensinnäkin täytyy sanoa, että katolinen ja ortodoksinen kirkko löytävät toisensa melkein aina, jos on kysymys uskosta. Se on aivan selvä asia. Sen vuoksi meillä ei ole koskaan keskinäisiä vaikeuksia asioissa, jotka liittyvät uskoon. Tietysti paavius on erottava tekijä, ja se on oma kysymyksensä.

Olet esittänyt, että paavi Benedictus XVI ja Moskovan patriarkka Kirill voisivat kohdata Suomessa.

– Ajatus paavin ja Moskovan patriarkan kohtaamisesta syntyi noin vuosi sitten eräässä keskustelussa. Tässä voisi olla eräs yhteistyön

mahdollisuus, johon voisimme tarttua Suomessa. Me voisimme edistää ekumeeniamme ei vain Suomessa vaan myös kansainvälisellä tasolla. Se olisi loistava ajatus, jos tällainen ystävällinen ja veljellinen tapaaminen voisi tapahtua Suomen maaperällä, joka on ikään kuin neutraali siinä mielessä, että täällä on suuri luterilainen valtakirkko ja pieni ortodoksinen ja pieni katolinen kirkko. Sehän olisi erittäin luonteva kohtaaminen, kun nyt vaikuttaa kuitenkin siltä, että paavin vierailu Moskovassa ja ylipäätään Venäjällä ei näytä millään onnistuvan.

Onko kirkkojemme välillä muita kansallisia kohtaamisen mahdollisuuksia?

– Olen joskus ajatellut, että miksei voisi joskus järjestää katolis-ortodoksisia kirkkopäiviä. Se olisi yksi mahdollisuus, jota ei vielä koskaan ole kokeiltu. Tähän asti luterilainen kirkko on aina ollut – ja siinä se on ollut todella hyvä – järjestäjänä ja kutsujana, mutta me voisimme joskus aivan keskenämme miettiä, mikä meitä yhdistää. Luultavasti se ei voisi tapahtua niinkään opillisella tasolla, koska katolisen kirkkomme resurssit Suomessa opilliseen dialogiin ovat aika pienet.

– Tällaisia erilaisia mahdollisuuksia on olemassa. Ehkä voisimme perustaa jonkin yhdistyksen, jolla olisi yhteinen päämäärä esimerkiksi idän ja lännen välisenä keskustelufoorumina. Se voisi olla virallisen tai epävirallisen tason foorumi, mutta tällaisia voisimme panna alulle. Me tarvitsemme vain vähän innostusta ja jonkin hyvän idean, mikä perustelisi tällaisen yhdistyksen olemassaoloa ja millä tavoin se voisi

■ Rovasti Markus Aroma (vas.) ja piispa Teemu Sippo kirkon ovelta.

edesauttaa kirkkojen välistä yhteisymmärrystä.

Ensi vuonna järjestetään ortodoksiset kirkkopäivät Joensuussa, joille osallistuu myös ekumeeninen patriarkka Bartolomeos. Voisiko silloin tällaisen aloittaminen olla mahdollista?

– Miksei, koska patriarkka Bartolomeos ja paavi Benedictus kohtaavat toisensa kerran vuodessa. Kohtaaminen on aina hyvin sydämelinen ja lämmin, ja siihen kuuluu muutakin kuin vain messun tai liturgian viettäminen. Se on kaunis tapahtuma.

– Ja jotakin samankaltaista voitaisiin ajatella Suomessakin. Tämä olisi hyvä mahdollisuus, jos vaikka katolilaiset voisivat olla kirkkopäivillä vieraina.

■ Kari M. Rantila

Kun kirkko ampui omaan nilkkaan

Munkki Serafim pohtii, mikä vaikutus on isä Mitron Revon tapauksella on kirkkomme imagoon. Hän myös pohtii, miksi kanonit nostettiin esiin juuri tässä tapauksessa.

Kristinusko on kriisissä Euroopassa. Monet protestanttiset maat ovat hyvää vauhtia muuttumassa uskonnottomiksi maiksi, joiden äänekkäin vähemmistöuskonto on islam. Hollannissa kristityt ovat jo jääneet vähemmistöön, Englannissa on sama trendi, ja Suomessa kristityt ovat nykyvauhdilla vähemmistö 40 vuoden kuluttua.

Kirkot ja kirkkojen johtajat ovat reagoineet murrokseen kahdella tavalla. Protestantit pyrkivät muuttamaan uskontoa yleisen mielipiteen mukana, mikä vie helposti viimeisenkin uskottavuuden. Vanhojen kirkkojen johto taas reagoi perinteisellä kilpikonnataktiikalla. Käperrytään sisäänpäin. Parhaassa tapauksessa viimeisille kirkkomummoille yritetään tarjota lisää ohjelmaa.

Meidän kirkossamme esiintyy kumpaakin asennetta. On nuoria taitajia, jotka tarjoavat joka asiaan lääkkeeksi suvaitsevaisuutta, moniarvoisuutta, keskustelua, näkökulmia. Usein heillä ei ole kovin paljon muuta annettavaa kuin tieto siitä, että erilaisia näkökulmia on olemassa. Tämä postmoderni *credo* ei aina auta ihmistä, joka etsii vastauksia.

On myös niitä, joiden mielestä kaikki ongelmat hoituvat, jos ovat hoituakseen, tradition perinteisellä tulkinnalla ja kovalla kilvoituksella. Heitä on alettu sanoa fundamentalisteiksi. Luulen, että moni humanistinen näkökulmamaalari – itseni mukaan lukien – voisi ottaa mallia heidän moraalistaan.

Koskettamisen vaikeus

Kaikkien kirkkojen perusongelma on sama: toiminnasta ja sanomasta 95 % on suunnattu pienelle ydinjoukolle. Onkin aika kysyä, miten saadaan kosketus ihmisiin? Tämä kysymys ei ole "toimintastrateginen linjaus" vaan hätähuuto kirkon olemassaolon puolesta.

Kirkon perinteiset metodit ovat nykytilanteessa täysin voimattomia. Moni toivoisi piispoilta toimia. Mutta mitä he voivat tehdä? "Piispojen paimenkirje" herättää kyllä pienen ydinjoukon huomion, mutta yleisen uutiskynnyksen se ylittää vain, jos siinä on jotain poik-

keuksellisen typerää ja yleisen maun vastaista.

Ydin on toki kunnossa. Kirkkomme tarjoavat kosketuksen pyhyyteen. Mutta mitä hyötyä tästä on, jos asenteet muuttuvat sellaisiksi, että etsijät eivät tule kirkkoon tuon kosketuksen ulottuville?

Nykyään mielipiteet ja asenteet muokataan mediassa. Mediakulttuuri asettaa tiukat rajat ja ehdot sille, miten sanoma on esitettävä, jos sen aikoo saada läpi. Puheet on tiivistettävä lyhyiksi vaikutelmiksi; puhujan persoona painaa enemmän kuin ilmaisun diskursiivinen sisältö. Netissä seisova kirkkolakia käsittelevä artikkeli ei muokkaa yleistä mielipidettä, olipa artikkeli kuinka hyvä tahansa. Lauantai-iltana ruutuun ilmestyvät kasvot ovat lähestulkoon ainoa asia, jolla yleiseen mielipiteeseen voi vaikuttaa suoraan.

Siksi kirkko tarvitsee kasvoja. Sellaisia, jotka puhuvat ja joita kuunnellaan. Puhuvista kasvoista ei sinänsä ole pulaa. Ongelma on löytää joku, jota myös kuunnellaan.

Tapaus Mitro

Junassa viereeni istui kerran vanhempi herra, ja puhe siirtyi uskontoon. Hän sanoi: "Minä en kuulu mihinkään, mutta jos kuuluisin johonkin, haluaisin olla ortodoksi." Kysyin häneltä syytä. "Ortodoksisuus on niin valoisa uskonto", hän sanoi. "Saattaa ollakin", vastasin, "mutta mistä sinä niin päättelet?" Mies aloitti: "No, se isä Mitro..."

Saman viestin kuuli monilta, jotka eivät käy kirkossa. Useimmat tuntuivat pitävän isä Mitrosta, ja hänen ansiostaan ortodoksisuudesta syntyi myönteinen vaikutelma, joka madalsi kirkon kynnyksen.

Toisenlaisen sanoman sai kuulla "kirjanoppineilta", jotka keskittyvät ruotimaan isä Mitron heikkouksia. Eräs jopa väitti isä Mitron toiminnan olevan kirkollemme erittäin vahingollista.

Moni kiristeli hampaitaan isä Mitron julisuudenkipedelle. Mutta kuinka moni itse tapaa kieltäytyä tv-haastatteluista? Arvostelijat ovat itsekin menneet mediaan. Heitä vain ei pyydet-

ty toiste. Median lait ovat julmat: "Puhut asiaa, olet tylsä."

Isä Mitroa syytettiin sisällyksettömyydestä. Totta kai hän puhui kepeitä. Jos hän olisi joka yhteydessä luennoinut kanonisesta traditiosta, häntä ei olisi edes pyydetty televisioon. Suuri osa siitä, mitä hän puhui tv:ssä, oli roskaa. Mutta hän kykeni välittämään jotain, jota luennoitsijatyypit eivät voi välittää. Elämää. Tapahtui eurooppalainen ihme: kirkosta syntyi positiivinen vaikutelma.

Kanonit esiin

Niin maallikot kuin klerikotkin rikkovat monia kanoneita koko ajan. Allekirjoittanut on tästä hyvä esimerkki. Rikon pykäläiä jatkuvasti, mutta se ei kiinnostanut ketään. Piispat itsekin rikkovat sekä kanoneita että itse antamia ohjeita.

Vasta silloin, kun kirkkomme ainoa suuren yleisön suosikki rikkoi kanonista traditiota, piispat latasivat tykkinsä ja tulitus alkoi. Kun savu hälveni, ilmassa leijui vastenmielinen kauteuden katku.

Tulitus oli varmasti "kanonisen hengen" mukaista, mutta lopputulos on huono. Kirkkomme menetti kasvonsa. Meillä ei ole enää lähettilästä suomalaisissa olohuoneissa. Median asennoituminen ortodoksisuuteen on muutenkin muuttumassa kriittisemmäksi. Tämä on erittäin huolestuttavaa, sillä media päättää ihmisten mielikuvista.

Periaatteessa kukaan ei ole korvaamaton. Tilanne on kuitenkin erilainen kuin kanonien kirjoittamisen aikaan. Piispoja ja klerikkoja on helppo uusia, mutta mistä saadaan pidetty mediakasvo?

Nykymaailmassa ketään ei kuunnella kirkollisen aseman perusteella. Media antaa sijaa niille, jotka kykenevät ilmaisemaan sanomansa lyhyesti, iloisesti, terävästi. Auktoritatiiviset julkkäuset eivät kosketa kansaa. Vaalien alla isä Mitro sai piispoilta lahjaksi kaikkien aikojen vaalikampanjan. Piispainkokouksen jälkibrezhneviläiset tiedotteet lapsuksineen eivät ehkä muokanneet yleistä mielipidettä, mutta tieto piispojen vastustuksesta lisäsi Revon suosiota entisestäänkin.

Tapaus Mitro on muuttanut mielikuvia. Ennen ortodoksinen kirkko oli jotain valoisa. Nyt ortodoksinen kirkko on porukka, joka riitelee keskenään. Mielikuva on muuttunut tivaallisesta maalliseksi. Se on isä Mitron syy, piispojen syy ja meidän kaikkien syy.

Kristinusko on Euroopassa historiansa suurimmassa kriisissä. Ensimmäinen virhe, jonka kirkko voi tässä tilanteessa tehdä, on turmella omat mediakasvonsa. Nyt se on tehty. Mitä seuraavaksi?

■ Munkki Serafim
Julkaistu LOGOS-lehdessä
5/2009

Oma uskonto vai uskontotieto

Kirkollishallituksen kasvatusasiain koordinaattori **Sirpa Okulov** pohtii uskonnon opetuksen asemaa yhteiskunnassa.

Väittelin oman uskonnonopetuksen tarpeellisuudesta toiminnanjohtaja **Irina Krohnin** kanssa radiossa 16.9.2009. Kansanedustajana olleessaan Krohn teki vuonna 2002 lakialoitteen oman uskonnon opetuksen korvaamisesta kaikille soveltuvalla uskontotiedolla. Jopa vapaaajattelijat vastustivat aloitetta. Heidän mukaansa tuloksena olisi ollut evankelis-luterilaisen uskonnon piilo-opetussuunnitelma, kuten Ruotsissa heidän mielestään on. Lakialoite ei saanut silloin kannatusta.

Monikulttuurisuuden tuki

Yksi Krohnin vastaväitteistä koski Suomen monikulttuurisuutta ja sen mukanaan tuomia ongelmia katsomusaineisiin. Monikulttuurisuudella ei ole koulu maailmassa tilastollista tukea. Oman uskonnon opetusta vastaustavat pelottelevat veronmaksajia ja päättäjiä, kuinka kaikki wicca-noidista druideihin tulevat kouluihin vaatimaan opetusjärjestelyjä lapsilleen.

Opetushallinnon tilaston mukaan 94 % suomalaisista peruskoululaisista osallistuu evankelis-luterilaiseen opetukseen. Harvinaisia uskontoja on vain 0,5 %. Käytännössä lähes kaikki näistä ovat Helsingin ympäristössä. Esimerkiksi Hare Krisnan opetusta annetaan kolmessa koulussa, ja sitä opettaa yksi opettaja. Voidaanko rehellisesti puhua monikulttuurisuudesta? Suomi on edelleen homogeeninen maa. Myönnettävää on, että eräissä kouluissa on hankaluuksia opetusjärjestelyissä. Päteviä opettajia on myös vaikea saada.

Käytännössä oman uskonnon opetuksen järjestäminen on paikallinen ”ongelma” ja opetusjärjestelyissä on rehtoreilla päänvaivaa. ”Ongelma” tulisi ratkaista paikallisesti eikä kurittaa heidän tilanteensa vuoksi koko Suomea. Helsingistä katsoen tilanne näyttää aivan toiselta kuin esimerkiksi Vieremältä. Jos pienryhmäisten uskontojen opetus lak-

kautettaisiin, ei sillä rahalla kovin suuria kutsujuhlia pidettäisi. Järkipuheet eivät aina auta. On trendikästä kannattaa uskontotietoa vanhanaikaiselta kalskahtavan uskonnon opetuksen sijaan.

Katsomusaineiden tuntimäärät vaarassa

Perusopetuksen tuntijakotyöryhmä antaa lausuntonsa ensi keväänä. Julkisuuteen on jo lipsunut halu vähentää katsomusaineiden opetuksen tunteja. Tämä koskee niin uskontoja kuin elämäntutkimustietoaakin. Myös lukiossa on paineita vähentää katsomusaineiden kurssien määrään. Päättäjät vaativat lisää taitoaineita, liikuntaa, liikennekasvatusta ja muuta ”tarpeellista”. Uskonnolliset yhteisöt opetta-

”**Jos uskontotieto syrjäyttäisi oman uskonnon opetuksen, mielestäni kaikki olisivat häviäjiä.**”

koot uskontoa. Lisäksi uskonnon suosio ylioppilaskirjoituksissa on laskenut selvästi.

Aikaisemmin uskonto kuului suosittuihin kirjoitettaviin reaaliaineisiin. Uudessa ainereaalissa on vastattava kerrallaan vain ja ainoastaan yhteen oppiaineeseen. Opiskelijat uskovat kuitenkin, että uskonnon kirjoittaminen ei hyödytä, ellei lähde teologiaa opiskelemaan. Näinhän ei ole. Useat koulut eivät voi tarjota syventäviä kursseja ortodokseille, joka vä-

hentää edelleen ortodoksiabiturienttien halua uskonnon ainereaaliiin. Koko systeemi on kuolleen syntynyt. Yliopistot eivät ota edelleenkaan oppilaita opiskelemaan vain ainereaaliiin pohjalta.

Keskustelu uskonnonopetuksesta nousee esille säännöllisin väliajoin. Uutena piirteenä on se, että keskustelu koskee myös enemmistökirkkoa. Jos uskontotieto syrjäyttäisi oman uskonnon opetuksen, mielestäni kaikki olisivat häviäjiä. Myös elämäntutkimustieto lakaisi, ja uskonnottomien olisi osallistuttava uskontotiedon opetukseen. Koska päättäjät ovat enemmistökirkon edustajia, on mahdollista, että se näkyy uskontotiedon opetussuunnitelman sisällöissä, kuten Ruotsissa. Muslimit tuskin osallistuisivat uskontotiedon opetukseen. Pohjois-Karjalassa eräällä paikkakunnalla on jo paperit valmiina ministeriöön lähettämistä varten islamilaisen koulun perustamisista varten. Asialla eivät ole fundamentalistimuslimit, vaan aivan tavalliset omasta uskonnostaan kiinnostuneet maahanmuuttajavanhemmat. Ovatko päättäjät varautuneet tähän ja sen mukanaan tuomiin seurauksiin? Sisäasianministeriössä on oman uskonnon opetus kirjattu sisäisen turvallisuuden tekijäksi. Oman uskonnon opetuksen puuttuminen voi johtaa seurauksiin, joilla voi olla kauaskantoiset vaikutukset. Rasismi ei ole niistä vähäisin.

Itsenäisiä päättäjiä kaivataan

Uskonnonopetuksesta käydyssä keskustelussa on tunnelma kuin sadussa ”Keisarin uudet vaatteet”. Ihmiset huokailevat ihastuksesta ja taputtavat käsiään uskontotiedosta puhuttaessa. Missä on itsenäisesti ajatteleva päättäjä, joka sanoo, ettei muutoksia saa tehdä muutosten vuoksi? Hyväksi koettua järjestelmää ei kannata romuttaa. Sitä tulee kehittää ja uusia käytänteitä pitää luoda. Monikulttuuriset koulut eivät ole pelkästään ongelmia vaan myös mahdollisuus avoimeen vuoropuheluun. Oppilaalla on oltava perustiedot omasta uskonnostaan, vasta sitten vuoropuhelu muiden kanssa on mahdollista. Ruotsissa monikulttuuriset uskontotiedon oppitunnit eivät vastaa dialogin haasteeseen. Koska tietoja omasta uskonnosta ei ole, ei myöskään hedelmällistä keskustelua synny.

Toimikunnat ehdottavat asioita, mutta eduskunta päättää. Tällä hetkellä näyttää siltä, ettei poliittista tahtoa löydy asiantilan välittömään muuttamiseen.

■ **Sirpa Okulov**

Luostarit kulttuurivaihdon kanavina

”Minä suostuttelen hänet mukaani, vien hänet autiomaahan, puhun hänelle suloisesti. Siellä minä annan hänelle viinitarhoja, minä muutan Akorinlaakson toivon portiksi. Siellä hän vastaa kutsuuni kuin nuoruutensa päivinä, kuin silloin, kun hän lähti Egyptistä” (Hoos. 2:16–17).

Profeetta Hoosean kirjasta voimme lukea, että erämaa ei ollut Vanhan testamentin Israelille ainoastaan rangaistuspaikka, vaan myös Jumalan kohtaamisen keidas. Ortodoksisessa kristillisyydessä noita uudistumisen keitaita ovat olleet jo lähes 2 000 vuotta luostarit.

Luostarilaitoksen syntyyn 300-luvun alussa liittyy kristillisten ihanteiden ohella myös poliittisia syitä. Yksi niistä oli Rooman valtakunnassa tuolloin eletty talouslama, jonka seurauksena monet maallisiin huoliin kyllästyneet miehet jättivät elintasokilpailun ja lähtivät erämaahan.

Myös monet naiset ottivat etäisyyttä yhteiskunnan arvomaailmaan kieltäytymällä avioliitosta ja valitsemalla itsenäisen tien. Tällaisia olivat muun muassa pyhät nunnat Makrina (k. 380) ja Melania (k. 439).

Luostarit ovat olleet hengellisyyden ohella myös kulttuurin kohtaustapaikkoja. Luostarien välinen henkilövaihto on yhtä vanhaa kuin itse luostarilaitoskin. Kreikkalaisia munkkeja asui jo 300-luvulla Britteinsaarilla, syyrialaiset munkit kulkivat 600-luvulla laajalti Afrikassa ja Pohjois-Venäjällä, yhden 1100-luvulla perustetun luostarin perustaja oli belgialainen munkki.

Viime vuosisadalla ortodoksiset luostarit levisivät kaikkialle Länsi-Eurooppaan. Nykyisin toimivia ortodoksisia luostareita on kymme-

niä Ruotsista Ranskaan ja Norjasta Espanjaan.

Henkisen pääoman vapaa liikkuvuus

Luostarien välinen kulttuurivaihto on ilmaista henkisen pääoman liikkumista. Esimerkiksi meille Suomeen vuodeksi tai kahdeksi saapuva munkki tai nunna voi tuoda tullessaan luostariin valtavan määrän hengellistä voimaa. Vastaavasti Suomesta ulkomaille luostareihin kilvoittelemaan lähteneet kasvattavat itsensä lisäksi koko kirkkoamme.

Luostarit ovat ortodoksisuuden ”hengelliset keuhkot”. Ne antavat talouden ehdoilla toimivalle yhteiskunnalle toisen mallin toimia. Elämä on muutakin kuin kiireen, kulutuksen ja nautinnon oravanpyörässä elämistä. Luostarit ovat majakoita myös talouselämän suuntaa miettiville. Munkin ja nunnan tärkein elämänviisaus on olla uskomatta turhiin illuusioihin, ja elämässä ei ole mitään suurempaa valhetta kuin uskominen saavutettujen etujen pysyvyyteen.

Luostarit ovat ortodoksiselle kirkolle myös tulevaisuudessa erittäin tärkeitä. Hiljaisuuden ja rukouksen ohella luostarit ovat ekologisen ja kestäväen elämäntavan ikoneja. Luostarit todistavat tästä niin meille ortodokseille kuin ympäröivälle yhteiskunnallekin.

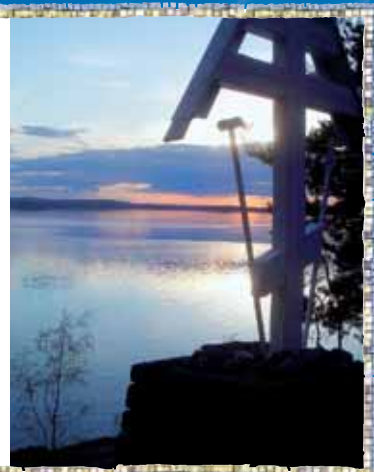
Nykyisenkin talouselämän yksi voittaja voi olla jälleen kerran kirkko, joka voi saada hengelliseksi keuhkoikseen uusia luostariasukkaita.

■ Arkkipiispa Leo

VALAMON SYKSY KUTSUU!

- Kansanopiston monipuolinen kurssitarjonta
- ensi vuoden kurssiohjelma ilmestyy lokakuussa
- Näyttelyt ja teologinen kirjasto
- Päivittäiset jumalanpalvelukset
- Kokous- ja seminaaripalvelut
- Kahvila-ravintola Trapesan noutopöytä päivittäin, juhla-ateriat tilauksesta
- Muistoesine- ja viinimymälä
- Majoitus- ja täysihoidtopaketit

**TUOHUS
HELSINKIIN**
Valamon luostarin
uusi kauppa on
avattu osoitteessa
Liisankatu 29

VALAMON MYYNTIPALVELU PUH. (017) 570 1810
MYYNTIPALVELU@VALAMO.FI | VALAMO.FI

Kirkosta eroamisen kasvu huolestuttaa

Kirkosta eroamisen kasvu koettelee myös Suomen ortodoksisista kirkkoa. Viime vuonna kirkosta erosi yli neljänneksen enemmän väkeä kuin vuonna 2007. Kirkolliskokoukselle on tehty aloite, jossa esitetään muun muassa eroamiseen johtavien syiden selvittämistä.

Vuonna 2008 ortodoksisesta kirkosta erosi jo pienen seurakunnan verran väkeä eli 626 henkilöä. Määrä on 27 prosenttia suurempi kuin edellisellä vuonna. Kirkosta erosi viime vuonna 1,0 % ortodokseista, kun luterilaisilla vastaava eroprosentti on vain hiukan suurempi eli 1,1 %.

– Ilman runsasta kirkkoon liittyvien joukkoa kirkkomme jäsenmäärä olisi kääntynyt laskuun. Näin voi tapahtua jo

tänä vuonna, ellei kirkosta eroamista saada ainakin hidastettua, sanoo virallisen aloitteen tehnyt kirkolliskokousedustaja Hannu Pyykkönen Mikkelistä.

Ortodoksisesta kirkosta eroaminen on saanut sekä hengellisesti että aineellisesti huolestuttavat mittasuhteet, ja se heijastuu pian myös kirkon talouteen. Yhdessä taloudellisen taantumien vaikutusten kanssa verotulojen kasvu tyrehtyy tai kääntyy laskuun. Seurakuntien taloudelli-

set toimintaedellytykset voivat pian olla uhattuna.

Kyse on yhteisestä ongelmasta

Pyykkönen muistuttaa, että kyse on yhtäläillä kirkon kuin eroa suunnittelevien ortodoksikristittyjen ongelmasta.

– Esitämme, että ortodoksinen kirkko käynnistää viipymättä selvitystyön kirkosta eroamisen syistä ja niistä keinoista, millä eroamista voidaan merkittävästi vähentää, hän sanoo.

Aloitteentekijöiden mukaan on selvittävää, mitä voidaan tehdä, jotta kirkon elämästä vieraantuneet ortodoksit löytäisivät uudelleen tiensä kirkon yhteyteen.

– Tässä yhteydessä tulisi samalla myös tutkia, millä tavalla kirkkomme voisi tehostaa uusien medioiden käyttöä omassa julistus- ja opetustyössään, Pyykkönen tähdentää. Kokemuksen mukaan niillä on ratkaiseva vaikutus etenkin nuorten ja nuorten aikuisten päätöksiin.

Aloitteentekijät uskovat, että luomalla eri tavoin yhteyksiä kirkon jäseniin ja jäseniksi aikoviin rakennetaan myös kestävä perustaa elävän kirkkoyhteyden syntymiselle.

■ Mikko Junes

Kuinka yhteys kirkkoon säilyy?

Kirkosta eroamisen raju kasvu saattaa tuntua yllättävältä. Moni ortodoksi kyselee hämmentyneenä, kuinka kukaan voi erota Kristuksen kirkosta? Erityisen neuvottomia tämän kysymyksen edessä voivat olla hiljattain kirkkoon liittyneet, joita oli viime vuonnakin 933.

Kirkkoon liittyjissä ortodoksisella kirkolla on valtava potentiaali, jota valitettavan vähän hyödynnetään seurakuntien toiminnassa. Moni liittyjä vetäytyy pikku hiljaa sivummalle, ja kirkossa käyntikin saattaa jollakulla jäädä siihen yhteen ainoaan voitelukertaan.

Tampereella tehdyn pienimuotoisen tutkimuksen mukaan kirkosta eroamista tapahtuu kaikissa ikäryhmissä. Eroajien suurin joukko oli kuitenkin lapsena ortodoksiksi kastettuja, jotka olivat jostain syystä vieraantuneet kirkon elämästä. Kirkossa he olivat käyneet korkeintaan kerran vuodessa.

Kirkon opetuksen mukaan pyhä liturgia ja Herran pyhä ehtoollinen ovat ortodoksikristityn hengellisen elämän keskus. Tampereen esimerkki osoittaa, että ehtoollisyhteydestä vieraantumisen voi olla kohtalokkaat seuraukset.

Kreikan edesmenneeltä arkkipiispalta Kristodulokselta kysyttiin Suomen vierailulla 2006 neuvoa ortodoksikristittyinä elämiseen maallistuneessa yhteiskunnassa. Nuoret kysyjät pohdiskelivat muun muassa kirkossakäyntiin liittyviä vaikeuksiaan.

Esipaimen käänsi kysymyksen toisin päin: "Meidän ei pidä kysyä, kuinka voimme osallistua kirkon elämään maallistuneessa yhteiskunnassa vaan kuinka voimme tulla tällaisessa maailmassa toimeen ilman kirkkoa!" Se oli viisaasti sanottu.

■ Mikko Junes

Maallikkopalvelus on mahdollisuus

MIKKO JUNES

■ Marko Mäkinen opiskelee ortodoksista teologiaa Joensuun yliopistossa. Hän luennoi maallikkopalveluksesta Riihimäen Ortodoksiapiirissä syyskuussa.

ajattoman palveluksen äärelle, jossa meidät kohotetaan taivaaseen ja lähetetään jälleen maailmaan. Tarvitsemme henkilökohtaista, sisäistä rukousta ja yhteistä rukousta, joka saa voimansa osallisuudesta Kristuksen ruumiiseen ja vereen. Rukous on hengellistä, mutta samalla myös arjen elämää kirkon ja sen jäsenten yhteydessä.

Rukous on yhteinen matka

Tarve yhteiseen rukoukseen ei katoa, vaikka pappia ei olisi saatavilla. Kirkko on vastannut tähän tarpeeseen maallikkopalveluksilla. Maallikon toimittamassa palveluksessa ei pyritä toimimaan ”aivan kuin pappi”. Maallikkopalvelus on sen si-

Menneinä aikoina maallikkopalveluksilla oli tärkeä tehtävä kirkon elämässä papien vähyden ja kirkkomatkan pituuden takia. Tsasounat toimivat kyläyhteisön rukouspaikkana kirkon ohjauksessa silloinkin, kun pappia ei ollut saatavilla. Meidän ”kylämme” muodostuvat nyt perheestä ja ystävästä, jotka saattavat asua hyvinkin hajallaan. Tässä on menneen ja nykyisen kohtauspiste.

Rukous on kirkon elämää

Kirkossa on ymmärretty alusta saakka rukouksen merkitys ja kehoitettu lakkaamattomaan rukoukseen. Pyydämme myös pyhiä rukoilemaan lakkaamatta puolestamme. Pyrkimyksenä on kasvaa elävässä ja rukouksellisessa yhteydessä kolmipyhään Jumalaan, Jumalanäitiin ja kaikkiin pyhiin. Kristitty on kutsuttu ”tämän tien vaeltajaksi” kohti ikuista päämäärää. Kirkko rukoilee ”täällä ja siellä” yhteisesti, sillä se on yksi.

Rukous ei ole kirkosta irrallista, vaan se rakentuu eukaristian salaisuuden ympärille. Viikolla pyhitämme aikaamme rukouksille, kunnes saavumme eukaristian

Palveluksia voidaan pitää useissa paikoissa, jolloin ne tulevat yhä useampien ihmisten ulottuville.

jaan papin apuväline; kristittyjen rakentamassa rukouksissa kirkko rakentuu ja sen jäsenet löytävät paikkansa kirkon elämässä. Papisto ja maallikot toteuttavat yhteistä palvelua jokainen omalla paikallaan.

Luontevin tapa yhteiseen rukoukseen on ehtoopalvelus. Se on alkuperältään varhainen ja sisällöltään melko yksinker-

tainen. Maallikon johtamana siitä jäävät pois papin osuudet, ja sitä voidaan yksinkertaistaa tilanteen mukaan. Sitä on myös luontevaa opetella pienessä ryhmässä. Ehtoopalveluksessa kannamme kiitoksen Jumalalle tästä päivästä, muistelemme maailman luomista, ihmisen paratiisillista tilaa, ihmisen lankeemusta ja osallisuuttamme siihen. Sen rukouksissa sanomme ääneen kaipauksemme Jumalan yhteyteen. Tätä seuraa lupaus Vapahtajasta ja Kristuksen ristinkuoleman kautta tulevasta lunastuksesta. Ehtooiveisuudessa veisaamme ylistystä elämän antajalle. Lopussa huomiomme kääntyy kohti Kristuksen tulemusta, Jumalan valtakuntaa ja ikuisuutta. Samalla muistamme omaa kuolevaisuuttamme. Näiden kirkon rukousten kautta liitymme pyhien rukoilijoiden pitkään saattoon.

Rukous on kasvamista

Maallikkopalvelukset toteutuvat aina seurakunnan yhteydessä, mutta niiden toteuttaminen on joustavaa. Apua tarvitaan lähinnä vastuunkantajien säännölliseen ohjaukseen ja tukemiseen. Palveluksia voidaan pitää useissa paikoissa, jolloin ne tulevat yhä useampien ihmisten ulottuville. Maallikkopalvelukset kannustavat kirkon jäseniä osallistumaan kirkon yhteiseen liturgiaan omassa kirkossa, sillä ”nälkä kasvaa syödessä”. Kodissa tai pienryhmässä tapahtuva kokoontuminen on luonteva paikka ystävyysuhteiden rakentumiselle, jolloin uudet jäsenet löytävät oman paikkansa. Samalla perheet oppivat rukoilemaan ja kirkosta vieraantu- neet löytävät tien takaisin. Jokainen voi kantaa vastuuta vaikkapa kahvin keittämisestä, rupattelusta tai palveluksen pitämisestä. Yksinkertaisesti sanottuna jokainen voi ”tulla ja katsoa” (Joh. 1:46), kysyä ja kasvaa.

Voimme tehdä kokoontumispaikoitamme tai kodeistamme tämän päivän rukouspaikkoja, joissa keskipisteinä on yhteinen palvelus ja tähtäyspisteinä kirkon hengellisen elämän keskipiste, eukaristia, omassa kirkossa. Näin rukous on ja pysyy kirkon elämänä, nivoutuu kiinteästi kirkon ja ihmisten elämään sekä tukee papien työtä. Voimme pyytää Kristuksen ruumiilta, kirkolta, opetuslapsen tavoin, nöyrästi ja innostuneesti: ”Opeta meitä rukoilemaan” (Luuk. 11:1), kerro meille maallikkopalveluksesta. Silloin näemme rukouksen hengellisen kasvun mahdollisuutena, josta kaikki alkaa ja joka johtaa Kristuksen luo.

■ Marko Mäkinen

Rakkaudesta luostarielämään

FT, TM Esko Nikander kirjoittaa, että **Eira Hernbergin** kirja kuvaa kirkossamme merkittäviin hengellisiin arvoihin yltänyttä kansalaistoimintaa.

Kauneuteen sisältyvä voima avautuu monina merkityksinä uskontotieteen dosentti **Eira Hernbergin** uusimmassa elämäkertateoksessa. Teos kertoo sitoutumisesta, mukanaolosta ja kannattelusta kirkkokuntamme rohkean naisen, **Irinja Nikkasen** (1920–2008) elämäntyössä. Teos on vakuuttava kuvaus siitä, että ihmiselämä on monipolvinen jatkumo, johon kätkeytyy ajallaan esiin puhkeava kirkas suunta.

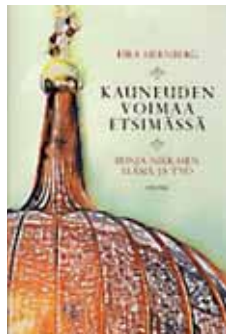
Irinja Makaroff syntyi isänsä puolelta ortodoksiseen perheeseen. Ortodoksiseen sukuun avioitunut Irinjan luterilainen äiti sai sukunsa puolelta kuulla ryssittelyä, mitä kuitenkin lievitti se, että Irinjan isän äiti liikkui luontevasti molempien kirkkojen piirissä. Irinjan oman avioliiton (1944–) kautta kahden perinteen jännite ympäröi häntä loppuun asti.

Irinjassa kasvoi erityisen vetovoimainen rakkaus luostarielämään ja ylipäättänsä luostarien edustamaan rukouskilvoitukseen, minkä hedelmänä syntyi kahden naisen, **Anna-Leena Lammen** (nunna **Kristoduli**) ja Irinjan, anarkistinen yhteishanke suomentaa koko Filokalia. Osallistuminen Valamon Ystävät ry:n perustamiseen vuonna 1973 ja puheenjohtajuus kietoutuivat tuon kristillisen askeettisen kirjallisuuden pääteoksen käänöksen rahoittamiseen.

Hengellinen intohimo

Ristiriita tai jännite on piirre, joka näyttää kasvattaneen Irinjan itseymmärrystä ja tulemistaan siksi, mikä hänestä tuli. Lapsuudessaan hän oli hiljainen tarkkailija, mutta jo tuolloin hän reagoi voimakkaasti ja syvältä epäoikeudenmukaisiksi koemiinsa asioihin.

Erityisesti isän varhainen kuolema oli kokemus, mikä sai hänet pohtimaan elämää ja itseä syvällisemmin kuin ikätoverinsa: ”Ihmisestä, joka kasvaa

Eira Hernberg, Kauneuden voimaa etsimässä. Irinja Nikkasen elämä ja työ. Kirjapaja, 2009. 345 s.

kuoleman keskellä, tulee erilainen ihminen. Koulussa koin, että olin jollakin tavalla aivan eri rotua.” Näihin aikoihin Irinja oli kohdannut useiden muiden perheen läheisten kuolemat.

Irinja oli ollut isän tyttö. Heillä oli kaksi yhteisesti merkittävää paikkaa: metsät ja ortodoksinen kirkko, johon isä otti perheen kolmesta lapsesta Irinjan mukaansa hoitaessaan kirkon isännöitsijän tehtäviä: ”Voimakkaimmat muistoni ovat kauniiden kesäpäivien liturgiasta.” Irinjan vahva, uskonnollisia väittelyjä välttävä sidos ortodoksisuuteen tulee isän perintönä. Itseään hän luonnehtii ”hirmuisen terhakkaaksi ortodoksilapseksi”. Ei vain suvun kesken vaan myös koulussa ortodoksiseen kirkkoon kuuluminen vaati rohkeutta, mutta samalla se kehitti itsenäisyyttä ja vakaumuksen sisäisyyttä.

Varhaisen kosketuksen kielin, erityisosaamista hyödyntäneeseen kirkolliseen vapaaehtoistoimintaan ja antaumuksellisen rukouksen voimaan Irinja sai ristiäidiltään. Pariisissa kielä ja pianonsoittoa opiskelleesta kummistaan ja Frans Lisztin oppilaasta kehittyi kielissä monitaituri ja loistavat arvostelut saanut pianisti. Ja kuitenkin hän oli täysvalkoisiin pukeutuneessa olemisessaan kuin kylähullu tai Kristuksen tähden houkka: ”Hän rukoili kellonajasta riippumatta... seisoi (yölläkin) rukoilemassa ikonin ääressä.” Silti hän pystyi tarkkuutta vaativaan käänös-

työhön ja sai kokea arvostusta tultuaan kahdesti valituksi kirkolliskokousedustajaksi. Eira Hernbergin mukaan otaksuttavasti rukous teki hänet erityisellä tavalla vahvaksi.

Hänen minäkuvaansa ”Hengellisellä elämällä on minuun suuri vetovoima...” eivät kuitenkaan selitä vain lapsuuskokemukset vaan myös hänen aikuisiällään kokemansa parantumisen Zagorskin luostarissa.

Selittämättömän rajalla

Filokalian suomennokseen ryhtyminen vuonna 1974 oli anarkistinen ja rohkea, koska kahdella samasta tavoitteesta unelmoivalla naisella ei ollut hankkeelle valtuuksia eikä rahoitusta. Arkipiispa **Paa-vali** oli tietoinen asiasta, mutta lupaa häneltä ei uskallettu pyytää. Riski kiellosta näin mittavalle hankkeelle oli ilmeinen. Käännöstyötä pantiin alulle hiljaisuudessa myös kirkon sisältä mahdollisesti tulevien kielteisten reaktioiden vuoksi.

Irinjalla oli monia avuja ryhtyä suurhankkeeseen. Hänellä oli kieliopintoja yliopistosta. Hän oli kirjallisesti laaja-alainen ja harrastunut, mistä hänen runonsa ja toimintansa Helsingin seurakuntalehden päätoimittajana ovat esimerkkejä. Varanotaarin tutkinto loi ammatillista täsmällisyyttä sovitaa monilapsisen perheen äidin ja puolison tehtävät yhteen vuosi vuoden jälkeen jatkuneen hankkeen kanssa. Hän oli suomentanut Ernst Benzin teoksen *Geist und Leben der Ostkirche* (Idän kirkko). Filokalian maailmaan ja kieleen hän oli perehtynyt suomentamalla *Kleine Philokalien*, jossa on poemintoja suuresta Filokaliasta.

Irinjan elämäntyön kirkkaan suunnan esiin puhkeamiseen vaikutti kaksi henkilöä. Näistä toinen oli pastori **Tapani Repo** ja toinen kreikka pääaineenaan filosofian maisterin tutkinnon suorittanut ja Bytouman luostariin Kreikkaan siirtymässä ollut Anna-Leena Lampi. Isä Tapanilta Irinja sai kosketuksen itselleen tuntemattomaan Filokaliaan. Anna-Leenasta tuli käännöstyön tekijä – ei vain kielen ymmärtämisen taitajana vaan myös alkutekstin elämyskykyisenä lukijana – ja Irinjasta teossarjan toimittaja ja rahoituksen hankkija.

Suunnan esiin puhkeamisen kulku oli se, että Irinja sisäisestä pakosta antoi runojaan luettaviksi isä Tapanille, jonka mieleen runot toivat Filokalian, ja ensimmäinen lukukokemus ratkaisi Irinjan seuraavien vuosikymmenten työmaan: ”Kotona aloin heti lukea sitä. Se oli lukukokemuksena voimakas ja myös erikoinen...

Päätin ruveta hiljakseen kääntämään sitä omaan käyttöön. Tahdoin ymmärtää enemmän...” Liturgiaan osallistuminen yhdisti myös opintojaan päättävän Anna-Leenan ja Irinjan, joka kutsui hänet kotiinsa aterialle, mitä ensikohtaamista Irinja muistelee. ”Kun sitten kuljimme jo rauhallisia kotikatuja, selvisi molemmille suurena ilonaiheena, että meillä oli sama haave. Kummankin sydämen toive oli, että saisi joskus tulevaisuudessa lukea alkutekstistä suomennettua Filokalialia.”

Eira Hernbergin mukaan ei ole harvinaista, että toisistaan tietämättömät ihmiset unelmoivat samasta tavoitteesta eikä sekään, että tällaiset ihmiset kohtaavat toisensa ja ryhtyvät yhdessä toteuttamaan unelmaansa. Professori **Antti Eskolan** mukaan (2009) rajatapaukset ovat vasta raakamateriaalia, joka ei todista maailmassa vaikuttavista voimista mitään yksiselitteistä. Näin lienee, vaikka tapahtumien kulkuu tarkastelevan ihmetystä nämä toteamukset eivät vähennä. Kokemus taivaan voimien Herran läsnäolosta on todellisempi kuin järkevä johtopäätös sattumasta. Kuvaamattoman rajalla ollaan.

Voiman olemus

Syvä Filokalialaan uppoutuminen ja halu ymmärtää vahvistivat Irinjan älyllistä kriittisyyttä suhteessa siihen, mitä rukouksen olemuksesta opetettiin: ”Joku hyvinkin tietävä ja arvovaltainen kirkonmies saattoi sanoa: ’Niin, rukoushan on ajattelua, keskittynyttä ajattelua.’ Ja – si tähän se nimenomaan ei ole.”

Rukouksen voimassa on kysymys sisäisestä toiminnasta, joka ei ole riippuvainen ulkoisista virikkeistä: ”Rukoilemaan ryhdyttäessä on ensin koottava itsensä, keskityttävä. Tällöin vedämme ajatukset pois päästä --- Opimme jättämään pois tunteet ja ajatukset.”

Kuuluu lukemistoon

Irinja Nikkasesta kertova elämäkerta kuuluu jokaisen ortodoksisen kristityn lukemistoon Filokalialian ja Vaeltajan kertomusten rinnalla. Teos on ajassamme kiinni siten, että se on erilaisille lukijoille avautuvaa holhousmentaliteettia vahvistamatonta naistutkimusta.

Kirja on asiallinen todistus ilman ulkoista pakkoa tai välineellistä hyötyä kirkkokuntamme sisällä toteutuvasta merkittäviin hengellisiin arvoihin yltävästä kansalaistoiminnasta.

■ Esko Nikander

Jaakko Olkinuora
bysanttilaisen musiikin
opettaja sekä kirkkomusiikin
ja kreikan kielen opiskelija.

Julkaisutoiminnan kaaos

Kirkkomusiikot saivat ilokseen Ortodoksisen kirjallisuuden julkaisuneuvoston yhteyteen päätoimisen kirkkomusiikin toimittajan toimen viime vuonna. Kirkkomusiikin julkaisutoiminta, joka on jo vuosia junnannut paikallaan, sai uuden toivon, mutta valitettavasti tämä toivo on vähitellen hiipumassa – ei toimittajasta, vaan hänestä riippumattomista syistä johtuen.

Itsekin kirkkomusiikkijulkaisujen tekijänä olen nähnyt läheltä kaikki julkaisutyöhön – ei vain OKJ:n vaan myös muiden tahojen julkaisuihin – liittyvät ongelmat.

Kaikkien julkaisujen laatiminen lähtee tekstistä. Lehdissäkin uutisoitu Septuaginta-käännösotku sekoitti vuosikausiksi asiat. Aluksi iloittiin siitä, että kirkko ja erityisesti liturgiset tekstit saavat oman, ortodoksisista lähtökohdista laaditun käännöksensä psalmien kirjasta. Sovittajia ohjeistettiin tekemään sovitukset tämän uuden käännöksen mukaisina. Loppujen lopuksi käännöstä ei hyväksytty, ja kaikki tehty työ meni hukkaan. Nykymääräyksen mukaan on käytettävä vuoden 1992 raamatunkäännöstä, mutta Septuaginta on sallittua ”perustelluista syistä” – joita ei tietenkään ole sen tarkemmin määritelty, kuten ei myöskään sitä, mitä Septuagintan käännöstä tulisi käyttää. Kaiken lisäksi nyt on ilmoitettu, että Septuaginta-käännös julkaistaan, mutta sitä ei käytetä kirkon jumalanpalveluskirjana.

Raamatun ulkopuolisista liturgisista teksteistä odotellaan tällä hetkellä hyväksyttyä versiota, ja ennen näiden käsikirjoitusten ilmestymistä saavat muusikot pyöritellä peukalojaan. Eihän esimerkiksi lopullista liturgian tekstilaitostakaan ole odoteltu kuin muutama vuosi, puhumattakaan Triodionin, Minean ja Oktoekhoksen käännöksistä, jotka ovat odotelleet kielenhuoltoa 1990-luvun alkupuolelta lähtien. Entä otetaan käännöksissä huomioon kaikki kirkkomusiikin osa-alueet? Pietarilaisen hovikapellan, vanhan znamennilaulun, bysanttilaisen kirkkomusiikin ja esimerkiksi georgialaisen moniäänisen laulun käännöksille asettamat vaatimet käännöksille ovat huomattavan erilaiset.

Jos sovitaja saa sovitus- tai käännöstyönsä valmiiksi, joutuu teos monenmoisten lautakuntien ja piispainkokouksen hyväksyttäväksi – kukaan ei kuitenkaan tunnu todella tietävän, minkä kaikkien tahojen tulee asiat hyväksyä ja missä järjestyksessä. Informaatiokatkoksia tuntuu olevan useita, ja raskas byrokraatiakoneisto hidastaa julkaisutyötä entisestään. Erikoista on myös se, että periaatteessa toisiinsa yhteydessä olevat tahot välittävät ristiriitaista tietoa asioista: toinen taho käskää noudattamaan Horologionin tekstipainosta, toinen taas tekee siihen korjauksia.

Ilmeisesti nykyään kaikki kirkoissa käytettävä musiikki tulisi hyväksyttäväksi myös sitä varten luodulla lautakunnalla. Kuitenkaan sovitajia ei ole informoitu siitä, mitkä ovat lautakunnan sävellyksille ja sovituksille asettamat kriteerit. Tiettyjen kriteerien ilmoittaminen helpottaisi myös sovitajien työtä. Entä käytetäänkö lautakunnassa tarpeeksi laajaa asiantuntijakaartia, vai ajautuuko hyväksyminen vain muutaman henkilön käsiin?

Sekä Venäjällä että Kreikassa liturgisia tekstejä ja kirkkomusiikkiteoksia julkaisevat myös muut tahot kuin kirkon oma julkaisuneuvosto, aina kuitenkin paikallisen hiippakunnan siunauksella. Kummassakaan maassa ei tällä hetkellä ole käännösongelmaa, mutta kokemus osoittaa kirkkomusiikin käyttökelpoisuuden jumalanpalveluksissa. Siihen ei tarvita erillistä lautakuntaa – Venäjällä ovat onneksi jo historiaa ne vuodet, jolloin Dmitri Bortnjanski sai yksin päättää kaiken kirkoissa käytettävän musiikin.

■ Jaakko Olkinuora

Syksy ja hengellisyys

Kesää on seurannut poikkeuksellisen ihana syksy: aurinkoisia päiviä oli syyskuu täynnä. Luostarissa on korjattu satoa. Ahkerat talkoolaiset keräsivät viinimarjat, jotka äiti **Mikaela** sitten mehusti tai keitti hilloksi, ja perunannosto sujui kevyesti Joensuun Ksenia-piiriläisten avustuksella. Kasvihuone on tuottanut runsaasti tomaatteja – pehmeä tumma pihvitomaatti on monen sisaren suosikki. Omia porkkanoita ja muita vihanneksia, joita lämmin ja sopivasti sateinen kesä on tuottanut, riittää pitkälle talveen. Yleisestikin koko maassa kuuluvat viljasäiliöt pullistelevan hyvän sadon ansiosta. Ruokaa siis ainakin on kaiken laman keskellä! Entisaikaan kaikki olisivat riemuinneet tällaisesta satovuodesta. Mutta nykyisin hyvä sato tuntuu jopa tuottavan ongelmia, koska se johtaa hintojen laskemiseen, ja ylijäämäviljaa käytetään polttoaineena! Voi meitä ihmisiä, osaammeko enää olla mistään tyytyväisiä. Joissakin maailman kolkissa kuollaan samanaikaisesti nälkään.

Syksyyn kuuluvat myös muuttolintu-parvet. Lapsena minusta tuntui haikealta jäädä, kun linnut lähtivät, mutta nyt minusta tuntuu haikealta lintujen itsensä ta-

kia. Täällä ne ovat paremmassa turvassa – kuinka moni lähtijöistä selvinnee keväällä takaisin?

Iltojen pitkät pimeät

Syksyn pimeät illat ovat otollista aikaa hiljentymiseen, syvälliseen ajatteluun, lukemiseen, rukoilemiseen. Meillä on paljon hyvää hengellistä kirjallisuutta, mutta Raamatun lukemistakaan ei pitäisi unohtaa. Hyvä olisi lukea kalenterista päivän evankeliumi- ja epistolatekstit. Itse luin hiljattain II-V Mooseksen kirjat, koska se arvopohja, josta kristinuskonousi ja jota se jalosti, löytyy Jumalan Moosekselle antamasta laista. Selkeyttä-

vää lukemista tässä arvojen viidakossa!

Uskon, että Jeesuksen rukous pyhitti kuluneena kesänä maassamme monia metsäpolkuja, kallioita ja rantoja. Syksyn tullen voimme keskittyä siihen sisätiloissa omissa rukouspaikoissamme. Uuden kirkkovuoden hyvä päätös voisi olla:

ei päivää ilman Jeesuksen rukousta. Pieni rukous ”Herra Jeesus Kristus, Jumalan Poika, armahda minua” leviää maailman kristittyjen keskuudessa kulovalkean tavoin. Se on lyhyt mutta voimallinen, koska Kristus itse on läsnä nimessään. Arkkimandriitta **Emilianos** Athosvuorelta kirjoittaa tästä pelastavaisesta rukouksesta: ”Jeesuksen rukous on suurin onni, mikä ihmisellä voi olla maan päällä. Se on lakkaamatonta yhteyttä Jumalaan. Ei ole elävämpää toimintaa, tuottavampaa kylvöä, parempaa kulkuneuvoa taivaaseen kuin Jeesuksen rukous, kun sitä harjoitetaan sitkeästi eli kun se alkaa omalla voimallaan vaikuttaa elämässämme ja siitä tulee jatkuva. Alussa joudun kylväessäni näkemän vaivaa, mutta sen jälkeen maa tuottaa sadon aivan itsestään (Mark. 4:28).”

■ Nunna **Kristoduli**

О Русском дне в Лахти

19-20 сентября в г. Лахти проходили Русские дни. Традиция проведения таких дней в Финляндии не новая – уже несколько лет в разных городах проходят подобные праздники. Лахтинский приход не первый раз приглашал своих русскоговорящих горожан и жителей окрестностей Лахти в храм для общей молитвы, знакомства, общения. Как и в прошлом, возглавлял этот праздник Его Преосвященство епископ Йоэнсууский Арсений.

Дни проведения праздника выпали на неделю по Крестовоздвижению, и это задало духовный тон и тему всему, что происходило в храме во время богослужений и в приходском зале за вечерним чаепитием в субботу и праздничным воскресным обедом. Епископ Арсений в проповеди на Евангельские (Мк 8:34-9:1) раскрывал для всех молящихся

практический смысл призыва Господа, звучащего в этом отрывке: «Кто хочет идти за Мною, отвергнись себя, и возьми крест свой, и следуй за Мною. Ибо кто хочет душу свою сберечь, тот потеряет ее, а кто потеряет душу свою ради Меня и Евангелия, тот сбережет ее». В этих словах Христа, как толковал владыка, заключены три этапа восхождения к познанию Бога, три ступени к

небесам. Во-первых, это самоотвержение, что на языке Священного Предания зовется отсечением своей воли, достигаемое послушанием. Во-вторых, принятие своего креста, который может быть как внутренним усилием души в борьбе со страстями, так и терпением скорбей плоти. «Крест есть ключ от рая. Крест Христов открыл рай», – напомнил владыка слова свт. Иоанна Златоуста. И в-третьих, верующему во Христа должно следовать за Ним, что означает, «что мы всегда видим перед собою жизнь Спасителя и, насколько в наших силах, подражаем Ему». «Нам нужно видеть Христа в ближних и служить им как служили бы самому Христу», – сказал владыка.

После воскресной литургии за обедом владыка Арсений говорил о Церкви в ее Богочеловеческом, а значит вечном и историческом, небесном и земном, торжествующем и воинствующем проявлениях. Рассказав об особенностях условий жизни Финляндской православной церкви, об устроении приходской жизни, епископ сделал особый акцент на разъяснении свойств Церкви, которые все православные христиане исповедуют в Символе веры – единство, святость, соборность (кафоличность), апостоличность.

Отрадно отметить, что в храме в эти дни были не только русские, что прихожане-финны также сочли этот праздник своим, общим с братьями и сестрами. Богослужения совершались на церковнославянском и финском языках. Но и не только в этом наглядно проявилась, пусть в очень маленьком масштабе, кафолическая, вселенская природа Церкви, о которой говорил владыка. На праздник приехали люди из разных городов Финляндии. Были на нем также те, кто хранит православную традицию уже не в одном поколении. Все это ощущалось как знаки единства Церкви, соединяющей языки, странства, поколения.

Во вселенской Церкви Христовой есть все, – свидетельствовал епископ Арсений гостям праздника. От нас же Господь ждет, чтобы мы не потеряли, сохранили хотя бы то малое, что мы способны принять из ее даров – частицу Евхаристии, согревшее сердце услышанное слово, человека, ставшего нам братом или сестрой по вере... «Верный в малом во многом верен».

священник
Виктор Максимовский

Euroopan kirkot poliittisesti aktiivisia

Euroopan kirkkojen konferenssin (EKK) toiminnassa on voimakkaasti korostunut poliittinen aktiivisuus, kirjoittaa rovasti **Veikko Purmonen**. Tämä tuli vahvasti esille myös kuluneena kesänä Lyonissa pidetyssä yleiskouksessa, josta Analogi-lehden edellisessä numerossa kerrottiin.

Sosiaalisen ja poliittisen osallistumisen lähtökohtana on vakaumus siitä, että kirkkoa ei voida eristää yhteiskunnasta, jonka piirissä se toimii. Kristillinen usko on kokonaisvaltaista, se ulottuu kaikille inhimillisen elämän alueille. Tämä vakaumus on juurtunut syvästi erityisesti ortodoksiseen näemykseen.

Tällaista vakaumusta heijastelee myös vuonna 2001 hyväksytty ja allekirjoitettu eurooppalaisen ekumenian peruskirja ”Charta Oecumenica”. Asiakirjassa pidetään tärkeänä kirkkojen osallistumista Euroopan tulevaisuuden rakentamiseen. Siinä muun muassa todetaan: ”Olemme vakuuttuneita siitä, että kristinuskon hengellinen perintö on Euroopalle innoituksen ja sisäisen rikkauden voimanlähde. Me työskentelemme kristillisen uskomme pohjalta rakentaaksemme inhimillistä, sosiaalisesti tietoista Eurooppaa, jossa vallitsevat ihmisoikeudet ja rauhan, oikeudenmukaisuuden, vapauden, suvaitsevaisuuden, osallistumisen ja solidaarisuuden perusarvot. Pidämme samoin ehdottomasti kiinni elämän kunnioittamisesta, avioliiton ja perheen arvosta, köyhien puolelle asettumisesta, valmiudesta antaa anteeksi ja myötätunisuudesta kaikissa asioissa.”

Tältä pohjalta lähtien yhteisenä pyrkimyksenä on paneutua evankeliumin hengessä poliittisiin ja sosiaalisiin kysymyksiin ja olla mukana niitä ratkaisemassa kaikkien ihmisten tasa-arvoisuutta puolustaen. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että tuetaan demokratisoitumisprosessia, rauhan rakentamista ja ristiriitojen väkivallatonta ratkaisua. Asiakirjassa todetaan: ”Sovintoon kuuluu yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden edistäminen

kaikkien kansojen sisällä ja niiden välillä. Tämä merkitsee ennen muuta rikkaiden ja köyhien välisen kuilun umpeuttamista ja työttömyyden poistamista. Me toimimme omalta osaltamme sen hyväksi, että siirtolaiset, pakolaiset ja turvapaikan esijät saavat Euroopassa inhimillisen vastaanoton.”

Yhteyksien rakentamista eurooppalaisiin instituutioihin

Sosiaalinen ja poliittinen osallistuminen tulee vahvasti esille EKK:n Kirkko ja yhteiskunta -komission toimintasuunnitelmassa. Erityisesti siinä halutaan seurata Euroopan unionissa, Euroopan Neuvostossa ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestössä tapahtuvaa keskustelua ja päätöksentekoa sellaisissa kysymyksissä kuin Euroopan integraatio, demokratisoitumisprosessit, oikeusvaltion rakentaminen, ihmisoikeudet, vähemmistöjen ongelmat, Euroopan turvallisuus sekä taloudelliset, sosiaaliset ja ekologiset kysymykset.

EKK:n rooli sillanrakentajana on siten saanut uudenlaisia muotoja. Kysymys ei ole enää pelkästään yhteyksien rakentamisesta idän ja lännen välille, vaan erityisesti myös kirkkojen ja Euroopan poliittisten instituutioiden välille. Käytännössä tämä merkitsee erilaisten seminaarien, konsultaatioiden ja neuvottelujen pitämistä ja niiden tuloksena syntyviä yhteistyöprojekteja.

Kirkkojen kannalta hyvin tärkeiksi ovat osoittautuneet Kirkko ja yhteiskunta -komission organisoimat kirkkojen yhteiskuntasuhteita käsittelevien toimihenkilöiden kokoukset, joissa tulevat esille paikalliskirkkojen ajankohtaiset ongel-

mat ja kiinnostuksen kohteet. Oman määritelmänsä mukaan Kirkko ja yhteiskunta -komissio ei kuitenkaan ole pelkästään käytännön toimija, vaan se on ”uskoon pohjautuva organisaatio kirkkojen palveluksessa. Sen toiminta on ennen kaikkea teologista työskentelyä. Teologiaa ei voida erottaa käytännön toiminnasta.”

Muiden eurooppalaisten kirkkojen esimerkkiä noudattaen myös ortodoksiset kirkot ovat aikaisempaa aktiivisemmin suuntautuneet yhteiskunnalliseen ja poliittiseen osallistumiseen. Useat paikalliskirkot ovat laatineet yhteiskunnallisen työn ohjelmia ja nimenneet toimihenkilöitä yhteiskuntasuhteiden hoitamista varten. Ekumeeninen patriarkaatti sekä Venäjän, Kreikan, Romanian ja Kyproksen kirkot ovat perustaneet Brysseliin omat toimistonsa, joiden tehtävänä on tuoda kirkkojen tavoitteita ja kristillisiä arvoja poliittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Lähi vuosien poliittiset prioriteetit

Lähitulevaisuudessa avaintema EKK:n poliittisessa osallistumisessa on Euroopan integraation edistäminen. Se ei merkitse pelkästään poliittista ja taloudellista yhdentymistä, vaan sillä on myös inhimillinen, sosiaalinen, henkinen ja hengellinen ulottuvuutensa. Euroopan unioni on ”arvoyhteisö”.

Kirkkojen näkemyksen mukaan integraatioprosessi koskee koko Eurooppaa, ei pelkästään Euroopan unionia. Erityisen tärkeä keskustelunaihe on EU:n laajentuminen, nimenomaan Itä-Euroopan maiden jäsenyys ja erityisesti Turkin parhaillaan käynnissä olevat jäsenyysneuvottelut. Periaatteessa EKK tukee laajentumista ja myös Turkin jäsenyyttä, mikäli asetetut ehdot täytetään.

Euroopan integraation ohella muita lähivuosien prioriteetteja ovat globalisaatio, ilmastonmuutos, ympäristöongelmat, sosiaaliset ja taloudelliset kysymykset, maaseutuväestön asema, ihmisoikeudet ja uskonnonvapaus, bioetiikkaan ja bioteknologiaan liittyvät eettiset kysymykset, rauha, turvallisuus ja sovinnon rakentaminen, kasvatusta sekä kulttuurien ja uskontojen välinen dialogi.

Globalisaatiossa on otettava huomioon sekä sen positiiviset että negatiiviset vaikutukset. Teollistuneilla mailla on erityinen vastuu köyhien maiden tilanteesta: köyhät köyhtyvät ja rikkaat rikastuvat entisestään. Kuilu rikkaiden ja köyhien maiden välillä ja saman yhteiskunnan sisällä kasvaa. Tässä suhteessa talouskriisi ja työttömyys ovat suuria uhkia. Kirkkojen

pitää puolustaa kaikkein heikoimpia, olla ”äänenä äänettömille”.

Ihmisoikeuksien ja uskonnonvapauden puolustaminen ovat aina ajankohtaisia asioita, samoin rauhan ja sovinnon rakentaminen ja turvallisuuden edistäminen. EKK tukee väkivallatonta konfliktien ratkaisua ja kriisinhallintaa sekä ydinaseiden kieltoa ja asekaupan rajoittamista.

Kasvatuksen alueella tärkeää on yhteisten arvojen lujittaminen. Kirkkojen, uskontojen ja kulttuurien välinen dialogi on olennainen asia. Sille ei ole vaihtoehtoa.

Yleiskokouksen julkilausumat

EKK:n poliittinen suuntautuminen näkyy myös Lyonin yleiskokouksen julkilausumissa, jotka koskivat muun muassa ihmisoikeuksia, uskonnonvapautta, ydinaseiden kieltämistä ja asekaupan rajoittamista, maahanmuuttajien asemaa, romanivähemmistöä ja finanssikriisiä.

Ihmisoikeuksia koskevassa julkilausumassa vaaditaan sitoutumista yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen noudattamiseen ja vapaan uskonnonharjoittamisen sallimiseen.

Erityisesti rohkaistaan uskontojen väliseen suvaitsevaisuuteen ja dialogiin, kiinnitetään huomiota uskonnollisten vähemmistöjen asemaan sekä pyhien paikkojen ja arvokkaiden uskonnollisten monumenttien kunnioittamiseen ja suojelemiseen. Tässä asiassa viitataan Lähi-idässä, Georgiassa, Turkissa, Kyproksella ja Kosovossa esiintyneisiin ongelmiin.

Luomakuntaa ja ilmastonmuutosta koskevassa julkilausumassa kehoitetaan uudelleen elämäntyyliin, kestävään ja oikeudenmukaiseen kehitykseen johtavaan asenteeseen. Julkilausumassa tuetaan kirkkojen ja uskontojen välistä dialogia luonnonsuojelua koskevissa kysymyksissä. Kirkkojen tulee vaikuttaa poliittisiin päätäjiin ja tukea joulukuussa 2009 Kööpenhaminassa pidettävää ilmastokokousta.

Aseistariisuntaa koskevassa julkilausumassa tuetaan ydinaseiden kieltämistä, johon myös suurvallat presidentti **Obama** ja presidentti **Medvedevin** johdolla pyrkivät. Käytännössä EU ja Nato eivät kuitenkaan ole tähän tavoitteeseen sitoutuneet.

Siirtolaisuutta koskevassa julkilausumassa kristittyjä kehoitetaan arvostamaan ja tukemaan maahanmuuttajia. Julkilausumassa todetaan, että maahanmuutto on lisännyt Euroopassa kulttuurista ja uskonnollista jakaantuneisuutta. Toisaalta se on rikastuttava ja iloinen asia, toisaalta se voi

lisätä turvattomuuden tunnetta ja ennakkoluuloja yhteiskunnassa ja kirkossa. Kirkkojen tulee puolustaa maahanmuuttajien oikeuksia väkivaltaa vastaan ja tuomita syrjinnäksi katsottavat teot ja institutionaalinen rasismi.

Romanivähemmistöä koskevassa julkilausumassa todetaan, että romanit ovat Euroopan laajimmalle levinnyt etninen vähemmistö. Sen sosiaalinen eristäminen on lopetettava. Tähän tavoitteeseen pyrkii myös Euroopan unionin ja Euroopan Neuvoston 2008 käynnistämä romanivähemmistön integraatiolle omistettu vuosikymmen.

Finanssikriisiä koskevassa julkilausumassa todetaan, että tällä hetkellä maailma on kriisissä, jossa tarvitaan maailmanlaajaa finanssi- ja talousrakenteiden uudistamista. Uskoon sisältyvät eettiset periaatteet voivat antaa merkittävän panoksen muutoksen aikaansaamisessa. Kannanotossa myös vaaditaan, että julkisen vallan on pidettävä ensisijaisena velvollisuutenaan köyhimpien ja kaikkein haavoittuvimpien yhteiskunnan jäsenten tilanteen korjaamista.

Poliittinen osallistuminen ortodoksien ongelmana

Ortodoksinen perinne tuntee sekä lähes täydellisen vetäytymisen maailmasta että aktiivisen osallistumisen maailman elämään. Niinpä myös suhtautumisessa politiikkaan on ollut kaksijakoisuutta: toisaalta esimerkiksi joissakin luostarisuuntauksissa on haluttu kokonaan eristäytyä yhteiskunnasta, toisaalta on pidetty kristillisenä velvollisuutena palvella ihmisiä ja osallistua yhteiskunnalliseen vastuun kantamiseen.

Historian kuluessa poliittista osallistumista ja yhteistyötä maallisen vallan kanssa korostanut suuntaus on ollut hallitsevana. Yhtenä osoituksena siitä on ollut kirkon ja valtion läheinen yhteistyö sekä Bysantissa että Venäjällä ja piispojen rooli sekä hengellisinä että poliittisina johtajina ottomaanien imperiumissa Konstantinopolin valloituksen jälkeen (1453).

Malliesimerkkinä kirkon ja politiikan symbioosista on usein pidetty arkkipiispa **Makarioksen** toimintaa sekä Kyproksen kirkon päämiehenä että tasavallan presidenttinä. Kanonisen oikeuden säännöksiin vedoten paikallinen piispainkokous päätti erottaa Makarioksen arkkipiispan virasta, mutta laajennettu piispainkokous, johon osallistui myös ekumeenisen patriarkaatin edustaja, tulkitsi kanoneja toisin ja erotti kapinoivat piispat.

Myös Venäjän kirkossa papiston osal-

listuminen politiikkaan on ainakin joihinkin aikoina hyväksytty. Neuvostovallan romahdettua Venäjän federaation duumassa on ollut jäsenenä useita piispoja ja pappeja, ja kirkko on ollut muutenkin läheisessä yhteistyössä valtiovoimien kanssa.

Suomessa ortodoksisia pappeja on toiminut diplomaattisissa tehtävissä ja kunnallispolitiikassa. Vuosikymmeniä sitten eräs pappi oli ehdokkaana presidentin valitsijamiesvaalissa, eräs toinen eduskuntavaalissa.

Oikeutta henkilöstä riippuen

Suomen ortodoksisessa kirkossa ongelmana on, että kanonista oikeutta tunnetaan varsin heikosti ja sovelletaan tapauskohtaisesti, tilanteesta ja henkilöstä riippuen. Kanonit eivät varsinaisesti ollenkaan puhu papiston poliittisesta osallistumisesta sanan nykyaikaisessa merkityksessä. Ne torjuvat papiston omistautumisen yleensä maallisiin tehtäviin. Tältä pohjalta voidaan arvostella esimerkiksi piispojen ja pappien osallistumista pörsseyhtiöiden, pankkien tai kirkosta erillisten säätiöiden hallintoelimiin.

Tämä kielteinen asenne osallistumiseen ei kuitenkaan ole opillinen kysymys, vaan sen peruste on käytännöllinen ja pastoraalinen. Virassa olevien piispojen ja pappien edellytetään käyttävän aikansa varsinaisten kirkollisten tehtävien hoitamiseen. Virkavapautta saaneen yksittäisen papin osallistumista politiikkaan ei välttämättä tarvitse nähdä ongelmana, vaan arvokkaana mahdollisuutena tuoda kristillisiä arvoja poliittiseen keskusteluun ja päätöksentekoon.

Kirkkomme nykyisessä käytännössä sen sijaan todella vakava kanoninen ongelma on se, että vuonna 2007 voimaan tulleen lain ja sen perusteella solmitun työehtosopimuksen mukaan papiston työsuhteen ehtoja ei enää määritellä kanonisessa laissa, vaan Suomen työainsäädännössä. Tämä on merkinnyt pappisviran radikaalia sekularisointia ja poikkeamista koko muun ortodoksisen maailman noudattamista kanonisen oikeuden periaatteista.

■ Isä **Veikko Purmonen**

Muutokset mahdollisia

HAMINA, PIETARIN JA PAAVALIN KIRKKO

MARRASKUU

Pe 30.10.	klo 18	vigilia
La 31.10.	klo 10	liturgia, Karjalan valistajien juhla
La 7.11.	klo 10	liturgia (sl)
La 14.11.	klo 18	vigilia
Su 15.11.	klo 10	liturgia (sl)
La 21.11.	klo 18	vigilia
Su 22.11.	klo 10	liturgia
Su 6.12.	klo 16	Nikolaos-juhla
La 12.12.	klo 18	vigilia
Su 13.12.	klo 10	liturgia
To 24.12.	klo 13	ehtoopalvelus, jouluaatto

HAMINA, HAUTAUSMAAN KIRKKO

Pe 23.10.	klo 18	vigilia
La 24.10.	klo 9.30	pieni vedenpyhitys ja liturgia, kirkon vuosijuhla

KOUVOLA, PYHÄN RISTIN KIRKKO

La 24.10.	klo 18	vigilia
Su 25.10.	klo 10	liturgia, karjalaisten kirkkopyhä; siirrytään kirkkokahveille Käpylän kirkkoon
Ke 28.10.	klo 18	ehtoopalvelus
Ke 4.11.	klo 18	ehtoopalvelus
La 7.11.	klo 18	vigilia
Su 8.11.	klo 10	liturgia
Ke 11.11.	klo 18	ehtoopalvelus
Ke 18.11.	klo 18	ehtoopalvelus
Ke 25.11.	klo 18	ehtoopalvelus
La 28.11.	klo 18	vigilia
Su 29.11.	klo 10	liturgia
Su 29.11.	klo 12	Museokorttelin joulun avaus
Ke 2.12.	klo 18	ehtoopalvelus
La 5.12.	klo 10	liturgia (sl)
Su 6.12.	klo 14	Nikolaos-juhla
Ke 9.12.	klo 18	ehtoopalvelus
Ke 16.12.	klo 18	ehtoopalvelus
La 19.12.	klo 18	vigilia
Su 20.12.	klo 10	liturgia (sl)
To 24.12.	klo 17	ehtoopalvelus, jouluaatto
Pe 25.12.	klo 8	liturgia, Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymä

MYLLYKOSKEN TSASOUNA

La 31.10.	klo 18	vigilia
Su 1.11.	klo 10	liturgia
Pe 20.11.	klo 18	vigilia
La 21.11.	klo 10	liturgia, Jumalansynnyttäjän Neitseeseen Marian temppeliin tuominen
La 5.12.	klo 18	vigilia
Su 6.12.	klo 10	liturgia, Nikolaos-juhla
To 24.12.	klo 15	ehtoopalvelus, jouluaatto
To 26.12.	klo 9.30	pieni vedenpyhitys ja liturgia, kirkon vuosijuhla

Yhteystiedot:

Haminan seurakunta, Ortodoksiakeskus Sypressi, kirkkoherranvirasto ja taloustoimisto Varuskuntakatu 14, 45100 Kouvola, avoinna ti-pe 9-15, puh. 0206 100 480, fax 0206 100 482, www.ort.fi, hamina@ort.fi
Kirkkoherra **Leo Huurinainen**, puh. 0206 100 481, leo.huurinainen@ort.fi
Kanttori **Kari Päivinen**, puh. 0206 100 483, kari-paivinen@hotmail.com
Kanslisti-taloudenhoitaja **Marita Nieminen**, puh. 0206 100 480, marita.nieminen@ort.fi

Muu papisto:

Rovasti **Martti Honkaselkä**, puh. 040 535 6667, martti.honkaselka@pp.inet.fi

Pastori **Johannes Wuorlinna**, puh. 050 589 9011, jouko.wuorlinna@kolumbus.fi

Pastori **Vassi Livio**, puh. 040 752 7727, vassi.livio@fimnet.fi

Pastori **Ville Kiiveri**, puh. 041 441 1174, ville.kiiveri@ort.fi

Diakoni **Jukka Jauhiainen**, puh. 0206 100 484, jukka.jauhiainen@kolumbus.fi

Kiinteistöjen isännöitsijä **Jukka Jauhiainen**, puh. 0206 100 484, jukka.jauhiainen@kolumbus.fi

Seurakunnan vahtimestari **Jaana Juka**, puh. 0206 100 485, jaana.juka@pp.inet.fi

Kirkkojen isännöitsijät 2008-2011:

Haminan Pietarin ja Paavalin kirkko, **Jukka Jauhiainen**, puh. 0206 100 484
Kouvolan Pyhän ristin kirkko, **Esa Nieminen**, puh. 040 724 4642

Myllykosken tsasouna, **Tamara Lamponen**, puh. 050 088 4930

Haminan hautausmaan kirkko, pastori **Vassi Livio**, puh. 040 752 7727

Pyhäköt:

Haminan Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko
Raatihuoneentori 2, Hamina

Kouvolan Pyhän ristin kirkko
Sakaristonmäki, Kirkonmäenkatu 2

Myllykosken tsasouna
Koulutie 4, Myllykoski

Hautausmaan kirkko
Hirveläntie 22, Hamina

PIETARIN JA PAAVALIN KIRKKO
Haminassa

HAMINAN SEURAKUNNAN PERHEUUTISIA 27.7.-20.9.2009

IKUINEN MUISTO
Hakkarainen, Aili
Hyvärinen, Lydia
Ikäläinen, Tamara
Tuomela, Tyyne

KASTETUT
Ampuja, Leo Olavi
Hannolainen, Diana Janika
Hirvonen, Niilo Johannes
Hokkanen, Aino Elisa
Onishko, Miroslav Nikolai
Pitkänen, Daniel Juho-Matti

TERVETULOA SEURAKUNTAAN
Hirvonen, Mirja Anniina
Jokimies, Anton

Jokimies, Mira
Jokimies, Miro
Jokimies, Nikita
Kontkanen, Tanu Markus
Marjanen, Aino Irene
Meuronen, Jorma Kalevi
Miinin, Miika Matias
Mäenpää, Liisa Elizaveta
Niska, Ira Janet Maria
Pechkov, Alexey
Potkonen, Mari Katriina
Volotinen, Minna Marika

AVIOLIITTOON VIHITYT
Halonen Antti ja Valta, Meri
Viita, Ville ja Koivumäki, Miia
Leino, Jukka ja Kostrjukova Galina

Uusi kansansairaus

Olen viime aikoina miettinyt useasti, miksi me ihmiset olemme aina niin tyytymättömiä. Erikoista pontta näihin ajatuksiin tuli luettuani erään tutkimuksen, minkä mukaan kansalaisista kymmenen prosenttia on omaksunut elämäntavan ja ottanut oikeudekseen jatkuvasti valittaa.

Käytännössähän tämä on sitä, että valituksia tuodaan esille puheissa, kanteiluissa ja nimettömissä kirjoituksissa, yleisönoastoissa ja nettipalstoilla.

Joskus tuntuu siltä, että seurakunnissa tämä tyytymättömien prosentti on korkeampi. Valitetaan jokaisesta asiasta, kun asioita voisi lähestyä pilke silmäkulmassa. Nämä valittajat usein unohtavat,

että heillä ei ole oikeutta omaksua itselleen tätä toimintamallia.

Apostoli Paavalin sanoja vapaasti lainatakseni ”Toinen toistenne kunnioittamisessa kilpailkaa” on kaukana yhteisöisämme. Seurakuntien piskuinen työjoukko tuntee tämän nahoissaan todella rasittavana.

Kirkossamme täytyisi pyrkiä löytämään se hengellinen ilo, mitä todellinen lähimmäisenrakkaus, Jumalan rakastaminen ja myös itsensä rakastaminen, toisillemme tullessaan.

Julistankin kilpailun toinen toistemme kunnioittamisessa. Oletko valmis ottamaan haasteen vastaan?

Kyselee isä **Leo Huurinainen**

Hamina Toimintaa ja tapahtumia

KERHOT JA PIIRIT:

Ortodoksiakeskus Sypressi,
Varuskuntakatu 14, Kouvola
Pyhän ristin kirkko,
Kirkonmäenkatu 2, Kouvola
Myllykosken tsasouna,
Koulutie 4, Myllykoski
Pietarin ja Paavalin trapesa,
Isoympyräkatu 2, Hamina

HAMINAN KERHOJEN JA PIIRIEN

yhteinen tapaaminen joulumyyjäisten suunnittelun merkeissä keskiviikkona 28.10. klo 17 Pietarin ja Paavalin trapesassa.

JOULUMYYJÄISET

Lauantaina 28.11. klo 9–12 Pietarin ja Paavalin trapesassa. Myytävänä leivonnaisia ym. joulutavaraa, kahvi- ym. tarjoilua, arpajaisia. Järj. seurakunnan toimintapiirit

JOULUBASAARI

Sunnuntaina 29.11. klo 12–18 Ortodoksiakeskus Sypressissä. Perinteiset joulumyyjäiset arpajaisineen ja tarjoiluineen. Järj. seurakunnan toimintapiirit

NIKOLAOS-JUHLAT

Sunnuntaina 6.12.2009 Kouvola klo 14 Pyhän ristin kirkossa, Haminassa klo 16 Pietarin ja Paavalin trapesassa. Lapset esittävät ohjelmaa ja tarjoilua. Liturgiajumalanpalvelus klo 10 Myllykoskella.

KIRKKOKUOROJEN HARJOITUKSET

Kanttori Kari Päivinen, puh. 020 610 0483

- Kouvola keskiviikkoisin klo 18 Pyhän ristin kirkon juhlasalissa.
- Haminassa torstaisin klo 18 Pietarin ja Paavalin trapesassa.

HAMINAN DIAKONIA- JA RAAMATTUPIIRI

Puheenjohtaja: Tatiana Immonen, puh. 050 590 8094.

Kokoonnutaan klo 10 liturgian jälkeen Pietarin ja Paavalin trapesassa: la 31.10., la 7.11., su 15.11., su 22.11., su 6.12. klo 16 ja su 13.12.

ORTODOKSIPIIRI

Lahja Wartainen, puh. (05) 371 3434

To 19.11. ja 17.12. klo 18 Ortodoksiakeskus Sypressissä. Aihe: Tito Collianderin kirjoittama Ilja Repinin elämäkerta.

PYHÄN RISTIN AIKUISTEN KERHO

Leena Juka, puh. 040 744 4049

- Ke 21.10. klo 13 Ortodoksiakeskus Sypressissä.
- Viikko 48 piirakantekoviikko.
- Su 29.11. klo 12 joulubasaari Sypressissä.
- Su 6.12. klo 14 Nikolaos-juhla.

LASTENKERHO

Marja-Leena Jaakkonen, puh. 040 774 6690

- Pyhän ristin kirkon juhlasalissa klo 18–19.30 ma 2.11., 16.11. ja 30.11.
- joulubasaari Sypressissä su 29.11. klo 12 alkaen;
- Nikolaos-juhla su 6.12. klo 14 Pyhän ristin kirkossa.

LASTENKERHO 4–7-vuotiaille

Irina Levikari, puh. 040 707 0865

Pietarin ja Paavalin trapesassa Haminassa klo 17–18.30 ma 2.11., 16.11., 30.11. ja 14.12. Huom! Su 6.12. klo 16 Nikolaos-juhla.

LASTEN KOKKIKERHO

Irmeli Lasarenko, puh. 044 257 8428

Pyhän ristin kirkon juhlasalin keittiössä klo 18 maanantaisin 9.11. ja 14.12.

KIRKKOTEKSTILIKERHO

Irma Leimulahti, puh. 040 587 8798

Pyhän ristin kirkon juhlasalissa keskiviikkoisin klo 10–13.

IKONIPIIRI HAMINASSA

Ritva Koverola, puh. 040 837 5909

Pietarin ja Paavalin trapesassa keskiviikkoisin klo 18.

IKONIPIIRI KOVOLASSA

Antti Narmala, puh. 050 934 6437

Ortodoksiakeskus Sypressissä klo 10–15 la 14.11. ja 28.11.

KIITOS

Seurakunnalle, isä Leolle sekä muille isille, Haminan kirkkokourolle ja kaikille veljille ja sisarille, jotka juhlistitte 70-vuotismerkipäivääni muistamalla.

Isä **Johannes Wuorlinna**

■ Kirkkojen, Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen ylin johto tapasivat Kouvolassa Pyhän ristin kirkolla: (vas.) Rajavartiolaitoksen uusi komentaja kenraali Ari Puheloinen, piispa Seppo Häkinen, lippueamiraali Antero Karumaa, rovasti Leo Huurinainen. Kuvasta puuttuvat arkkipiispa Jukka Paarma, kansliapäällikkö Risto Junttila, rovasti Heikki Jääskeläinen, kenttäpiispa Hannu Niskanen ja kenttärövästi Seppo Ahonen.

■ Haminassa aloittaa uusi toimintapiiri. Dia-konia- ja raamattupiirin nimellä kutsuttavan piirin puheenjohtajaksi valittiin 20.9.2009 Tatiana Immonen (vas.). Hänen lisäksi vastuunkantajina ovat Aleksei Samontsik ja Tatiana Pitkänen ja isä Johannes Wuorlinna.

■ Elokuussa vietettiin Taiteiden Yö -tapahtumaa Kouvolassa. Ortodoksiakeskus Syressissä tarjottiin valamolaisen teepöydän herkkuja. Lapset ja nuoret järjestivät arpajaisia.

Euroedustaja Mitro Repo:

"Jeesus oli demari omalla tavallaan"

Euroopan parlamentin nettitelevisiohaastattelussa 8. lokakuuta **Mitro Repo** vastasi politiikkaansa ja tulevaisuuteensa liittyviin kysymyksiin.

Euroopan parlamentin jäsenyys on tullut teille kalliiksi, koska olette joutunut luopumaan kutsumuksestanne papina.

– Niin voidaan sanoa. Kutsumukseni on alusta alkaen ollut tulla papiksi, ja niinpä minusta tuli sellainen. Mutta koska ortodoksinen kirkkoni on hyvin vanha ja sillä on omat traditionsa, piispani ymmärsivät asian niin, että emme voi sekoittaa politiikkaa ja liturgista elämää. Niinpä olen nyt vain poliitikko.

Haluatteko palata papiksi EU-tehtävänne jälkeen?

– Uskon, että tulevaisuudessa löy-

dämme tilanteeseeni kompromissin. Joka tapauksessa olen mielestäni yhä pappi.

Miksi asetuitte demarien ehdokkaaksi?

– Se johtui SDP:n ohjelmasta, jonka teemana oli sosiaalinen Eurooppa. Se oli hyvin tärkeä minulle, koska olen puhunut paljon työntekijöiden arkisista ongelmista Suomessa monen vuoden ajan. Pidän tätä ikään kuin pyhänä tehtävänäni. Aiemmin palvelin seurakuntalaisiani ja ihmisiä pappina, nyt voin samalla tavoin jatkaa myös uudessa roolissani. Mielestäni tässä ei ole mitään ristiriitaista.

Auttoiko kiista piispojenne kanssa

teitä saavuttamaan vaalivoiton?

– Jaa-a, vaikea sanoa, ainakin minulle! Ajattelen niin, että minun Herrani, Jeesus Kristus, oli sosiaalidemokraatti, ainakin jossakin mielessä ja joka tapauksessa saarnoissaan. Sen vuoksi meidän pitää huolehtia toisistamme, ja sitä yritän toteuttaa.

Olette myös kampanjoinut mielen-terveysasioiden puolesta. Mitä se teille henkilökohtaisesti merkitsee ja miten sen edistäminen europarlamentissa onnistuu?

– Olen kokenut sen hyvin tärkeäksi. Jokaiselle on tärkeää, että hän rohkaistuu puhumaan omista ongelmistaan ja siitä, miten vaikeaa on olla niin sanottu normaali ihminen. Se ei ole helppo tehtävä.

Kun viisi vuotta on kulunut Euroopan parlamentissa, mitä haluaisitte ihmisten kertovan siitä, mitä olette saanut täällä aikaan?

– Ehkä sen, että olen vieläkin isä Mitro Repo näiden viiden vuoden jälkeenkin! Oma todellinen itseni.

■ **Analogi**

Toimittajat: **Papisto:** Markus Aroma, Gaius Sahlberg ja diakoni Hariton, **Kanttori:** Leena Lomu

HÄMEENLINNA

MARRASKUU

La 31.10.	klo 17	vigilia
Su 1.11.	klo 10	liturgia
La 7.11.	klo 17	vigilia
Su 8.11.	klo 10	liturgia
La 14.11.	klo 17	vigilia
Su 15.11.	klo 10	liturgia
Neitsyt Marian temppeliin tuominen		
Pe 20.11.	klo 18	(Huom. aika!) juhligigilia
La 21.11.	klo 10	juhligigilia
	klo 17	vigilia
Su 22.11.	klo 10	liturgia
Pyhä Aleksanteri Nevski		
Ma 23.11.	klo 9	koululaisliturgia
La 28.11.	klo 17	vigilia
Su 29.11.	klo 10	liturgia

JOULUKUU

La 5.12.	klo 10	englanninkielinen liturgia/ liturgy in English
Pyhä Nikolaos Ihmeidentekijä/ itsenäisyyspäivä		
La 5.12.	klo 17	juhligigilia
Su 6.12.	klo 10	juhligigilia
La 12.12.	klo 17	vigilia
Su 13.12.	klo 10	liturgia
La 19.12.	klo 17	vigilia
Su 20.12.	klo 10	liturgi
Ti 22.12.	klo 18	yleinen sairaanvoitelu
Kristuksen syntymä / joulu		
To 24.12.	klo 15	suuri ehtoopalvelus ja Basileios Suuren liturgia
Pe 25.12.	klo 9	aamupalvelus ja liturgia

PALVELUKSET MUUALLA SEURAKUNNASSA

FORSSA, ortodoksinen toimintakeskus
(Serafim Sarovilaisen rukoushuone), Keskuskatu 10

Su 11.10.	klo 10	liturgia
La 7.11.	klo 18	vigilia
Su 8.11.	klo 10	liturgia
La 28.11.	klo 18	vigilia
Su 29.11.	klo 10	liturgia
Pe 11.12.	klo 9	koululaisliturgia (HUOM. aika!)
Su 27.12.	klo 10	liturgia, yhteinen ateria
Palvelusten jälkeen kirkkokahvit, tervetuloa mukaan!		

HÄMEENLINNAN PERHEUUTISIA

KASTETUT
Lintula Aleks (Tre ort. srk)
Purhonen Sofia Christina
Mellavuo Helmi Juulia

IKUINEN MUISTO
Ericsson Martta 79 v.
Kastinen Pirkko 80 v.
Seppälä Irma Lilja Hannele 66 v.

VIHITYT
Elkueva Olga ja Heiskanen Väinö Ilmari

TERVETULOJA SEURAKUNTAAN
Käyhkö Ari Olavi
Elkueva Olga
Lappalainen Leena Marjatta
Kuisma Maria Claudia
Kiiskinen Eira Maria
Kuotola Teppo Aleksei
Kartti Jasmi Marja-Liisa
Timonen Kaisu-Leena
Löfgren Jakob Sebastian

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto: hameenlinna@ort.fi
avoinna ti, ke, pe klo 9.30–12, puh. (03) 616 5228, fax (03) 616 5248
Kirkkoherra **Markus Aroma**, puh. (03) 616 5229 (virkaahuone),
(03) 612 7166 (koti), maukku@hotmail.com
Kanttori: **Leena Lomu**, puh. 040 707 6715, leena.lomu@hotmail.com
Muu papisto:
pastori **Gaius Sahlberg**, puh. 0400 107 232,
kai.sahlberg@hotmail.com
diakoni **Hariton** (Kari M. Räntilä), puh. 040 550 6272
Uskonnonopettaja **Maura Ihatsu**, puh. 040 509 7423,
maura.ihatsu@joensuu.fi

Pyhäköt:

Hämeenlinnan kirkko pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Johannes Krysostomoksen muistolle, Erottajakatu 2
Ahveniston kirkko vanhalla hautausmaalla (Keskussairaala vastapäätä) pyhän Johannes Kastajan mestauksen muistolle
Isännöitsijä: Yrjö Usvasalo, puh. (03) 671 6240
Forssan rukoushuone pyhittäjä Serafim Sarovilaisen muistolle,
Keskuskatu 10, isännöitsijä Heikki Halme, puh. 040 558 0465

Hämeenlinnan kirkko

Toimintaa ja tapahtumia

DIAKONIASEURA

Pj. Anneli Ahtola, puh. 044 282 6372

- La 31.10. praasniekkamatka Hyvinkään Karjalan valistajien kirkkoon. Bussikuljetus: jäsenet 5 euroa, muut 10 euroa. Ilmoittautumiset puheenjohtajalle.
- Su 22.11. kirkkokahvit.

TIISTAISEURA

Pj. Sven Wessman, puh. 040 757 5228

Tiistaiseura kokoontuu seurakuntakodilla, Matti Alangon katu 11 A, jollei toisin mainita:

- Ti 17.11. klo 17 "Kanna kortesi kekon", tule mukaan ideoimaan tiistaiseuran toimintaa ja suunnittelemaan tulevaisuutta
- Ti 8.12. klo 17 illan aiheena maallikkohetkipalvelus, alustus Mikko Junes ja Leena Lomu
Tervetuloa mukaan!

Elävä yhteys – elintärkeä!

Kristillinen uskomme rakentuu joka suhteessa yhteyden varaan, jonka syvimpänä ja täydellisimpänä esikuvana on itse Pyhä Kolminaisuus. Jumala on luonut ihmisen omaksi kuvakseen, ja tästä vääjäämättä seuraa se, että ihminen on luotu yhteyksiä varten eikä joksikin autonomiseksi olennoiksi, joka voi muista ihmisistä ja koko luomakunnasta piittaamatta elää ”omaa itsenäistä” elämäänsä.

Ihminen on ihminen sanan varsinaisessa mielessä silloin, kun hän elää harmonisessa yhteydessä Jumalan, toisten ihmisten ja koko luomakunnan kanssa.

Aina kun hän rikkoo tai kaventaa näitä yhteyksiä, hän itse ja sitä kautta myös muut kärsivät.

Kirkko Kristuksen ruumiina ja ylösnousseen Herran läsnäolon paikkana maailmassa kutsuu kaikkia ihmisiä yhteyteensä toteuttamaan ykseyttä erilaisuudessa – rakkauten, luottamuksen ja suvaitsevaisuuden hengessä. Myös paikallisseurakuntien tärkeimpiä tehtäviä – tämän yhteyden ylläpitäminen ja laajentaminen ei vain omien seurakuntalaisten ja muiden kristittyjen suuntaan, vaan kaikkien ihmisten, koko suomalaisen yhteiskunnan ja koko maailman suuntaan.

Kirkon ja seurakunnan elämälle on äärimmäisen tärkeää, että me pidämme myönteisiä yhteyksiä suomalaisen yhteiskuntamme eri tahoihin ja pyrimme yhdessä toimimaan niin kirkon, seurakunnan, kaupunkimme kuin koko maamme (ja maailman) parhaaksi. Mutta yhteydet eivät synny itsestään, vaan niiden eteen on nähtävä vaivaa ja niistä on pidettävä hyvää huolta.

Yksi hyvä esimerkki yhteyden ja yhteyksien voimasta on se, että me olemme saaneet ortodoksisen uskonnonopettajan viran laajan kaupunkimme ja lähikuntiemme alueelle. Yksinään emme olisi siihen koskaan pystyneet, mutta koska seurakunnallamme ja kirkollamme on myönteisiä yhteyksiä eri tahoille, ”monitahoisen mosaiikin” palat ”loksahivat” kohdalleen ja näin yhteyden kautta saimme kaikki yhdessä jotain todella myönteistä aikaan.

*Jumalan siunaamaa
syksyä toivottaen*

■ Isä Markus Aroma

Hämeenlinna Toimintaa ja tapahtumia

IKONIT TUTUKSI -KURSSI jatkuu Forssassa

- Ke 25.11. klo 18 kirkkovuoden suurten juhlien ikonit (pääsiäiskausi)
 - Ke 16.12. klo 18 kirkkovuoden suurten juhlien ikonit (kesäkausi)
- Kurssi pidetään ortodoksisen toimintakeskuksen tiloissa ja sen vetäjänä toimii isä Markus Aroma. Tervetuloa mukaan!

Kirkkoisät tutuksi -kurssi jatkuu Hämeenlinnassa

- Ke 18.11. klo 18.30 VARHAISKAUDEN ISÄÄ Aleksandriasta, Roomasta ja Afrikasta
 - Ke 9.12. klo 18.30 KREIKKALAISET ISÄT 300–400-luvulta
- Kurssi pidetään ortodoksisissa seurakuntakodissa (Matti Alangon katu 11 A), ja sen vetäjänä toimii isä Markus Aroma. Kurssi jatkuu tammi-helmikuussa 2010. Tervetuloa perehtymään isien ajatteluun!

LASTENKERHO

Ohjaaja: Samuli Korhonen, puh. 050 306 1781
Kerho kokoontuu joka toinen kerta kirkossa sunnuntaina liturgian yhteydessä ja joka toinen kerta lauantaina lastenkerhotoimintana seurakuntasalilla tai jossain muussa ilmoitetussa paikassa.

Loppusyksyn kerhopäivät:

- Su 18.10. klo 10 sinapinsiemenkerho kirkon alakerrassa.
- La 31.10. klo 12 lastenkerho seurakuntasalilla
- Su 15.11. klo 10 sinapinsiemenkerho kirkon alakerrassa
- La 28.11. klo 12 lastenkerho seurakuntasalilla
- Su 13.12. klo 10 sinapinsiemenkerho kirkon alakerrassa

KIRKKOKUORO Hämeenlinna

Kuoro harjoittelee pääsääntöisesti kokoontuen keskiviikkoisin klo 17–19 seurakuntasalissa (poikkeuksista ilmoitetaan erikseen). Erityispalvelukset: muutamat englanninkieliset liturgiat lauantaina ja samoin osittain slaavinkieliset liturgiat kaipaavat laulajia.

Su 25.10. klo 18 radioitava ekumeeninen rukouspalvelus Forssan ev.lut. kirkossa.
Tervetuloa!

- La 7.11. Eteläisten seurakuntien suurlauluharjoitukset Helsingissä Joensuun kirkkolaulupäiviä varten (kesällä 2010).
- 28.–29.11. Yhteinen kuorolaululeiri Lahden

kirkkokuorolaisten kanssa Heinolan naisiyhteisössä. Osallistumme jumalanpalveluksiin Heinolan kirkossa.

Kaikesta toiminnasta kuorolaiset saavat tarkempaa tietoa lähempänä ko. tulevia tapahtumia.

Seurakunta kustantaa kirkkokuorolaisille kiitokseksi tämän syksyn aikana yhden voice massage -ääniterapiahierannon edellyttäen tiettyä aktiivisuutta.

KIRKKOKUORO Forssa

Forssassa laulettiin viime keväänä liturgiaveisuja ja nyt syksyllä harjoitellaan vielä muoviliturgiaa ja osia vigilian yhteisistä veisuista.

Kuoroharjoituspäivä on muuttunut! Har-

joitukset pidetään kuukauden seuraavina maanantaina 26.10., 30.11. ja 21.12. alkaen klo 17 seurakuntakodilla (Keskuskatu 10).
Kaikki ovat tervetulleita!

PS. Mikäli joku Hämeenlinna-Forssaväiltä haluaa lähteä opettelemaan kansanlupohjalta jumalanpalvelusveisuja ja samalla tutustumaan Forssan toimintakeskukseen, niin kyydissäni pääsee perille.

Kanttori Leena Lomu, puh. 040 707 6715, leena.lomu@hotmail.com

KYYRÖLÄ-KERHO

Pj. Antonina Sosunov-Perälä (03) 612 5850 / 040

721 8436, antonina@aina.net

● Su 25.10. kirkkokahvit, jonka jälkeen klo 13 syyskokous seurakuntakodilla.

IKONIPIIRI

Opettaja: Pasi-Mikael Huovinen, puh. 041 576 6143

Loppusyksyn kokoontumiset ovat edelleen perjantaisin. Päiväpiiri kokoontuu klo 14–17 ja iltapiiriläiset klo 17.30–20.30.: 16.10., 30.10., 13.11., 20.11. ja 4.12.

● Pyhän naismarttyyriin Lucian päivänä su 13.12. ikonipiiri järjestää seurakunnan puurojuhlan.

Retkellä Karjalassa

KUVAT: ANTONINA SOSUNOV-PERÄLÄ

■ Eläkkeellä oleva 86-vuotias lääkäri emännänlankien avulla vedenhakureisulla vanhassa Paanajärven kylässä.

■ Uhtuan ikonostaasi. Kirkko on pyhittänyt apostolien Pietarin ja Paavalin muistolle.

■ Uhtuan kirkko on rakennettu 1998 entisen pommitetun kirkon paikalle.

Runoja

*Maalaan puunaisen
jalat ovat juuria
kätet ja hiukset ovat oksia
sydämen kohdalle kiinnitän
Kristus Pantokratorin
kultariisaisen
minä ja Herrani*

...

*Sateen jälkeen
rauha ulkona
rauha sisällä
armo*

...

*Avaan aamulla parvekkeen oven
kesäkurpitsan kukat ovat umpeutuneet
veden puutteesta
kastele minut virkeäksi
avaa minut päivän alussa
niin kuin minä kastelen kurpitsat*

Henna Paasonen

Praasniekkajuhlat

KUVAT: ARI STENBERG

■ Hämeenlinnan kirkossa vietettiin praasniekkaliturgiaa 20. syyskuuta. Etualalla Sinikka Forssén.

■ Praasniekkajuhlassa hyvän ruoan ja viinin lomassa puhui maaherra Anneli Taina.

Lasten syksyinen luontoretki

KUVAT: LEENA LOMU

■ Lasten luontoretki lauantaina 5.9. sujui mukavasti sään suosiessa. Yhdeksän lasta ja kolme aikuista saivat kerätyksi sieniä ja mustikoita kotiin vietäväksi. Lapsia oli tullut Kotkan seurakunnastakin saakka. Retken aikana opittiin paljon uutta sienistä ja nähtiin jopa musta rantakäärme luikertelemassa suoalueella. Kodalla paistettiin makkaraa ja juotiin mehua.

Palvelusten toimittajat: **Papisto:** Alexander Hautamäki **Kanttori:** Katarine Lehtomäki

KOTKA, PYHÄN NIKOLAOKSEN KIRKKO

LOKAKUU

Pe 30.10. klo 18 ehtoopalvelus
La 31.10. klo 10 liturgia, *Karjalan valistajat*

MARRASKUU

La 7.11. klo 10 liturgia, *venäjä/suomi*, klo 9.30 synnintunnustus
Su 8.11. klo 10 liturgia
La 14.11. klo 18 vigilia
Su 15.11. klo 10 liturgia
Pe 20.11. klo 18 vigilia
La 21.11. klo 10 liturgia, *Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian temppeleihin tuominen*
La 28.11. klo 18 vigilia
Su 29.11. klo 10 liturgia

JOULUKUU

La 5.12. klo 10 liturgia, *venäjä/suomi*, klo 9.30 synnintunnustus
Nikolaoksen praasniekka
La 5.12. klo 18 vigilia
Su 6.12. klo 9.30 vedenpyhitys, liturgia, itsenäisyyspäivän rukoushetki, ristisaatto, liturgian jälkeen praasniekka juhla Nikolaos-salissa
La 12.12. klo 18 vigilia
Su 13.12. klo 10 liturgia
La 19.12. klo 18 vigilia
Su 20.12. klo 10 liturgia
To 24.12. klo 13 hautausmaahartaus Loviisan ortodoksisella hautausmaalla
To 24.12. klo 14.15 jouluaaton hautausmaahartaus Metsolan hautausmaalla
To 24.12. klo 16 jouluvigilia
Pe 25.12. klo 10 joululiturgia, *Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymä*
Su 27.12. klo 10 liturgia

LOVIISA, PYHÄN JUMALANSYNNYTTÄJÄN KASANILAISEN IKONIN KIRKKO

MARRASKUU

Su 1.11. klo 10 liturgia
Su 22.11. klo 10 liturgia

JOULUKUU

La 26.12. klo 10 toisen joulupäivän liturgia

KOTKAN SEURAKUNNAN PERHEUUTISIA 29.7.-22.9.2009

AVIOLIITTOON VIHITYT

Rautkoski Jani Petteri ja Katja Kristiina e Paasonen
Ylinen Teemu Antero ja Outi Maria e Tuutti

KASTETUT

Jaruta Alexander Georg
Kayava Olga
Ruohonen Martta Ester
Vanhala Noomi Elisabet

TERVETULOA SEURAKUNTAAN

Aleksandrov Nikolay
Hänninen Anssi Tuomas Petteri
Ivanis Rajka
Kirjavainen Ullamari Elisa
Saarinen Aapo Mikael
Silvennoinen Linda
Seurakuntaan muutti
3 naista ja 3 miestä, yhteensä 6.

SEURAKUNNASTA MUUTTANEET
Seurakunnasta muutti 8 naista ja
2 miestä, yhteensä 10.

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto, Kymenlaaksonkatu 2, 48100 Kotka, avoimma ma-pe klo 9-13 ja ke klo 16-18, puh. (05) 212 490, f. (05) 216 449, kotka@ort.fi; www.ort.fi / Seurakunnat / Kotka
Nikolaossali, Kymenlaaksonkatu 2, 48100 Kotka, puh. (05) 212 482, salia vuokrataan erilaisiin tilaisuuksiin, puh. (05) 212 490.
Kirkkoherra: rovasti Veikko Lisitsin, puh. (05) 213 157, 050 597 7349, koti (05) 212 247, veikko.lisitsin@ort.fi (sairauslomalla),
vs. kirkkoherra: pastori Alexander Hautamäki, puh (05) 213 157, 0500 480 269, alexander.hautamaki@ort.fi
Kanttori: Katarine Lehtomäki, puh. (05) 218 8591, 050 359 4823
Seurakuntasihteerit: Vanja Renda, puh. (05) 212 490
Seurakuntaemäntä: Sirkka Paasonen, puh. 041 466 9096; seurakuntasali: puh. (05) 212 482
Kotkan Pyhän Nikolaoksen kirkon **vahvistamistari:** Vesa Lehtomäki, puh. (05) 218 8591

Pyhäköt:

Kotkan kirkko

Pyhän Nikolaoksen muistolle, Isopuisto, Kotka puh. (05) 212 767, kirkonisännöitsijä Pirjo Kurki, puh. 050 381 0259

Metsolan tsasouna

Jumalansynnyttäjän suojeluksen tsasouna Metsolan hautausmaalla, Toukolantie, Kotka, tsasounanisännöitsijä Pirjo Kurki, puh. 050 381 0259

Loviisan kirkko

Jumalansynnyttäjän kasanilaisen ikonin muistolle, Itäinen Tullikatku 17, Loviisa, kirkonisännöitsijä Johannes Karhu, puh. 040 952 6461

Loviisan kappeli

Pyhän Serafim Sarovilaisen muistolle Loviisan hautausmaalla, Läntinen Harjukatu, Loviisa, kappelinisännöitsijä Johannes Karhu, puh. 040 952 6461

Tietoa seurakunnasta

Kotkan seurakuntaan kuuluu yhdeksän kuntaa: Kotka, Pyhtää, Ruotsinpyhtää, Loviisa, Pernaja, Liljendahl, Myrskylä, Lapinjärvi ja Artjärvi. Seurakunnassa on kaksi vanhaa kirkkoa, Pyhän Nikolaoksen kirkko Kotkassa ja Jumalansynnyttäjän kasanilaisen ikonin kirkko Loviisassa sekä Kotkan Metsolassa hautausmaalla Pyhän Jumalansynnyttäjän suojeluksen tsasouna ja Loviisan hautausmaalla Pyhän Serafim Sarovilaisen kappeli.

Kirkkoherran tehtävien hoitajalta

Syyskuun alussa kirkkovuosi vaihtui jälleen uuteen. Kesä ja kesäajan praasniekat ovat takanapäin. Kotkassa meillä on tapahtunut myös väliaikaisia muutoksia seurakunnan työntekijöissä. Isä Veikko on pitkällä sairauslomalla. Kirkko kutsui minut tuuraajaksi Kotkaan. Olen luvannut olla käytettävissä tarvittavan ajan.

Syyskuun alusta lähtien olen hoitanut Kotkan kirkkoherran tehtäviä. Kotini on

kuitenkin toistaiseksi Helsingissä. Reitti Kotkaan on tullut jo hyvinkin tutuksi. Minut löytää virastolta arkipäivisin. Ota rohkeasti yhteyttä!

Tänne Kotkaan oli hyvin helppo tulla. Ihmiset ovat ottaneet minut hyvin lämpimästi vastaan. Tuttuja seurakuntalaisiakin löytyy yli kahdenkymmenen vuoden takaa. Olenhan Haminasta syntynyt. Useat muistavat minut vieläkin ”pikkuponomarina”, ken osaa muun muassa

paahtaa kirkkoleipää alttarin sivuhuoneessa.

Nautin Kotkassa olosta! Seurakunta vaikuttaa hyvin hoidetulta, kerhot toimivilta sekä luottamusmiehet innostuneilta että asiansa osaavilta. Nyt, kun kaikki seurakuntamme kerhot ja piirit ovat aloittaneen toimintakautensa, iloitsen runsaista osallistujamääristä toiminnassamme, sekä kutsun myös kaikkia uusia seurakuntalaisia osallistumaan rohkeasti toimintaan.

Seurakunnallinen toiminta pyritään pitämään kaikilta osin samanlaisena, vaikkakin nykyinen taloudellinen tilanne on myös seurakunnille haasteellinen. Tarkoituksenani ei ole tehdä mitään radikaaleja uudistuksia seurakunnassa. Kauniit kirkkomme kutsuvat teitä jumalanpalveluksiin.

■ Isä Alexander Hautamäki

Kotka Toimintaa ja tapahtumia

KOTKAN TIISTASEURA

Pj. Leena Karjalainen, puh. 050 343 2966, siht. Soja Rantanen, puh. 045 113 4882.

Kokoontumiset Nikolaos-salissa klo 17:

- Ti 3.11. Olga Sipola: Jaroslavin ikonit
- Ti 17.11. Eeva Riiali kertoo joulukorttiperinteestä
- Ti 1.12. joululauluilta
- Su 6.12. oman kirkon praasniekka

LOVIISAN TIISTASEURA

Pj. Tuula Heikkilä, siht. Riina Lahti, puh. 040 760 5039

Loviisan tiistaiseura kokoontuu Loviisan kirkon kulmakammarissa. Kokoontumiset: 3.11., 17.11., 1.12. ja 15.12. klo 13.

KARHULAN ORTODOKSIT

Vetäjinä Pirkko Erhovaara, puh. 040 831 4321, ja Ritva Lindberg, puh. 050 463 9777. Kokoontumiset 5.11. ja 3.12. klo 15 Karhulan Kodintalossa, Vesivallintie 21.

PERHEPIIRI

Vetäjänä Katarine Lehtomäki.

Perhepiiri kokoontuu syksyllä seuraavasti:

- Su 15.11. klo 16 Nikolaos-salissa. Aihe: Kuvia Kotkasta
- Su 6.12. klo 10 Pyhän Nikolaoksen kirkossa. Aihe: Jouluaskartelua
- Ma 28.12. klo 18 Nikolaos-salissa. Aihe: Kuujuhla. Koko seurakunnan yhteinen joulujuhla.

IKONIKERHO

Kokoontuu Nikolaos-salin kerhuhuoneessa.

MAAHANMUUTTAJAKERHO

Vetäjä isä Viktor Maksimovski, puh. 050 461 7381.

Kokoontumiset 23.11. ja 21.12. klo 18 Nikolaos-salin kerhuhuoneessa.

OPINTOKERHO

Vetäjä isä Alexander Hautamäki.

Kokoontumiset 18.11. yleisöluennon yhteydessä ja 16.12. klo 18 Nikolaos-salissa.

TORSTAIKERHO

Vetäjät isä Alexander Hautamäki, Sirkka Paasonen ja Nikolaoksen Ystävät.

Kokoontumiset 26.11. ja 6.12. klo 12 Nikolaos-salissa.

KIRKKOKUORO

Pj. Anita Osola, puh. (05) 281 807, kuoronjohtaja kanttori Katarine Lehtomäki.

Kuoro harjoittelee torstaisin klo 18–19.30 Nikolaos-salissa. ”Minä veisaan Herralle, sillä hän teki minulle hyvin.” Tule laulamaan Jumalan kunniaa. Tervetuloa!

RÖNKYJÄT-mieslauluryhmä

Yhteystiedot isä Veikko Lisitsin. Tervetuloa!

KÄSPAIKAT-NÄYTTELY

Nikolaos-salissa. Avoinna ma-pe 9–13 ja ke 16–18. Tervetuloa!

■ ”Käspaikat” -näyttelyn avaus 13.9.2009.

TYÖTTÖMIEN RUOKAILUT

11.11. ja 16.12. klo 11–12 Nikolaos-salissa.

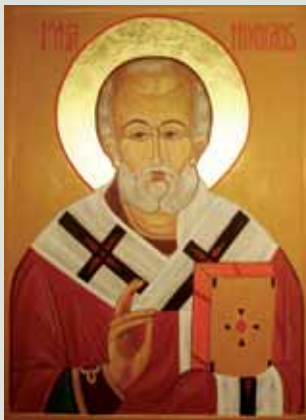
YLEISÖLUENNOT NIKOLAOS-SALISSA

Su 18.11. klo 18 opintopiirin yhteydessä Ragnar Backström: Nunnat, munkit ja keisari kalassa Langinkoskella

NIKOLAOKSEN PRAASNIEKKA 5.–6.12.

Seurakunnan toimintamuotoinen yhteinen praasniekka

- La 5.12. klo 18 vigilia
- Su 6.12. klo 9.30 vedenpyhitys, liturgia, risti-saatto, itsenäisyyspäivän rukoushetki. Liturgian jälkeen praasniekka juhla Nikolaos-salissa.

Seurakunnan yhteinen KUUSIJUHLA 28.12.

Ma 28.12. klo 18 Nikolaos-salissa. Lapset esittävät lauluja ja runoja; jouluista ohjelmaa, yhteislaulua, riisipuroa ja kahvit. Tervetuloa!

KUTSU

Vietän 40-vuotisjuhlaani sunnuntaina 15.10. klo 10 alkavan liturgian jälkeen Nikolaos-salissa klo 12–15. Tervetuloa! Isä Alexander

KIITOS

Kiitän kaikkia teitä, jotka muistitte minua merkkipäivänäni 30.8.

Isä Veikko Lisitsin

Isä Veikon uusi CD ilmestynyt.

Kuulan, Merikannon, Sibeliuksen, Schumannin, Tsaikovskin, Mozartin ja Verdin lauluja. CD:tä saa Kotkan seurakunnan kirkkoherranvirastosta 20 euron hintaan.

Joulunodotus-kalenteri

Esikoiseni ollessa 6-vuotias mietin, miksi me odotamme adventtikalenterin alkamista, kun meidän pitäisi aloittaa joulunodotus ortodoksisen tavan mukaan jo 15. marraskuuta. Niinpä keksin oivallisen askarteluidean, jota olemme oppilaideni kanssa toteuttaneet jo 15 vuotta: ortodoksinen joulunodotuskalenteri, joka alkaa 40 päivää ennen joulua. Kalenterin opetustarkoituksena on muistuttaa, että joulupaasto kestää 40 päivää ja että joulu on 25.12. eikä aattona.

Askartelu tehdään kierrätyksen ja materiaalin uudelleenkäytön hengessä. Askarteluun tarvitaan A4-kartonkipaperi, ruutuvihko, niittikone, rei'itin, lyhyt lahja- tai silkkinaru, puikkoliimaa, geelitäi kultakynä, vanhoja joulukortteja ja joulupapereita, myös jouluaiheiset tarrat ja kiiltokuvat käyvät.

Askartelu aloitetaan tekemällä ruutuvihkosta 40 lapun nippu. Nippu niitataan keskelle kartonkiin. Numerointi 40–1 tehdään alenevasti päällimmäisestä pienimpään. Päällimmäinen on 40 ja alin 1. Kalenteri alkaa 15.11., jolloin on jouluun 40 päivää. Kalenteri loppuu 25.12., jolloin viimeinenkin lappu on vedetty. Lappuni-pun alle voi liimata seimiaiheisen kuvan jostain vanhasta kortista. Meitä kaikkia kiinnostaa, montako yötä on jouluun. Näin kalenteri palvelee kaikkia perheessä vauvasta vaariin, sillä lapsia kiinnostaa, montako yötä on pukintuloon ja vanhempia perhejuhlan läheneminen tiettyine askareineen. Lappuihin voivat esimerkiksi äidit suunnitella tehtävälisat, mitä tehdään juhlan lähetessä. Paista piparit, osta lahjat, kuusi sisään jne.

Seuraavaksi koristele kartonki jouluaiheisilla kuvilla leikellen niitä vanhoista lahjapapereista ja korteista. Liimaa kuvat. Kirjoita otsikko ”Joulunodotuskalenteri” ja numerolapun sivuille: jouluun on (numerolaput) päivää, tyhjiiin paikkoihin kir-

joita muistutuksia itsellesi ja perheellesi: Muista välttää herkkuja, muista Nikolaoksen päivä 6.12. Älä huuda! Muista olla kiltti, käy kirkossa, jne.

Lopuksi tee rei'ittimellä nauhalle paikka kartongin yläreunaan keskelle, että saat kalenterin roikkumaan näkyvään paikkaan.

Hyvää joulunodotusta!

■ Katarine Lehtomäki

Pyhä Nikolaos – lahjantuoja

Pyhä Nikolaos tunnetaan koko maailmassa hyväntekijänä ja lahjantuojaana. Muistamme me opettaa ja jatkaa tätä perinnettä? Isovanhemmat ja vanhemmat, voitte opettaa lapsillenne, että pyhä Nikolaos on lahjantuoja. Monissa ortodoksisissa perinteissä Nikolaoksen päivän aamuksi 6.12. on jätetty oven tai sängyn eteen kenkä edellisenä iltana, johon Nikolaos on yöaikana käynyt tuomassa pienen lahjan. Kaunis perinne, jota on helppo ja ilo jatkaa ja näin opettaa lapsille ja muillekin ortodoksisista kansainvälistä perinnettä. Meidän lapsiperheessämme se on rauhoittanut monena vuonna jännittyneen joulunodotuksen, kun toivotuimman lelun on jo Nikolaos tuonut ennen joulua.

Karhulan ortodoksit

Karhulan ortodoksit kokoontuvat kuukauden ensimmäisenä torstaina kello 15–17.30 Karhulan Kodintalossa, Vesivallintie 21. Päivällä kokoontuminen on kerholaisille mieluista ja turvallisen tuntuista, sillä he eivät uskaltaisi liikkua pimeällä. Tilaisuus alkaa rukoushetkellä, jonka jälkeen juodaan päiväkahvit. Kerhossa tavataan tuttavuuksia, vaihdetaan kuulumisia ja kuunnellaan papin tai kanttorin pitämää alustusta. Voisimme sanoa, että kyseessä on aikuisopintopiiri.

Kiinnostuneet kuulijat esittävät usein kysymyksiä ja kertovat kokemuksiaan. Usein kanttori vielä laulattaa kerholaisia. Karhulan ortodokseissa on välitön ja mukava tunnelma. Muutaman kerran olemme

myös askarrelleet virpovitsakukkia tai ikonin. Lopuksi pidetään arpajaiset, joiden voittona on kerholaisten tuomia yllätyspaketteja. Pienellä kahvi- ja arparahalla kerätään varoja, joilla kerho tekee keväisin virkistysretken. Syksyisin menemme yhdessä teatteriin. Monen kerholaisten on mukavampi mennä teatteriin yhdessä tutun ryhmän mukana, kun on auttajia.

Karhulan ortodoksinen ryhmä syntyi isä Veikon ajatuksesta tarjota Karhulassa asuville ortodokseille oma toimintamuoto lähempänä kotia. Kerhossa on kaksi yhteishenkilöä, jotka toimivat emäntinä ja koollekerääjinä. He pitävät yhteyttä ja haavevat kerholaisia, jotka tarvitsevat kyytiä.

■ Karhulan ortodoksit

Ensimmäisinä puuhanaisina olivat **Leena Kohvakka** ja **Raija Salonen**. Nyt vetäjinä toimivat **Pirkko Erhovaara** ja **Ritva Lindberg**.

Karhulan ortodoksien ryhmän myötä on moni saanut uusia ystäviä oman kirkon piiristä. Heidän kanssaan on helppo lähteä yhteiselle kirkkomatkalle kauniiseen Pyhän Nikolaoksen kirkkoon Kotkaan. He osallistuvat myös seurakunnan yhteisiin tapahtumiin ja retkiin. Ehkä perhe ja työelämä ovat aikaisemmin estäneet yhteydenpidon ja osallistumisen kirkon toimintaan. Oman vapaa-ajan lisääntyttä on monelle mahdollista aloittaa osallistu-

■ Ryhmän vetäjät Ritva Lindberg (vas.) ja Pirkko Erhovaara.

minen. Jos sinä asut Karhulassa tai lähellä sitä, niin älä jää yksin kotiin istumaan ja ihmettelemään vaan tule mukaan virkeään toimintaan kohtaamaan lähimmäisiä. Uudet ystävät odottavat sinua. Tervetuloa! Toivovat Karhulan ortodoksit.

Jutun jupisi **Kati**-kanttori
Kuvat: **Vanja Renda**

■ Uusi papinpuku kirkkoon. Leena Nortamaa teki vielä yhden papin puvun, jota käytetään suurissa juhlissa. Pukuja on vuosien varjella syntynyt useampiakin. Ompelutyö on tehty lahjaksi kirkolle.

■ Suurten juhlapyhien ikonit pystytettiin kirkon vasemmanpuolisen siiven seinälle, mistä ne on helppoa ottaa juhlapäivinä käyttöön. Apuna pystytämässä oli Reijo Pauku.

LEENA NORTAMAA

LAHTI, Pyhän Kolminaisuuden kirkko

LOKAKUU

Ke 21.10. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 24.10. klo 18 vigilia
Su 25.10. klo 10 liturgia
La 31.10. klo 18 vigilia

MARRASKUU

Su 1.11. klo 10 liturgia
Ke 4.11. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 7.11. klo 18 vigilia
Su 8.11. klo 10 liturgia
La 14.11. klo 18 vigilia
Su 15.11. klo 10 liturgia
Ke 18.11. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 21.11. klo 18 vigilia, KP metropoliitta
Ambrosius, suomi/venäjä
Su 22.11. klo 10 liturgia, KP metropoliitta
Ambrosius, suomi/venäjä
La 28.11. klo 18 vigilia
Su 29.11. klo 10 liturgia

JOULUKUU

Ke 2.12. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 5.12. klo 18 vigilia
Su 6.12. klo 10 liturgia, pyhä Nikolaos
Ihmeidentekijä, itsenäisyyspäivä
La 12.12. klo 18 vigilia
Su 13.12. klo 10 liturgia
Ke 16.12. klo 17.30 ehtoopalvelus
La 19.12. klo 18 ehtoopalvelus,
venäjä/suomi
Su 20.12. klo 9 aamupalvelus ja
liturgia, venäjä/suomi
To 24.12. klo 17.30 joulun ehtoopalvelus
Pe 25.12. klo 9 joulun aamupalvelus
ja liturgia
La 26.12. klo 10.2. joulupäivän liturgia
Su 27.12. klo 10 liturgia

ЛАХТИ, Свято-Троицкая церковь

ОКТЯБРЬ

Ср 21.10. в 17.30 вечерня
Сб 24.10. в 18 всенощная
Вск 25.10. в 10 литургия
Сб 31.10. в 18 всенощная

НОЯБРЬ

Вск 1.11. в 10 литургия
Ср 4.11. в 17.30 вечерня
Сб 7.11. в 18 всенощная
Вск 8.11. в 10 литургия
Сб 14.11. в 18 всенощная
Вск 15.11. в 10 литургия
Ср 18.11. в 17.30 вечерня
Сб 21.11. в 18 всенощная, Его
Высокопреосвященство митрополит
Амвросий, на русском и на финском языках
Вск 22.11. в 10 литургия, Его
Высокопреосвященство митрополит
Амвросий, на русском и на финском языках
Сб 28.11. в 18 всенощная
Вск 29.11. в 10 литургия

ДЕКАБРЬ

Ср 2.12. в 17.30 вечерня

Сб 5.12. в 18 всенощная
Вск 6.12. в 10 литургия, день Св.
Николая Чудотворца, день независимости
Финляндии
Сб 12.12. в 18 всенощная
Вск 13.12. в 10 литургия
Ср 16.12. в 17.30 вечерня
Сб 19.12. в 18 вечерня, на русском и
на финском языках
Вск 20.12. в 9 утренняя и литургия,
на русском и на финском языках
Чт 24.12. в 17.30 Рождественская
вечерня
Пт 25.12. в 9 Рождественская
утреня и литургия
Сб 26.12. в 10 Рождественская
литургия второго дня
Вск 27.12. в 10 литургия

HYVINKÄÄ, Karjalan valistajien kirkko

Keskiviikkoisin ehtoopalvelus klo 18; kuukau-
den ensimmäisenä keskiviikkona jeesusrukous-
palvelus klo 18.

LOKAKUU

Pe 30.10. klo 18 vigilia, kirkon praas-
niekka
La 31.10. klo 9 vedenpyhitys ja liturgia,
pyhien Karjalan valistajien juhla

MARRASKUU

La 7.11. klo 17 vigilia
Su 8.11. klo 10 liturgia
La 21.11. klo 9 liturgia, Neitsyt Marian
temppeleihin käynti, KP metropoliitta Ambrosius
La 28.11. klo 18 vigilia
Su 29.11. klo 10 liturgia

JOULUKUU

La 5.12. klo 17 vigilia
Su 6.12. klo 10 liturgia, pyhä Nikolaos
Ihmeidentekijä, itsenäisyyspäivä
La 19.12. klo 17 vigilia
Su 20.12. klo 10 liturgia
To 24.12. klo 17.30 joulun ehtoopalvelus
Pe 25.12. klo 9 joulun aamupalvelus ja
liturgia

ХЮВИНКЯ, Церковь Всех Карельских святых

По средам вечерня в 18 часов; в первую
среду месяца в 18 часов совершается
служба Иисусовой молитвы.

ОКТЯБРЬ

Пт 30.10. в 18 всенощная,
престольный праздник
Сб 31.10. в 9 освящение воды и
литургия, праздник Всех Карельских святых

НОЯБРЬ

Сб 7.11. в 17 всенощная
Вск 8.11. в 10 литургия
Сб 21.11. в 9 литургия, праздник
Введение во храм Пресвятой Богородицы,
Его Высокопреосвященство митрополит
Амвросий
Сб 28.11. в 18 всенощная

Вск 29.11. в 10 литургия

ДЕКАБРЬ

Сб 5.12. в 17 всенощная
Вск 6.12. в 10 литургия, день Св.
Николая Чудотворца, день независимости
Финляндии
Сб 19.12. в 17 всенощная
Вск 20.12. в 10 литургия
Чт 24.12. в 17.30 Рождественская
вечерня
Пт 25.12. в 9 Рождественская
утреня и литургия

HEINOLA, Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko, Hämeenkatu 6

Keskiviikkoisin aamurukous klo 8, torstaisin ilta-
rukous klo 20 ja lauantaisin hetkipalvelus klo 9.

La 24.10. klo 18 vigilia
Su 25.10. klo 10 liturgia
La 26.11. klo 18 vigilia
Su 27.11. klo 10 liturgia
La 19.12. klo 18 vigilia
Su 20.12. klo 10 liturgia

ХЕИНОЛА, Церковь Вознесения Господня, Хямеенкату 6

По средам утренняя молитва в 8 часов, по
четвергам вечерняя молитва в 20 и служба
часов (изобразительны) в 9.

Сб 24.10. в 18 всенощная
Вск 25.10. в 10 литургия
Сб 26.11. в 18 всенощная
Вск 27.11. в 10 литургия
Сб 19.12. в 18 всенощная
Вск 20.12. в 10 литургия

KAUSALA, Neitsyt Marian syntymän tsasouna, Keskikatu 4

To 22.10. klo 18 ehtoopalvelus
Su 1.11. klo 10 liturgia
To 12.11. klo 18 ehtoopalvelus
To 10.12. klo 18 ehtoopalvelus
Su 27.12. klo 9 liturgia

KAUSALA, Часовня Рождества Пресвятой Богородицы, Кескикату 4

Чт 22.10. в 18 вечерня
Вск 1.11. в 10 литургия
Чт 12.11. в 18 вечерня
Чт 10.12. в 18 вечерня
Вск 27.12. в 9 литургия

MÄNTSÄLÄ, Mäntsälän ev.lut. seurakunta-keskus, Urheilutie 1

Su 22.11. klo 10 liturgia
Su 20.12. klo 16 ehtoopalvelus

МЯНТСЯЛЯ, Мянтьсялян ев.-лют. приходской центр, Урхеилутие 1

Вск 22.11. в 10 литургия
Вск 20.12. в 16 вечерня

Joulupaasto alkaa

Kirkkovuoden kierrossa siirrymme marraskuun 15. päivänä joulupaaston aikaan. Tämän paaston kautta alamme valmistautua lähestyvään Kristuksen syntymäjuhlaan. Maallisessa elämässä me emme voi olla huomaamatta joulun lähestymistä, sillä kaupat alkavat laittaa esille kaikkea jouluun liittyvää kaupattavaa, jota ilman ei joulumme voi olla joulu.

Meille kaupataan kaikkea niin sanottua välttämätöntä. Kuitenkaan itse joulun sanoma ei tule esille muun juhlahumun keskellä. Joulupaaston tarkoitus on keskittää huomiomme siihen, mihin juhlaan me olemme valmistautumassa. Kristuksen syntyminen, Jumalan ihmiseksi tuleminen ja pelastuksen tuominen ihmiskunnalle ovat joulun keskeinen sanoma.

Joulupaaston aikaan hiippakunnan

piispa saapuu tarkastamaan seurakuntamme tilaa. Seurakunnan tarkastus pidetään 20.–22. marraskuuta. Tarkastuksen aikana tutkitaan seurakunnan taloudenhoito ja hallinto. Samassa yhteydessä pidetään seurakuntalaisten kokous sekä seurakunnan työntekijöiden ja luottamus henkilöiden kokoukset. Seurakuntalaisten kokouksessa seurakunnan jäsenillä on mahdollisuus kysyä esipaimenelta ja muilta tarkastukseen osallistuvilta henkilöiltä seurakuntaa koskettavia kysymyksiä ja myös kommentoida niitä. Edellinen tarkastus pidettiin seurakunnassamme vuonna 2003, jolloin seurakuntalaiset keskustelivat aktiivisesti oman esipaimenen kanssa.

Rauhallista joulupaaston aikaa!

■ Isä **Aki Leskinen**

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto, Harjukatu 5, 15110 Lahti, puh. 020 610 0450, avoinna ma–pe klo 9–13, fax (03) 751 5975, lahti@ort.fi
 Kirkkoherra **Aki Leskinen**, puh. 020 610 0451, Kumpulantie 24, 11130 Riihimäki.
 Toinen pappi: **Mikael Sundkvist**, puh. 020 610 0452, Harjukatu 1-3 B 4, 05900 Hyvinkää.
 Papiston apuna: isä **Olavi Merras**, puh. 040 510 4664, Isomäenkatu 15, 15500 Lahti.
 isä **Matti Lipitsäinen**, puh. 0400 625 446, Kuovinkuja 14, 15610 Lahti.
 Maahanmuuttajatyö: isä **Viktor Maksimovski**, puh. 050 461 7381, Laajakorvenkuja 8 B 13, 01620 Vantaa.
 Kanttori **Petri Huttu**, puh. 020 610 0453, Hatinkatu 3, 15340 Lahti.
 Osa-aikainen kanttori: **Minna Jokinen**, puh. 020 610 0454, Ilveskatu 5 A 6, 11910 Riihimäki.
 Seurakuntakeskuksen vahtimestari **Igor Suni**, puh. 020 610 0456, Harjukatu 5 as. 2, 15110 Lahti.

Pyhäköt:

Lahti, Pyhän Kolminaisuuden kirkko, Harjukatu 5. Isännöitsijä Arvo Alava, puh. 0400 494 262.
Heinola, Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko, Hämeenkatu 6, puh. 020 610 0461. Isännöitsijä Mikko Äikäs, puh. 040 520 1696.
Hyvinkää, Karjalan valistajien kirkko, Tsasounakuja 1, puh. 020 610 0460. Isännöitsijä Aimo Kuivamäki, puh. 0400 195 915.
Kausala, Neitsyt Marian syntymän tsasouna, Keskikatu 4, puh. 020 610 0462. Isännöitsijä Kristina Leussu, puh. 040 548 2693.
Orimattila, Pyhien Pietarin ja Paavalin tsasouna, Toivolantie 15. Isännöitsijä Tapani Viiliäinen.

LAHDEN SEURAKUNNAN PERHEUUTISIA 28.7.–22.9. 2009

KASTETUT

Ihatsu, Janette Maria Ellen
 Lökschy, Jonatan Mikael
 Tschamurov, Alexander Kristian
 Lipaev, Kristian Eemeli
 Tamminen, Christian Johan Kamui
 Kuri, Eemeli Johannes
 Rutanen, Vihtori Kallenpoika
 Volotinen, Jesse Santeri

TERVETULOA SEURAKUNTAAN

Babikian, Avak
 Ershov, Daniil Andreevich
 Ershov, Petr
 Ershova, Ekaterina
 Ershova, Sofia
 Halonen-Kyrö, Kaisa Wilma Helena
 Hanste, Panu Antero
 Heikkinen, Niina Johanna
 Ipatti, Ari Pekka
 Jokelainen, Mika Martti Antero
 Klonaris, Eleni Christina Tuulikki
 Kopiloff, Viivi Marianne
 Koski, Tuomas Antero
 Kotiranta, Raimo Kalevi
 Koukkari, Pilvi Elina Prisilla
 Kuikka-Savolainen, Lea Marjatta
 Lappalainen, Helena Marjaana
 Leander, Esther Nzungwa
 Leihe, Aleks Sebastian

Leihe Daniella Katarina
 Mastatchenko, Anna
 Molodtsov, Elias Mikael
 Muru-Laakso, Paula Anneli
 Niukkanen, Anna
 Poikela, Maria Susanna
 Qvintus, Larissa Mirja
 Surakka, Aino
 Teka, Georgios-Joes Nkenge
 Ventola, Niklas-Mikael
 Ventola, Svetlana
 Vilenius, Asta Helena

AVIOLIITTOON VIHITYT

Anttila, Jukka Tapani ja
 Anttila Anja Marjatta
 Leander, Jarmo Otto Olavi ja
 Leander, Esther Nzungwa
 Raitanen, Sami Jaakko Elmeri
 ja Kuorikoski, Tanja Marica

IKUINEN MUISTO

Pekkola, Liisa Marjatta
 74 v.
 Pekkonen, Aleksandra
 90 v.
 Laaksonen, Niina 84 v.
 Leirilaakso, Mikko 75 v.
 Järvinen, Niina 85 v.

SINAPINSIEMENKERHOT

Sinapinsiemenkerhot kokoontuvat Lahden ja Hyvinkään kirkkoilla aina kuun ensimmäisenä sunnuntaina klo 9.45–10.30. Kaikki lapset terve-tuloa mukaan! Lisätietoja Minna Jokinen, puh. 020 610 0454.

LAHDEN TIISTASEURA

Lahden tiistaseura kokoontuu kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena tiistaina seurakun-tasalissa klo 14. Seuraavat kokoontumiset ovat 3.11., 17.11., 1.12. ja 15.12.

LAHDEN ORTODOKSIPIIRI

Lahden ortodoksiapiiri kokoontuu kuukauden 3. keskiviikkona klo 18 (klo 17.30 alkavan eh-toopalveluksen jälkeen) seurakuntatalon ker-huhuoneessa: 18.11, "Aamupalveluksesta (I)"; 16.12, "Aamupalveluksesta (II)"

KAUSALAN ORTODOKSIPIIRI

Kausalan ortodoksiapiiri kokoontuu torstaina 12.11. ja 10.12 klo 18 tsasounalla.

KESKIVIIKKOILTA KIRKOLLA

Hyvinkäällä "Keskiviikkoilta kirkolla". Hyvinkään Karjalan valistajien kirkossa toimitetaan keski-viikkoisin illalla jumalanpalvelus klo 18, jonka jälkeen on esitelmä, keskustelua ym. teekupin ääressä. Kuukauden ensimmäisinä keskiviikkoina jeesusrukouspalvelus, muina iltoina ehtoopalve-lus. Huom! Ks. erillinen ilmoitus esitelmistä.

HYVINKÄÄN TIISTASEURA

Hyvinkään tiistaseura aloittaa toimintansa ti 1.9. klo 18 seurakuntasalissa. Ensimmäisen ko-kouksen aiheena ovat kesän kuulumiset ja syk-syn ohjelman suunnittelu.

LAHDEN KIRKKOKUORO

Lahden kirkkokuoron harjoitukset ovat keski-viikkoisin klo 18 alkaen seurakuntasalissa.

ENTISET LAULAJAT

Lahden kirkkokuoro kutsuu **entiset laulajat** yh-teiseen illanviettoon keskiviikkona 25.11.2009 klo 18.00. Tervetuloa!

HYVINKÄÄN KIRKKOKUORO

Hyvinkään kirkkokuoron harjoitukset ovat maanantaisin klo 18–20. Hyvinkään kirkon kuo-ro kaipaa kipeästi riveihinsä lisää etenkin teno-rilaulajia. Mikäli kiinnostus heräsi, tule suoraan harjoituksiimme Hyvinkään kirkolle tai soita kanttori Minna Jokiselle, puh. 020 6100 454.

RIIHIMÄEN ORTODOKSIPIIRI

● Ti 17.11. klo 18.30 yksityiskodissa, Valtakäyrä 8 (Sinimaa). Maallikkopalvelus. Keskustelua, jon-

ka aiheena on rukous ja rukousnauhan merkitys ja käyttö. Kristiina Kantanen johdattelee.

● Ti 8.12. klo 18.30 yksityiskodissa Temppelelika-tu 2 B, (Vartia). Ehtoopalvelus. "Ortodoksisen kirkon käsitys enkeleistä", isä Mikaelin luento.

MÄNTSÄLÄN KIRKKOPYHÄ

Mäntsälän kirkkopyhä on 22.11. Liturgian jäl-keen kirkkokahvit ja esitelmä aiheesta "Juma-lanäiti kirkon kuvana".

MÄNTSÄLÄN ORTODOKSIPIIRI

Mäntsälän ortodoksiapiiri (Mäntsälän ev.lut. seurakuntakeskus, Urheilutie 1, "alasalissa"). Ehtoopalvelus su klo 16, jonka jälkeen ortodok-siapiiri:

● 20.12. "Kirkko – yksi, pyhä, katolinen, aposto-linen"

ORTODOKSIKURSSI HYVINKÄÄLLÄ

Kahdestatoista tapaamisesta koostuva kurssi on tarkoitettu ortodoksisen kirkkoon liittyville tai viime aikoina liittyneille, sekä kirkon uskon kertausta kaipaaville. Kokoontumme kahdesti kuukaudessa keskiviikkoisin klo 18 alkavan eh-toopalveluksen jälkeen (n. klo 18.30) Hyvinkään kirkon seurakuntasalissa (Tsasounakuja 1) seu-raavasti:

● 11.11. Jeesus Kristus – Meidän pelastuksem-me tähden tuli lihaksi

● 25.11. Jeesus Kristus – Ristiinnaulittiin, nousi kuolleista kolmantena päivänä

● 9.12. Jeesus Kristus – On kirkkaudessa tuleva

Kalliopirtiltä kajahtaa!

Heinäkuun lopussa kokoontui taas joukko lapsia ja varhaisnuoria yhteiselle leirille Kärkölän Kalliopirtille. Tällä kertaa leirin teemana oli ilmaisutaito. Neljän päivän aikana päästiin toteuttamaan omaa luovuutta laula-malla, sanoittamalla, tanssimalla, piirtä-mällä ja näyttelemällä. Leiriläisille annetiin vain raamit, joiden sisään rakentaa omilla sanoituksilla varustettu laulu, tanssiesitys, sarjakuva sekä näytelmä. Ja yh-teistuumin tietenkin – siten, että jokainen ryhmän jäsen pääsi vaikuttamaan loppu-tulokseen.

Ryhmätöiden lisäksi päästiin nautti-maan Suomen suvesta parhaimmillaan. Aurinko paistoi ja uintipaikka oli suu-ressa suosiossa. Myös jo useammalla lei-rillä mukana olleet kajakit olivat kovassa käytössä. Innokkaimmat meloivatkin use-aman kerran päivässä ja lähes jopa koko Oriharon järven ympäri.

Yksi leirin kohokohtia oli varmasti retki läheiselle Teppisen maitotilalle, jossa toki oli jo vierailtu edellisenäkin vuonna. Koska leiriläiset olivat suurim-maksi osaksi vaihtuneet edelliseltä vuo-delta, päätettiin retki siis uusiksi. Ja mikä uskomaton tuuri meillä kävikään: pää-simme näkemään vastasyntyneen vasi-kan! Sellainen näky on varmasti tämän päivän lapsille varsin harvinainen. Li-säksi saimme taas maistiaisia "oikeasta lehmänmaidosta".

Leiri huipentui viimeisen päivän li-turgiaan ja vanhempien vierailuun, jonka yhteydessä toimitimme yhdessä isä **Mi-kael Sundkvistin** kanssa ehtoopalveluk-sen. Samalla vanhemmat pääsivät kuule-maan, kuinka hyvin lapset olivat leirin ai-kana oppineet laulamaan kirkkoveisuja.

Yhteisen aterian jälkeen leiriläiset esitti-vät toisilleen ja vanhemmille leirin aikana valmistamansa näytelmät sekä laulu- ja tanssiesitykset. Ei ollut riemulla rajoja huikeita suorituksia seurattaessa!

Jälleen kerran kiitokset kaikille iha-nille leiriläisille, keittiöväelle **Saulille** ja **Majalle** sekä superohjaajillemme **Iralle**, **Aleksejille**, **Santerille**, **Jamille**, **Kim-molle**, **Minnalle** sekä **Lotalle**.

Talvileiriä odotellessa

■ **Minna Jokinen**

Heinolan naisyhteisön kuulumisia

Naisyhteisösäätiön Heinolaan rakennuttamissa taloissa on jo pian 13 vuotta toiminut ortodoksinen naisyhteisö. Toiminta on saavuttanut vakiintuneet muotonsa. Erilaisia elämän vaikeuksia kohdanneet naiset ovat voineet asustaa siellä kirkon, sen jumalanpalveluselämän ja toistensa tukemina. Naisten toimittamat maallikkojumalanpalvelukset Heinolan ortodoksisessa kirkossa ovat yhteisön kantava voima. Yhteisössä asuvan ei tarvitse olla ortodoksisen kirkon jäsen. Riittää, kun hyväksyy ortodoksisen kokonaisvaltaisen maailmankuvan, koska siinä on naisyhteisön toimintaidea. Yhteisöä ovat johtaneet **Merja Merras** ja **Inkeri Peuna** sekä uutena johtajana 1.9.2009 aloittanut **Aino Surakka**. Hän on kulkenut pitkän tien kohti Heinolaa ortodoksisena kirkollisena vaikuttajana.

Aino Surakka s. Lohioja syntyi sotien aikana vuonna 1943 Salmin Varpaselässä. Hänet kastoi, niin kuin Aino itse ylpeänä esittelee, Ivan-pappi (kirkkoherra Ivan Feodorov / **Johannes Railas**). Hän jopa hyväksyi työlle etunimeksi suomalaiskansallisen etunimen Aino, mitä suinkaan kaikki Salmin papit eivät tehneet. Lapsuutensa hän vietti Karkkulan Syväniemessä. Puoliso löytyi Pohjois-Karjalasta Enon pitäjältä, minne elämä sitten asetuikin. Päivätyönsä hän teki Uimaharjussa postikonttorin hoitajana vuoteen 1998 saakka.

Aino Surakka on ollut monessa mukana. Hän oli Enon kunnan kunnanval-

■ Aino Surakka

tuustossa sekä kunnanhallituksessa varapuheenjohtajana. Hän oli myös Joensuun ortodoksisen seurakunnan neuvostossa 1975–1996 ja valtuustossa 1996–2001. Hän toimi myös Enon tiistaiseuran sihteeri-rahastonhoitajana ja puheenjohtajana. Näkyvänä aikaansaannoksena, kuuden vuoden projektina, valmistui Enoon 1987 Kristuksen kirkastumisen muistolle omistettu tsasona. Tästä hänet palkittiin Pyhän Karitsan ritarikunnan mitalilla.

Tiistaiseuratyön parissa Aino Surakka oli ollut jo Syväniemellä. Kun Joensuun seurakunnan kirkkoherra, isä **Erkki Piironen** kuuli, että Enossa asuu Surakan perhe, hän kysyi, eikö tiistaiseura voisi

kokoontua ”surakoilla”. Näin Ainolle syntyi henkilökohtainen kontakti kirkkoon ja kirkon valistustyöhön. Aikuisopiskelun myötä hän tutustui myös ortodoksisen teologian opiskeluun Joensuun yliopistossa. Prosessi ei ollutkaan aivan myönteinen. Hänen mielestään ongelmaksi muodostui, miten tiede ja kirkko kohtaavat. Joensuun opetus ei aina välttämättä syventänyt kirkollista tietämystä ja siitä kasvavaa kristillisyyttä.

Elämä kolhi myös Aino Surakkaa. Hän koki avioeron kipeyden niin kuin monet Heinolan naisyhteisössä asuvat tai asuneet. Lapset olivat jo poissa kotoa. Toinen tyttäristä asuu Inkoossa, toinen Kuopiossa. Matka vei Inkooseen lapsenlapsia hoitamaan ja samalla myös karjalaisten ja kirkollisten harrastusten pariin Lohjalle. Länsi-Uudenmaan ortodoksit ja Lohjan seudun karjalaiset saivat hänessä sihteerinsä.

Miksi Heinolaan? Aino Surakka kertoo kiinnostuneensa Heinolan naisyhteisön elämästä jo pitkän aikaa sitten. Toisaalta myös uteliaisuus yhteisöäatetta kohtaan toimi virikkeenä. Lisäksi asiaan vaikutti pääkaupunkiseudun elämän kalteus sekä halu löytää paikka molempien tyttärien perheiden maantieteellisestä keskipisteestä. Tuo piste oli Heinola.

Heinolan naisyhteisön maallikkojumalanpalvelukset ovat kaikille avoimia. Niitä toimitetaan keskiviikkoamuna, torstai-ilta ja lauantaiamuna. Tämän syksyn ohjelmassa ovat myös yleisölle avoimet keskusteluillat joka toinen torstai-ilta klo 18.15, alkaen 8.10. Kirkon ja yhteisön osoite on Hämeenkatu 6.

■ Isä Olavi Merras

Kripari Perheniemen opistolla

Lahden seurakunnan kristinopiskoululeiri pidettiin Kausalassa Perheniemen opistolla elokuun alussa.

Leirille osallistui yhteensä 35 kriparilaista Lahden, Haminan, Varkauden ja Kotkan seurakunnista. Leirin pappina toimi isä **Mikael Sundkvist**, kanttorina **Petri Huttu** ja leirin johtajana **Satu Muikku**. Leirinohjaajia oli yhteensä yksitoista. Tämän lähes 50-henkisen porukan voimin saatiin paljon hauskaa ja vaiherikasta toimintaa aikaan. Osallistuimme liturgiaan Kausalan tsasonassa, opiskelimme ortodoksisuuden ja elämän ihmeitä, toimimme ryhmissä ja vietimme myös leppoisasti vapaata aikaa. Tällä porukalla kokoonnumme myös jatkokriparille marraskuun aikana. Huom! Jatkokripan paikka on vaihtunut! Tarkemmat tiedot paikasta ja ajankohdasta tulevat kirjeenä leiriläisille ja ohjaajille. ■

LAPPEENRANNAN POKROVAN KIRKKO

MARRASKUU

Su 1.11.	klo 10	liturgia, kansanlaulu
Su 8.11.	klo 10	liturgia, ylienkielen juhlapäivä
La 14.11.	klo 10	liturgia
Pe 20.11.	klo 18	juhlagigilia
La 21.11.	klo 10	liturgia, Neitseän Marian temppeleihin tuomisen juhla
Su 22.11.	klo 10	liturgia
La 28.11.	klo 18	vigilia
Su 29.11.	klo 10	slaavinkielinen liturgia

JOULUKUU

La 5.12.	klo 10	liturgia, kansanlaulu
Su 6.12.	klo 15	itsenäisyyspäivän rukoushetki
La 12.12.	klo 10	liturgia
La 19.12.	klo 18	vigilia
Su 20.12.	klo 10	liturgia
To 24.12.	klo 13.30	panihida hautausmaalla
To 24.12.	klo 15	aamupalvelus, jouluaatto, radiointi
Pe 25.12.	klo 10	liturgia, Kristuksen syntymän juhla, joulupäivä
La 26.12.	klo 18	vigilia
Su 27.12.	klo 10	slaavinkielinen liturgia

ПОКРОВСКАЯ ЦЕРКОВЬ

НОЯБРЬ

Vsk 1.11.	v 10	liturgia, народное пение
Vsk 8.11.	v 10	liturgia, Собор архистратига Михаила
C6 14.11.	v 10	liturgia
Pt 20.11.	v 18	праздничная всенощная
C6 21.11.	v 10	liturgia, Введение во хра Пресвятой Богородицы
Vsk 22.11.	v 10	liturgia
C6 28.11.	v 18	всенощная
Vsk 29.11.	v 10	liturgia на славянском языке

ДЕКАБРЬ

C6 5.12.	v 10	liturgia, народное пение
Vsk 6.12.	v 15	благодарственный молебен, День независимости Финляндии
C6 12.12.	v 10	liturgia
C6 19.12.	v 18	всенощная
Vsk 20.12.	v 10	liturgia
Чт 24.12.	v 13.30	панихида на кладбище
Чт 24.12.	v 15	утреня, сочельник, трансляция по радио
Pt 25.12.	v 10	liturgia, Рождество Христово
C6 26.12.	v 18	всенощная
Vsk 27.12.	v 10	liturgia на славянском языке

IMATRAN PYHÄN NIKOLAOKSEN KIRKKO

LOKAKUU

La 31.10.	klo 18	vigilia
-----------	--------	---------

MARRASKUU

La 14.11.	klo 18	vigilia
Su 15.11.	klo 10	liturgia, joulupaaston alku
La 21.11.	klo 18	ehtoopalvelus ja akatistos Jumalansynnyttäjälle
Su 22.11.	klo 10	slaavinkielinen liturgia
La 28.11.	klo 18	vigilia
Su 29.11.	klo 10	liturgia, kansanlaulu

JOULUKUU

La 5.12.	klo 18	juhlagigilia
Su 6.12.	klo 10	liturgia, ristisaatto ja vedenpyhitys Vuoksella, pyhän Nikolaoksen juhla, kirkon praasniekka
La 12.12.	klo 18	vigilia

Su 13.12.	klo 10	liturgia
La 19.12.	klo 18	akatistos Johannes Kronstadtilaiselle
Su 20.12.	klo 10	slaavinkielinen liturgia
To 24.12.	klo 15	juhlagigilia
Pe 25.12.	klo 10	liturgia, Kristuksen syntymän juhla, joulupäivä
La 26.12.	klo 18	vigilia
Su 27.12.	klo 10	liturgia, kansanlaulu

НИКОЛЬСКАЯ ЦЕРКОВЬ

ОКТЯБРЬ

C6 31.10.	v 18	всенощная
-----------	------	-----------

НОЯБРЬ

C6 14.11.	v 18	всенощная
Vsk 15.11.	v 10	liturgia, начало рождественского поста
C6 21.11.	v 18	вечерня и акафист Пресвятой Богородицы
Vsk 22.11.	v 10	liturgia на славянском языке
C6 28.11.	v 18	всенощная
Vsk 29.11.	v 10	liturgia, народное пение

ДЕКАБРЬ

C6 5.12.	v 18	праздничная всенощная
Vsk 6.12.	v 10	liturgia, крестный ход и водосвятный молебен у реки Вуокси, Святитель Николай Чудотворец, престольный праздник
C6 12.12.	v 18	всенощная
Vsk 13.12.	v 10	liturgia
C6 19.12.	v 18	акафист Праведному Иоанну Кронштадтскому
Vsk 20.12.	v 10	liturgia на славянском языке
Чт 24.12.	v 15	праздничная всенощная
Pt 25.12.	v 10	liturgia, Рождество Христово
C6 26.12.	v 18	всенощная
Vsk 27.12.	v 10	liturgia, народное пение

PARIKKALAN TSASOUNA

Su 15.11.	klo 10	liturgia
La 26.12.	klo 10	liturgia, II joulupäivä

JOUTSENO

Su 8.11.	klo 10	liturgia siunauskappelissa
La 26.12.	klo 10	liturgia Pulpin kappelissa, II joulupäivä

Tarkista mahdolliset muutokset kirkollisista ilmoituksista keskiviikon Vartista ja perjantain Uutisvuoksesta!

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto, Kristiinankatu 7, 53900 Lappeenranta, puh. 0206 100 470, fax 0206 100 471, avoinna ma ja ke klo 10–13. Lappeenrannan seurakuntatalo, Kristiinankatu 7, 53900 Lappeenranta Imatran seurakuntatalo, Vuoksenniskantie 3, 55510 Imatra, puh. ja fax. 0206 100 472
Kirkkoherra **Timo Tynkkynen** (puhuu myös venäjää, говорит по-русски), puh. 0206 100 473, timo.tynkkynen@ort.fi
II pappi **Aarne Ylä-Jussila**, puh. 0206 100 474, aarne.yla-jussila@ort.fi
Kanttori **Jarmo Huttu**, puh. 0206 100 475, jarmo.huttu@ort.fi
Seurakuntamestari **Veikko Tiittanen**, puh. 0206 100 476, veikko.tiittanen@pp.inet.fi
Imatran vahtimestari ja seurakunnan kirkkoleivänpaistaja **Nadežda Ryyppö** (puhuu myös venäjää), puh. 050 365 4411
Kuntien päätoimiset uskonnonopettajat: **Kirsi Rovio** (puhuu myös venäjää), puh. 050 367 5181, kirsi.rovio@elisaneet.fi ja **Sanna Salonen** (puhuu myös venäjää), puh. 050 337 9397, sanna.salonen@koulut.imatra.fi

Papiston viikoittaiset vapaapäivät: khra Timo Tynkkynen: to ja pe, II pappi Aarne Ylä-Jussila: ma ja ti, kanttori Jarmo Huttu: to ja pe

Ortodoksisen identiteetin merkitys

Ortodoksina oleminen on suurimmalle osalle seurakuntalaisista selvä asia, jota emme erityisellä tavalla pohdi. Tämän toimintakauden teemaksi olemme kuitenkin valinneet ortodoksisen identiteetin tunnistamisen ja vahvistamisen. Pidimme alkusyksystä seurakunnan eri toimintaryhmien kanssa pienen suunnitteluseminaarin, jossa perehdyimme ortodoksisen identiteetin peruslähtökohtiin ja niihin mahdollisuuksiin, joita voimme hyödyntää toimintojen suunnittelussa.

Jokainen toimintamuoto on laatinut oman ohjelmansa siten, että luennot ja aiheet palvelisivat oman identiteetin tukemista ja vahvistamista. Ensiarvoisen tärkeää on, että tunnemme uskonkäsityksemme perusteet, jolloin tieto avartaa mahdollisuuksiamme syventää hengel-

listä elämäämme.

Kirkollinen tapakulttuuri on niin monipuolinen ja rikas, että ilman perustietoutta emme pysty suodattamaan eri perinnekerrostumia emmekä aina näkemään ydinkysymyksiä ja tunnistamaan ortodoksista opetusta. Tiedon kautta voimme saada varmuutta omaan hengelliseen elämäämme, ja se edesauttaa sitoutumistamme oman kirkon jäsenyyteen.

Vaikka sanotaan, että tieto lisää tuskaa, niin hengellistä ja kirkollista elämää ajatellen tämä ilmaisu ontuu hyvinkin pahoin. Ilman tietoa ihmisen uskonnollinen kokemusmaailma rajoittuu kapea-alaiseksi, ja pahimmillaan se tukahduttaa hengellisen elämän vain ulkonaisten tapojen noudattamiseksi. Seurakunnan yhteydessä toimivat järjestöt ja toimintaryhmät tuovat tapahtumien kautta esille jatku-

vasti hyvää tietoutta omasta uskonperinnöstämme.

Tarvitsemme myös rohkeutta elää ortodoksisen kristityn ihanteiden mukaisesti. Tämäkään ei onnistu, jos meillä ei ole riittävää tietoa sisäistettynä. Kuinka voisimme opettaa ja ohjatakaan toimiamme, jos meiltä puuttuu tiedon pääomaa itseltämme.

Olemme ottaneet käyttöön kummasakin kirkossamme, että laulamme kerran kuukaudessa yhteisesti koko liturgiapalveluksen. Tämä mahdollistaa kirkkokansalle syvällisemmän osallistumisen rukouselämään ja samalla avartaa myös kuulemaan ja sisäistämään kirkkokuoron kantamaa rukousta. Yhteinen kirkkolaulu sitouttaa meidät hyvin konkreettisesti yhdeksi Kristuksen seurakunnaksi.

Toivoisinkin, että yhä useampi seurakuntalainen kokisi oman kotiseurakunnan tarjonnan arvokkaaksi mahdollisuudeksi lähteä syventämään ortodoksin täysipainoista elämää. Tarjoamme jatkuvasti mitattavan tietopakettien eri tapahtumien kautta. Kyse ei ole kuitenkaan pakonomaisesta tai koulumaisesta hengellisestä kasvatuksesta, vaan oman vapaaehtoisen kiinnostuksen ja seurakunnan elämän kohtaamisesta.

■ Isä **Timo Tynkkynen**

Pyhäköt:

Lappeenrannan kirkko,

isännöitsijä:
Outi Susiluoto
Imatran kirkko,
isännöitsijä:
Risto Rahikainen
Parikkalan rukoushuone,
isännöitsijä: avoimna
Koitsanlahden rukoushuone,
isännöitsijä:
Antero Lappalainen

Lappeenrannan Pokrovan kirkko

Toimintapiirit

on tarkoitettu kaikille aiheista ja toimintoista kiinnostuneille. Toimintapiirien kautta voit helposti tutustua uusiin ihmisiin, syventää omaa kirkollista tuntemustasi ja kasvaa kirkon jäsenenä. Tule rohkeasti mukaan! Seurakunnalla on tarjottavana paljon erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia; lähde rohkeasti mukaan! Yksittäisistä tapahtumista ja tilaisuuksista ilmoitetaan kerran viikossa kirkollisissa ilmoituksissa keskiviikkoin kaupunkilehti Vartissa ja sanomalehti Uutisuoksesa perjantaisin.

Lappeenrannan seurakunnan perheuitisia 4.8.–24.9.2009

KASTETUT
Mensonen, Mico Nikolaus
Vikström, Aleksandr
Goma, Ilja Ville Axl
Sevostjanova, Irma

IKUINEN MUISTO
Antikainen, Lempi Kyllikki
Hänninen, Darja
Pötry, Meeri
Peitsoma, Niklas Miika Kalevi
Ranta, Lydmila

AVIOLIITTOON VIHITTY
Pirhonen Ismo Tapani ja
Pino Minna Marketta
Taskinen Jaakko Tapani ja
Sipanova-Taskinen Alla
Hulkkonen Jari ja
Mielonen, Anna Ester
Niskanen Jouko Tapani ja
Tuuva Maija Riikka
Tiainen Tommi ja
Stenberg Julia

SEURAKUNTAAN MUUTTANEET
Mäkinen, elena
Kyyrö, Saara Maija
Määttänen, Alisa Maria

Määttänen, Natalia
Määttänen, Robert Daniel
Laeslehto, Hanna Leena
Mononen, Maria
Karhapää, Sini Mea Maria
Kuutsa, Maria Karoliina
Tolkki, Mariella Johanna
Khozieva, Madina
Vornanen, Timo Heikki Mikael
Kortelainen, Katariina Svetlana
Koivula, Heikki Juhani
Manu, Janne Aleks
Ylä-Jussila, Aarne Olavi
Ylä-Jussila, Maria Scholastica
Yhteensä 17

SEURAKUNNASTA MUUTTANEET
Silvennoinen, Linda
Mentu, Mikko Juha Johannes
Kemov, Iouri
Kemov, Arvo
Kemov, Anna
Kuokka, Veera Leena Antoniiina
Kuusio, Niko Matias
Ruhanen, Netta Natalie
Pulkki, Laura Kristiina
Pulkki, Katja Ekaterina,
Pulkki, Niklas Joonas Martin
Luukkanen, Max Rudolf

Toivanen, Jonna Susanna
Meuronen, Jorma Kalevi
Dubov, Sergei
Ritala, Anni Maria
Muhonen, Roosa Maria

Yhteensä 17

KIRKKOON LIITTYNEET
Nemlander, Jarmo Fredrik
Vikström Arto Alex
Mäkelä, Jukka Pentti
Mensonen, Mico Nikolaus
Vikström, Aleksandr
Sabelfeld, Marina
Peschueva, Eva
Berkozova, Elina
Inkinen, Svetlana
Huskanen, Sirpa Kristiina
Huskanen,
Katri Emma Matroona
Lankinen, Juha Petri

Yhteensä 11

LAPPEENRANTA

TIISTAISEURA

Lappeenrannan Tiistaiseura kokoontuu tiistaisin kello 15 Linnoituksen seurakuntasalilla. Kokoontumisien lisäksi järjestämme retkiä ja osallistumme erilaisiin kirkollisiin tapahtumiin. Tervetuloa tutustumaan tiistaiseuratyön kautta oman kirkon rikkaaseen hengelliseen elämään.

- Ti 27.10. vieraana kanttori Jarmo Huttu
- Ti 10.11. isä Timo puhuu ortodoksisesta identiteetistä
- Ti 24.11. isä Timo kertoo Aamun Koiton historiasta
- Ti 1.12. syyskauden yhteiset päättäjaiset Imatralla kello 14.

POKROVAN PÄIVÄPIIRI

Yhteisöllistä toimintaa aikuisväestölle. Kokoontumiset linnoituksen seurakuntatalolla keskiviikkoisin 18.11. ja 9.12. kello 13. Ohjelmassa pientä tarjoilua ja muuta ohjelmaa. Kutsumme tilaisuuksiin myös vierailijoita. Seuraa kirkollisia ilmoituksia. Päiväpiirin organisoivat diakoniatoukunta. Tervetuloa virkistytymään!

ORTODOKSIPIIRI

Ortodoksiapiirin avulla voit oppia tuntemaan ortodoksisuuden rikasta hengellistä perintöä. Keskusteluillat ovat avoimia kaikille kiinnostuneille, ja kokoonnumme maanantai-iltaisain kello 18.

- Ma 2.11. Miten osallistun sakramentteihin?
- Ti 24.11. (Huom! päivä) kirkon pyhät toimitukset

VALAMON YSTÄVÄT

Kokoontumiset kerran kuussa, seuraa kirkollisia ilmoituksia lehdestä.

KIRKKOKUORO

Harjoitukset maanantai-iltaisain klo 18.30 vuorotellen Lappeenrannassa ja Imatralla, seuraa kirkollisia ilmoituksia. Tiedustelut, kanttori Jarmo Huttu, puh. 0206 100 475. Kirkkomusiikista kiinnostuneet, ottakaa rohkeasti yhteyttä kanttoriin ja tulkaa mukaan!

Harjoitusillat: ma 26.10. Im, ma 2.11. Lpr, ma 9.11. Im, ma 16.11. Lpr, ma 23.11. Im, ma 30.11. Lpr, ma 7.12. Im ja ma 14.12. Lpr.

IKONIN YSTÄVÄT

Ikonin Ystävät on seurakunnallinen opintopiiri, jonka tehtävänä on edistää kirkkotaiteen tuntemusta keskuudessamme. Ryhmä tutustuu kirkolliseen taiteeseen: ikonien tyylikausiin ja sisältöön, eri pyhien ikoneihin ja pyhien elämäkertoihin, kirkkovuoden kiertoon liittyviin juhlaikoneihin sekä myös muuhun kirkolliseen esineistöön. Opintopiiriin osallistuminen ei edellytä ikonimaalaustaitoa, ryhmä on tarkoitettu kaikille aiheesta kiinnostuneille, ei siis pel-

kästään ikonimaalareille. Tapahtumista ilmoitetaan erikseen kirkollisten ilmoitusten kautta!

LASTEN KERHOTOIMINTA

Lastenkerho kokoontuu joka toinen viikko seurakuntasalilla keskiviikkoisin kello 17.30. Keskiviikkona 4.11., 18.11., 2.12. ja 16.12. Tule mukaan kerhotoimintaan!

VENÄJÄNKIELISTÄ TOIMINTAA LAPPEENRANNASSA

Богослужения на славянском языке и русскоязычный хор
В каждое четвертое воскресенье месяца в Покровском храме совершается божественная литургия на славянском языке с участием русскоязычного хора. См! расписание богослужений.

ВСТРЕЧИ С РУССКОЯЗЫЧНЫМИ ПРИХОЖАНАМИ

Два раза в месяц собираемся в приходском зале по вторникам в 18 часов. Духовная беседа и учение о православии, см. объявления в газете VARTTI по средам под заглавием Lappeenrannan ortodoksinen seurakunta.

Наши встречи:

- Вт 20.10. Основы православной веры
- Вт 3.11. продолжение изучения евангелия от Марка
- Вт 17.11. Как мне участвовать в святых таинствах?
- Вт 1.12. продолжение изучения евангелия от Марка

ДЕТСКИЙ КРУЖОК

По понедельникам в 16.30 в приходском доме.

IMATRA

TIISTAISEURA

Imatran Tiistaiseura kokoontuu tiistaisin kello 14 seurakuntatalolla. Kokoonnumme säännöllisesti seurakuntasalilla, järjestämme retkiä ja osallistumme erilaisiin kirkollisiin tapahtumiin. Tervetuloa tutustumaan tiistaiseuratyön kautta oman kirkon rikkaaseen hengelliseen elämään.

- Ti 20.10. osallistumme kello 14 Kulttuurikeskuksessa professori Jaakko Frösénin luentoon Siinain pyhän Katariinan luostarista.
- Ti 3.11. Liisa Tynkkynen kertoo ikoneista
- Ti 17.11. kanttori Jarmo Huttu laulattaa
- Ti 1.12. syyskauden yhteiset päättäjaiset

IKONIN YSTÄVÄT

Ikonin Ystävät on seurakunnallinen opintopiiri, jonka tehtävänä on edistää kirkkotaiteen tuntemusta keskuudessamme. Ryhmä tutustuu

kirkolliseen taiteeseen: ikonien tyylikausiin ja sisältöön, eri pyhien ikoneihin ja pyhien elämäkertoihin, kirkkovuoden kiertoon liittyviin juhlaikoneihin sekä myös muuhun kirkolliseen esineistöön. Opintopiiriin osallistuminen ei edellytä ikonimaalaustaitoa, ryhmä on tarkoitettu kaikille aiheesta kiinnostuneille, ei siis pelkästään ikonimaalareille. Seuraa kirkollisia ilmoituksia!

KSENIA-PIIRI

Yhteisöllistä toimintaa aikuisväestölle. Kokoontumiset seurakuntatalolla keskiviikkoisin 21.10., 25.11. ja 16.12. klo 13. Ohjelmassa pientä tarjoilua ja muuta ohjelmaa sekä vierailijoita. Päiväpiirin organisoivat diakoniatoukunta. Tervetuloa virkistytymään!

HENGEN JYVIÄ

Keskustelupiiri ortodoksisuudesta kiinnostuneille

Piirin avulla voit oppia tuntemaan ortodoksisuuden rikasta hengellistä perintöä. Keskusteluillat ovat avoimia kaikille kiinnostuneille. Kokoonnumme maanantai-iltaisain kello 18.

- Ma 16.11. Miten osallistun sakramentteihin?
- Ma 14.12. Kirkon pyhät toimitukset

PIKKU-MIUKKULAN LASTENKERHO

Kerho kokoontuu seurakuntasalilla tiistaisin kello 17.30. Iloista kerhotoimintaa lapsille, tulkaa mukaan! Tiistaina 27.10., 10.11., 24.11. ja 8.12.

KIRKKOKUORO

Harjoitukset maanantaisin klo 18.30 vuorotellen Lappeenrannassa ja Imatralla, seuraa kirkollisia ilmoituksia. Tiedustelut: kanttori Jarmo Huttu, puh. 0206 100 475. Kirkkomusiikista kiinnostuneet, ottakaa rohkeasti yhteyttä kanttoriin ja tulkaa mukaan! Harjoitusillat: ma 26.10. Im, ma 02.11. Lpr, ma 09.11. Im, ma 16.11. Lpr, ma 23.11. Im, ma 30.11. Lpr, ma 7.12. Im ja ma 14.12. Lpr.

VENÄJÄNKIELISTÄ TOIMINTAA IMATRALLA

БОГОСЛУЖЕНИЯ НА СЛАВЯНСКОМ ЯЗЫКЕ И ДУХОВНЫЕ БЕСЕДЫ

В каждое третье воскресенье месяца в Никольском храме совершается божественная литургия на славянском языке с участием русскоязычного хора. После службы чаепитие в приходском зале. Смотрите расписание богослужений!

Беседы:

- Пн 12.10. продление изучения евангелия от Марка
- Пн 26.10. Основы православной веры
- Пн 9.11. продолжение изучения евангелия от Марка
- Пн 23.11. Как мне участвовать в святых таинствах?

- • Пн 7.12. продолжение изучения евангелия от Марка

РУССКОЯЗЫЧНЫЙ ХОР

Хор поет на богослужениях на славянском языке. Прилашаем новых певцов! Репетиции по понедельникам в 18 в приходском доме.

Дополнительные сведения: Татьяна Брагина, тел. 040 846 2899.

ДЕТСКИЙ КРУЖОК

По понедельникам в 17 часов в приходском доме. Ведет художница Светлана Лунина и Татьяна Брагина. Музыкальная группа и

кружок рисования.

SIMPELEEN-PARIKKALAN TIISTAISEURA

Kokoontuminen seuran jäsenten kodeissa. Kokoontumispaikat ja -kellonajat ilmoitetaan Parikkalan-Rautjärven Sanomissa. Torstaina 29.10, 12.11., 26.11. ja 10.12.

Поездка в село Великорецкое

Лето пора отпусков и путешествий и каждый из нас готовится к ним заранее, мечтая о предстоящем с волнением и трепетом. Моя мечта о поездке в с.Великорецкое зародилась зимним вечером после просмотра фильма об этом крестном ходе в приходском доме. Мы с прихожанами смотрели фильм, восхищались крестоходцами и не могли понять, откуда они берут силы на столь трудный путь. Обычные люди разных возрастов и сословий из разных мест России и Зарубежья каждый год идут из г.Кирова на р.Великую.

« Великорецкий крестный ход есть торжественное шествие священнослужителей и верующих мирян с крестом, иконами, хоругвями и Великорецким образом Святителя Николая совершаемое в соответствии с установлениями Русской Православной Церкви с целью молитвенного поклонения Великорецкому образу Святителя Николая на месте его обретения в 1383 году и прославления Бога за Его щедрые милости всем православным христианам, усердно почитающим этот чудотворный образ.»

Распорядок крестного хода очень трудный: три дня паломники идут к месту явления чудотворного образа и два дня обратно, ежедневно преодолевая более 30 километров пути. Дорога всегда разная: то полем, то лесом, то асфальтная трасса. Верующий же человек понимает, на что решается: почти полную неделю надо идти часов по шестнадцать-восемнадцать, ложиться в десять-одиннадцать, в два ночи вставать, в три выходить. А жара, а дожди, а мороз, а гнус!

Все время до отъезда сомневалась: 30 км в день пройти с полным туристическим снаряжением по проселочным дорогам – не смогу. Но

ведь, ОНИ прошли. Как смогли? Преодолеть этот путь возможно только с Божией помощью, верой, молитвами и заступничеством Пресвятой Богородицы и Святителя Николая.

Но вот все сомнения позади, отпуск наступил и получив благословение у о.Тимофея отправилась в путь: сначала на автомобиле до Санкт-Петербурга, потом на поезде до Кирова и, наконец, первый в моей жизни крестный ход от г. Кирова до с.Великорецкого..

Погода на всем пути не радовала, каждый день шел дождь, но зато комаров не было. В жару гораздо труднее идти. Выходили мы в 3 часа утра, через каждые 2 часа пути – привал 40 мин, можно отдохнуть, перекусить. Но есть совсем не хотелось, хотелось пить.

В деревнях нас встречали местные жители и раздавали колодезную воду. В полдень был большой привал 2-3 часа, для всех гречневая каша, кипяток и чай. Когда сил совсем не оставалось, начинала читать молитвы, постепенно усталость исчезала и путь продолжала с новыми силами. Многие в пути читали акафист Святителю Николаю, восхищала и радовала молитвенность этих православных, у меня на такой подвиг не хватило сил. Первую ночь ночевала в школе, в классе на полу. С ночлегом было трудно, у местных жителей помещались лишь часть крестоходцев. Две другие ночи спала в палатке, вспомнились школьные годы и поездки на природу с одноклассниками. Никакие трудности не могли омрачить душевной радости и я чувствовала себя самым счастливым человеком.

Благодарю Господа, что дал возможность пойти, что все сложилось и я дошла, пусть даже только до Великорецкого. Удивительно, огромное количество людей в ходе, а идешь один, т.к.у каждого своя дорога, свой путь, а на привалах вдруг встречаешь тех, кого потерял в пути и встреча радует и дает новые силы. Праздник в Великорецком не забываемый - рай земной, такое единение душ. Круговая радуга вокруг солнца, во время литургии и кто побывал на Великой реке в дни празднования явления чудотворного образа у того навсегда останется в памяти этот яркий и одновременно тихий, смиренный, духовный праздник. Молитва была так искренне и сильна, что чувствовалось не зримое присутствие Господа Иисуса Христа нашего. Как сказал Господь: «где двое или трое соберутся во Имя Мое там и Я среди них.»

Все мирское осталось где-то далеко, а на сердце радость и благодать Божия, будто и не было 3 дней трудного пути. Не хотелось расставаться с кресным ходом, но продолжить обратный путь не смогла – подготовилась не достаточно.Трудно было возвращаться в мир светлый.. сразу столько искушений наваливается, так и хотят всю полученную благодать с тебя сдернуть. От многих крестоходцев слыхала, что вернувшись домой, сразу начинают собираться в следующий. Со мной произошло тоже самое, в первую же ночь, не могла заснуть и все планировала, что взять из снаряжения с собой в будущем году.

Слава богу за все!

Надежда Рююппе

LUOSTARIVIERAILU SEURAKUNNASSA

Lauantain 31.10. vigilian kello 18 Imatran kirkossa toimittaa arkkipiispa Sergei Valamon luostarista. Palveluksen jälkeen on seurakuntasalilla iltatee, jonka yhteydessä isä Sergei kertoo vähemmän tunnetuista valamolaisista pyhistä kilvoittelijoista.

VALAMOLAINEN TEEILTAPÄIVÄ LAPPEENRANNASSA

Sunnuntaina 1.11. Valamon Ystävät järjestävät teeiltapäivän seurakuntasalilla alkaen kello 11.30. Teetarjoilun lomassa arkkipiispa Sergei puhuu Basileios Suuren luostarissäännöstä. Hinta 8 € luostarin hyväksi.

NUORTEN RETKI HELSINKIIN

Lauantaina 7.11. järjestetään seurakunnan nuorille retkipäivä Helsinkiin. Tarkemmat tiedot kirkollisissa ilmoituksissa, ja voit kysyä lisää myös isä Aarnelta, puh. 0206 100 474. Lähde mukaan!

HERKKULEIVONNAISTEN MYYJÄISET IMATRALLA

Isänpäivän aattona 7.11. kello 10–12 pidetään seurakuntasalilla perinteiset herkkuleivonnaisen myyjäiset, josta löytyvät niin suolaiset kuin makeat leivonnaiset ja herkut.

RETKI HELSINGIN KIRKOLLISIIN KOHTEISIIN

Pimeän syksyn virkistykseksi järjestämme päiväretkien Helsingin kirkollisiin kohteisiin la 14.11. Retken ohjelman, aikataulun ja hinnan löydät kirkollisista ilmoituksista. Ilmoittautumiset kirkkoherranvirastoon ma ja ke klo 10–13, puh. 0206 100 470 tai sähköpostilla lappeenranta@ort.fi.

NIKOLAOKSEN PRAASNIEKKA

Imatran kirkon praasniekkaa vietetään 5.–6.12. pyhän Nikolaoksen päivänä. Ohjelmaan kuuluvat juholliset jumalanpalvelukset ja itse juhlapäivänä liturgian jälkeen vedenpyhitys Vuoksen rannalla. Seurakuntasalissa tarjoilua ja ohjelmaa, myös lapsille!

MYYJÄISET LAPPEENRANNASSA

Linnoituksen joulumarkkinoiden yhteydessä 12.–13.12. seurakunnan toimintapiirit pitävät yhteiset myyjäiset. Katso tarkemmat ajat kirkollisista ilmoituksista!

Reilun kaupan arvonimi

SEURAKUNNALLEMME on myönnetty 27.8.2009 Reilun kaupan seurakunnan arvonimi. Olemme siirtyneet käyttämään seurakunnan omista tilaisuuksissa mahdollisimman paljon Reilun kaupan tuotteita, kuten kahvia, teetä, sokeria, kaakaota yms. Tällä esimerkillä pyrimme tukemaan kehitysmaiden viljelijöitä.

Diakoniatoimikunnan järjestämä virkistysretki

■ Retkellä oli runsaasti osallistujia.

Seurakuntamme diakoniatoimikunta järjesti toimintakautensa alkajaisiksi päivän mittaisen virkistysretken sunnuntaina 30.8. Osallistujia kertyi eri puolilta seurakuntaa yli kolmekymmentä henkeä. Retken tarkoituksena oli myös kertoa diakoniatyöstä ja sen merkityksestä omassa kotiseurakunnassa.

Matka suuntautui naapuriseurakuntamme Haminan alueelle, jossa ensimmäisenä vierailukohteena oli Museoviraston ylläpitämä Anjalan kartanomuseo. Saimme olla kesän viimeisiä vieraita museon sulkeutuessa talven ajaksi. Komea kaksikerroksinen keltamultainen kartanorakennus Kymi-joen rannalla oli miltei kaikille uusi tuttavuus, jonka kautta välittyi Suomen historian tapahtumia.

Matilda Wreden muistohuoneessa oli esillä myös pieniä esineitä liittyen Valamon luostariin, olihan hän aikanaan 1920-luvun alussa ollut puolustamassa karkotustuomion saaneita luostariveljiä.

Kirkollisena kohteena oli Myllykosken viehättävä tsasouna, jota esitteli sen isännöitsijä **Tamara Lamponen** puolisoineen. Hirsinen jälleenrakennuskauden Jumalansynnyttäjälle omistettu pyhäkkö on huolella hoidettu ja vaalittu. Tämänkin kohde oli suurimmalle osalle matkalaisista tuntematon kohde naapuriseurakunnan alueella, jossa tuttuja entuudestaan ovat erityisesti Haminan ja Kouvolan kirkot.

Virkistysretken viimeisenä kohteena oli Polven juustotila, joka käyttää 250 000

MIKAEL TYNKKYNEN

litraa luomumaitoa vuodessa erilaisten juustojen valmistukseen. Isäntäpariskunta esitteli tilan tuotantoa, ja saimme myös käytännössä nauttia keittiön herkuista.

Diakoniatoimikunnan retken järjestämistä vuosittain toivottiin laajalti. Vaikka seurakunnasta toteutetaan paljon pyhiinvaellusmatkoja eri kohteisiin, on tärkeätä, että on olemassa myös lyhyitä yhden päivän virkistysretkiä. Tästä varmasti on hyvä jatkaa eteenpäin!

Papiston vierailut sairaaloissa ja laitoksissa

Seurakunnan papisto vieraillee mielellään laitoksissa ja sairaaloissa vieden muun muassa pyhää ehtoollista sairastaville. Ongelmaksi on tullut se, että tietosuojan vuoksi emme saa tietoja pitkäaikaissairaista seurakuntalaisistamme. Tämän vuoksi pyydämme, että omaiset ja ystävät kertoisivat sairastavan omalla luvalla papistolle tällaisista henkilöistä, niin paremmin osaamme tavoittaa ne seurakuntalaisemme, jotka eivät enää itse kykene tulemaan jumalanpalveluksiin.

Arvokas lahjoitus Pokrovan kirkolle

Lappeenrantalainen maahanmuuttaja lahjoitti kirkollemme suurikokoisen vanhan ja arvokkaan messinkivaluristin. Risti on hyväkuntoinen ja koristeltu lisäksi emaliupotuksin. Lahjoittaja on saanut ristin perinnöksi itselleen äidiltään, joka oli toivonut, että risti luovutettaisiin nimenomaan kirkolle.

Messinkiristi lienee peräisin 1800-luvulta, ja se kuvaa Kristusta ristiinnaulittuna Golgatalla. Ristin käänntöpuoli on täynnä kirkkoslaavinkielistä rukoustehtäviä, ja etupuolen teksti liittyy ristiinnaulitsemisen tapahtumien kuvaamiseen.

Suurehkon kokonsa vuoksi tätä ristiä voidaan käyttää myös jumalanpalveluksissa erityisesti ristin ylentämisen juhlanä sekä suuressa paastossa ristinkumartamisen sunnuntaina, jolloin tapahtuu juhollinen ristin esiin kantaminen ja kunnioittaminen.

Kirkkojen kupolit ja ristit kunnostetaan

KUVAT: JARMO HUTTU

Pokrovan ja Nikolaoksen kirkkojen kupolit ja ristit irrotettiin tiistaina 29. syyskuuta ja laskettiin alas maahan korjaustoimenpiteitä varten. Kupolien kultaukset ovat kuluneet pois lähes kauttaaltaan, ja enimmäkseen niistä on paistanut pohjamaali. Irrotuksen yhteydessä havaittiin myös, että Pokrovan kirkon kellotornin kupolin kaula oli katkennut ja pienen tornin kattorakenteet lahonneet. Ristien pellitysten saumat olivat myös auenneet ja rikkinäiset, joten vesi on päässyt vuotamaan puisten tukirakenteiden sisään.

Kirkkojen kupolit ja ristit uusitaan Rautalammilla talven aikana ja uudelleenkultaus suoritetaan Helsingissä. Kirkot ovat nyt useamman kuu-kauden ajan hieman totutusta poikkeavan näköisiä ilman kaunistuksiaan. Kevään 2010 aikana uudistetut rakenteet palautetaan paikoilleen.

Kunnostustyöt kustannetaan seurakunnan valtuuston testamenttivaroista varoamasta summasta sekä kirkollishallituksen myöntämän avustuksen turvin. Kustannussäästöistä johtuen oli mahdollista aloittaa työt molemmissa kirkossamme yhtä aikaa.

Kuuliaisuustehtäviä tekstiilien parissa

Kirkolliseen elämää sisältyy useita kirkkotaiteen muotoja. Kirkolliset tekstiilit ovat yksi olennainen osa temppe-
liemme sisustusta ja jumalanpalveluselämää. Kuluvana vuonna ovat kirkkotekstiilit olleet seurakunnassamme monin tavoin huomion ja huolenpidon kohteina.

KUVAT: TIMO TYNKKYENEN

Lappeenrannan Pokrovan kirkkoon on valmistumassa kirkkotekstiilien sarja, joka kattaa kaikki liturgiset värit, niin papiston jumalanpalveluspukujen kuin kirkon sisustukseen liittyvien tekstiilien osalta. Uusia sarjoja on valmistunut jo keltaiset, valkoiset, violetit ja punaiset jumalanpalveluspuvut. Uusien tekstiilien värit ja materiaalit on pyritty valikoimaan erityisesti ottaen huomioon kirkon ikä ja siihen soveltuva tyyli. Jo valmistuneet tekstiilit korostavat kirkon arvokkuutta ja vahvaa värikieltä. Uudet puvut valmistetaan Pietarissa. Niillä korvataan vanhat vuosikymmeniä olemassa olleet puvut ja peitteet.

Salapoliisinkin työtä

Vanhaja pukuja on jo jonkin aikaa kunnostanut ja huoltanut lappeenrantalainen **Lea Soiniola**. Puvuille on valmistettu asianmukaiset ripustimet ja uusi varasto, jonne puhdistetut ja korjatut tekstiilit on viety säilytykseen. Pukuvarastoon on hankittu uudet vetolaatikostot säilytystä varten. Samalla kaikista tekstiileistä on tarkastettu jo tehdyt dokumentoinnit sekä luettelointia on jatkettu uusien tekstiilien osalta.

Seurakunnassamme on ollut kautta aikojen lahjakkaita kädentaitajia ja erilaisia kirkkotekstiilejä onkin kertynyt paljon. Lea Soiniolan työ on arvokasta monessakin mielessä: ainoastaan museaalisesti ammatitaitoisessa säilytyksessä saadaan arvokkaat tekstiilimme säilymään vielä tulevillekin vuosisadoille. Hyvän arkistoinnin avulla taltioidut tekstiilit löytyvät helposti silloin, kun niitä halutaan ottaa käyttöön. Huolto- ja luettelointityö on vaatinut pitkäjänteisyyttä ja kärsivällisyyttä, joskus salapoliisinkin taitoja.

Kesällä Linnoituksen yö -tapahtumaan Lea Soiniola ja isä **Timo Tynkky-**

■ Käspaikkaitaja Larisa Tirronen esittelee uusimpia töitään kirkon kaunistamiseksi.

nen kokosivat pienehkön näyttelyn, jossa mukana oli joitakin seurakuntamme tekstiilien aarteita. Näiden tekstiilien seassa oli ponamarin puku, joka on ollut Pokrovan kirkossa poikien käytössä usean sukupolven ajan: valokuvien mukaan pukua on käyttänyt **Johannes Wolkoff** lapsuudessaan 1910-luvulla ja myöhemmin **Olavi Merras** ja **Jorma Ristala** 1950-luvulla ja heidänkin jälkeen vielä seuraava polvi. Nykyisin puvusta näkyy jo eletyn elämän merkit, eikä kirkkomme traditioon usein liitetystä loistokkuudesta ole enää jälkeäkään. Kankaan punos on kulu-
nut, tuohuksista on tippunut vahaa hihoille ja rinnoilla on punertavia jälki-
viiniläikkä. Useista muistakin jumalanpalveluspuvuista näkyy, että niitä on käytetty kauan, eikä uusia ole ollut ma-

■ Kotkamattojen tekijät Meeri Hämäläinen, Raija Mutanen, Raija Pöntinen ja Tiina Pussi ovat kirjoneeet oman kotikirkkonsa piispanmattoon.

■ Metropoliitta Ambrosius ihastelee uutta kotkamattoa.

dollisuutta hankkia, vaikka tarvetta olisi-kin ollut.

Piispanmattojen ompeleminen

Imatralla lähimmän vuoden projektina on ollut piispanmattojen ompeleminen. Ajatuksena oli saada aikaan jokin käsityöprojekti, jossa useat eri tekijät ompelisivat oman osuutensa jostakin suuremmasta kokonaisuudesta. Malliksi otettiin aikoi-

naan Lappeenrannan kirkkoon **Tatjana Tynkkysen** kirjailemat piispanmatot, jotka olivat puolestaan melko tarkka toisinto Sortavalan piispantalon 1900-luvun alun piispanmatoista.

Mallin kanssa **Tiina Pussi** lähti etsimään Imatran käsityökaupoista sopivia lankoja. Muita työhön osallistuneita olivat imatralaiset **Raija Pöntinen, Raija Mutanen** ja **Meeri Hämäläinen**. Innostus uuteen haasteeseen toimi motivaationa, kun työtä aloitettiin. Ongelmiakin oli: materiaalit olivat muuttuneet, eikä samanlaisia lankoja ja ompelutarvikkeita kuin vanhemmissa matoissa oli, ollut enää helppo löytää. Tummat värit oli ommeltava mieluiten kesäisessä valossa. Kilvoitusta työhön toi ajatus omien taitojen rajallisuudesta, mutta myös ilo siitä, että voi antaa omat lahjansa kirkon kaunistamisen ja hengellisen elämän hyväksi. Pitkäjännitteisyydessään työ oli tekijöilleen kasvattavaa.

Uusista matoista oli tarkoitus tulla jokaisen tekijän yksilöllinen työnäyte, jossa jokaisen oma värisilmä olisi hakenut itselleen parhaan värikokonaisuuden ja sommitelman. Näin piispanmatot olisivat luovasti uudistuneita, mutta perinteisiä. Luovaa uudistusta matoissa on myös maton alaosaan sijoittuva Imatran Pyhän Nikolaoksen kirkko. Kirkon yllä liihottava kotka muistuttaa siitä, että oman kirkkommekin lauma on piispan hengellisessä huostassa.

Valmiitten piispanmattojensa edessä ompelijat miettivät arvoituksellisesti, miten kauan heidän ompelemansa matot mahtavat olla kirkkomme jumalanpalveluksissa. Hyvää mieltä ja rukouksen kiittollisuutta on tuonut ajatus siitä, että jokaisen työ on ollut arvokasta ja että jokainen on saanut antaa oman parhaimpansa.

Käspaikkoja kirkkoon

Oman osuutensa Pyhän Nikolaoksen kirkon kaunistamiseen on tehnyt myös **Larissa Tirronen**. Perintönä omalta äidiltään Larissa on saanut matemaattisen tarkan silmän nähdä, tehdä ja suunnitella koristemalleja tekstiileihin. Kirkkoon Larissa on kirjaillut useita käspaikkoja eri tekniikoin yhdistellen vanhoja malleja kauniiksi kokonaisuuksiksi. Vaikka Larissa Tirronen tekee paljon käsitöitä, on oman taidon antaminen kirkon kaunistamiseksi ja Luojan ylistämiseksi tärkeää. Myös kirkkotekstiilien kunnossapito on kunniatehtävä, jota ei voi tehdä kuten mitä tahansa tekstiilitöitä.

Kaikki nämä käsityön tekijämme, jotka antaumuksella ja rakkaudella antavat aikaansa ja taitojansa kirkon työhön, ovat osa sitä innokkaitten ompelijoiden joukkoa, joka seurakunnassamme on ahertanut vuosikymmenien ajan. Kaikista heidän kätensä töistä iloitsevat sekä seurakuntalaiset sekä pyhät keskuudessamme. Kaikki nämä esitetyt esimerkit ovat hyvä osoitus siitä, miten erilaisia lahjoja keskuudestamme löytyy ja miten kaikille löytyy oma tärkeä julistustehtävä.

■ Liisa Tynkkynen

■ Lappeenrannan uusitut kirkkotekstiilien säilytystilat.

DD Daniela Durac, **ID** Ion Durac, **KH** Kerttu Halonen, **HH** Heikki Honkamäki, **NL** Nina Jolkkonen-Porander, **JK** Jorma Kudjoi, **AL** Andreas Larikka, **VL** Vilja Loimaraanta, **ML** Marianna Länne, **JM** Jouni Mäkelä, **GS** Gaius Sahlberg, **MT** Markku Toivanen

TAMPEREEN KIRKKO

Rukouspalvelukset kryptassa torstaisin klo 17.
Huom! 5.11. ei ole rukouspalvelusta.

LOKAKUU

La 24.10.	klo 18	vigilia	HH ML
Su 25.10.	klo 10	liturgia	AL ML (kreikka)
La 31.10.	klo 18	vigilia	MT ML

MARRASKUU

Su 1.11.	klo 10	liturgia	MT ML
La 7.11.	klo 18	vigilia	HH KH
Su 8.11.	klo 10	liturgia	HH KH
La 14.11.	klo 18	vigilia, metropoliitta Ambrosius, papisto	
Su 15.11.	klo 10	liturgia, metropoliitta Ambrosius, papisto	
Neitsyt Marian temppeleihin tuominen			
Pe 20.11.	klo 18	vigilia	HH ML
La 21.11.	klo 10	liturgia	HH ML
La 21.11.	klo 18	vigilia	GS ML
Su 22.11.	klo 10	liturgia	GS ML
La 28.11.	klo 18	vigilia	HH ML
Su 29.11.	klo 10	liturgia (slaavi)	HH ML

JOULUKUU

La 5.12.	klo 18	vigilia	MT ML
Su 6.12.	klo 10	liturgia, Pyhän Nikolaoksen päivä, itsenäisyyspäivä	MT ML
La 12.12.	klo 18	vigilia	HH KH
Su 13.12.	klo 10	liturgia	HH KH
Ke 16.12.	klo 18	yleinen sairaanvoitelu	MT HH ML
La 19.12.	klo 18	vigilia	MT ML
Su 20.12.	klo 10	liturgia	MT ML
To 24.12.	klo 16	jouluaaton ehtoopalvelus	MT ML
Pe 25.12.	klo 9	aamupalvelus ja liturgia, Kristuksen syntymäjuhla	MT ML
Su 27.12.	klo 10	liturgia	MT ML

PORIN KIRKKO

La 24.10.	klo 18	vigilia	JK NJ
Su 25.10.	klo 10	liturgia	JK NJ
Su 8.11.	klo 10	liturgia	JK JM
La 28.11.	klo 18	vigilia	JK JM
Su 29.11.	klo 10	liturgia	JK JM
Ke 9.12.	klo 18	sairaanvoitelu	JK ML
Su 13.12.	klo 10	liturgia	JK JM
To 24.12.	klo 16	jouluaaton ehtoopalvelus	HH JK JM
Pe 25.12.	klo 9	liturgia, Kristuksen syntymäjuhla	HH JK JM

KOLHON KIRKKO

Karjalan valistajien ja pyhittäjien juhla, pyhäkön vuosipäivä			
La 31.10.	klo 9.30	vedenpyhitys ja liturgia	HH ML
La 26.12.	klo 10	liturgia, Jumalansyntyttäjän juhla, toinen joulupäivä	HH ML

VALKEAKOSKEN RUKOUSHUONE

Su 1.11.	klo 10	liturgia	HH KH
Su 6.12.	klo 10	liturgia, Pyhän Nikolaoksen päivä, itsenäisyyspäivä	JK KH
To 24.12.	klo 14	jouluaaton ehtoopalvelus	MT ML

MUUALLA SEURAKUNNAN ALUEELLA

TAMPEREEN YLIOPISTON KAPPELI, Pinni B, 5. krs.

Ke 4.11.	klo 16	ehtoopalvelus	HH ML
Ke 2.12.	klo 16	ehtoopalvelus	MT ML

AKAA, Akaan ev.lut. seurakuntatalo, Sontulantie 1, Toijala

Karjalan valistajien ja pyhittäjien juhla			
La 31.10.	klo 10	liturgia	GS VL
Su 20.12.	klo 10	liturgia	GS VL

JÄMSÄ

Jämsän ev.lut. seurakuntasali, Lindemaninkatu 1 (Kustaankoto), Jämsä			
Su 25.10.	klo 10	liturgia	MT JM
Su 20.12.	klo 10	liturgia	HH KH

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto, Suvantokatu 10, 2. kerros, 33100 Tampere on avoinna: TI-PE klo 9-13, puh. 0206 100 355, fax 0206 100 356
Kirkkoherra **Markku Toivanen**, markku.toivanen@ort.fi, puh. 0206 100 357, 050 557 0050
II pappi **Heikki Honkamäki**, heikki.honkamaki@ort.fi, puh. 0206 100 359, 050 557 0057
Kanttori **Marianna Länne**, marianna.lanne@ort.fi, puh. 0206 100 358, 050 557 0051
Taluspäällikkö **Marita Jouhki-Inkinen**, marita.inkinen@ort.fi, puh. 0206 100 362, 050 557 0055
Kanslisti **Arja Pikkumarju**, arja.pikkumarju@ort.fi, puh. 0206 100 363, 050 557 0056
Emäntä **Leena Hänninen**, leena.hanninen@ort.fi, puh. 0206 100 361, 050 557 0053
Diakonia-asiat Tampereen seudulla diakoni **Harri Kahila**, puh. 045 130 6723
ja Porin seudulla pastori **Jorma Kudjoi**, puh. 040 571 9137.
Tampereen srk:n diakoniatoimikunnan puheenjohtaja **Satu Reunanen**, puh. 046 6841163

Pyhäköt:

Tampereen kirkko, pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen muistolle, Tuomiokirkonkatu 27, puh. 0206 100 365, isännöitsijä: Heikki Häyhtiö, puh. 040 732 0654, vahtimestari Mika Kangasaho, puh. 0206 100 360, 050 557 0054
Kolhon kirkko Vilppulassa, pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen muistolle, Kappelintie, 35990 Kolho, isännöitsijä Toivo Nikoskinen, puh. (03) 531 5347
Porin kirkko, apostoli Johannes Teologin muistolle, Maantiekatu 46, 28120 Pori, puh. 0206 100 364, isännöitsijä Jorma Kudjoi, puh. (02) 648 2212 ja 040 571 9137
Valkeakosken rukoushuone, pyhän Nikolaoksen muistolle, Kalmistonkatu, 37600 Valkeakoski, isännöitsijä Yrjö Kerisalo, puh. 0400 924 124

Tampereen kirkko, pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen muistolle

Palvelutoimisto palvelee

Kirkkokunnassamme pitkään valmisteltu hanke on käynnistymässä. Suomen ortodoksisen kirkon keskusrekisteri aloittaa toimintansa Kuopiossa vuoden 2010 alusta. Keskusrekisteri hoitaa seurakuntien, luostareiden ja keskusarkiston kirkonkirjojen pitoa. Keskusrekisteri pitää yllä kirkon sähköistä jäsentietojärjestelmää ja keskusrekisterin arkistoa sekä tarjoaa virkatodistus- ja sukuselvityspalveluja.

Toiminta käynnistyy ensi vuoden alusta sitä mukaa kuin seurakuntien vanhat kirkonkirjat on saatu siirrettyä digitaaliseen muotoon. Jatkossa sitten virkatodistukset ja sukuselvitykset annetaan Kuopion palvelutoimistosta. Siellä hoidetaan myös monet rekisteröinnit, jotka koskevat muun muassa kastetta, mirhavoitelua, avioliiton solmimista, kirkkoon

liittymistä, kirkosta eroamista tai hautausta.

Uudistuksen yhtenä merkittävänä etuna on se, että jatkossa kirkon jäseniä koskevat todistukset ja sukuselvitykset saa yhdestä paikasta. Vain luovutetun alueen lakkautettuja seurakuntia koskevat selvitykset on tilattava Mikkelin maakunta-arkistosta. Mitä sitten tehdään seurakunnan kirkkoherranvirastossa?

Uudistuksen käynnistyttyä kirkkoherranvirastosta tulee ennen muuta seurakunnan palvelutoimisto. Kuopion palvelutoimisto ei kykene toimimaan ellei se saa seurakunnista oikeaa ja riittävää tietoa. Seurakunta siis pitää kirkkokunnan palvelutoimiston ajan tasalla.

Seurakuntalaiset voivat edelleenkin kaikissa seurakuntaelämän kysymyksissä – myös virkatodistusasioissa – kääntyä seurakunnan palvelutoimiston puoleen.

Seurakunnan palvelutoimiston tehtävänä on ohjata, opastaa, neuvoa ja tiedottaa.

Tiedottamisen parantaminen onkin yksi Tampereen seurakunnan palvelutoimiston keskeisiä kehittämishankkeita tulevana talvena. Yhteistyössä muiden Analogi-seurakuntien kanssa on jo tehty pohjaselvitystä paremmin toimivista nettisivuista. Seurakunnan kirjaston inventointi sekä aineiston hankinnan ja lainausjärjestelmän uudistaminen on myös ajankohtaista. Tällä hankkeella parannamme kirjaston käytettävyyttä esimerkiksi aikuisväestön opetustyössä. Myös seurakuntamme arkisto vaatii inventointia ja järjestämistä.

Kaikki seurakuntamme palvelutoimiston hankkeet pyrkivät siihen, että parhaalla mahdollisella tavalla kohtaamme sekä jo tutut seurakuntamme jäsenet että ne, jotka ensi kertaa ottavat yhteyttä seurakuntaan. Tampereen seurakunnan palvelutoimiston väki on kiitollinen kaikesta palautteesta ja toivoo, että rohkeasti esittäte uusia ideoita palvelujemme kehittämiseen.

■ Isä Markku Toivanen

TAMPEREEN SEURAKUNNAN PERHEUUTISIA 15.5.–20.9.2009

AVIOLIITTOON VIHITYT

Crisan Marian-loan ja Oona Katariina e Peltonen
Hintikka Pentti Juhani ja Paula Irmeli e Karttunen
Järvinen Veli-Pekka Sakari ja Mira Kaarina e Tervo
Kärki Keijo Ilmari ja Sini Carita Mareena e Pääkkönen
Loippo Jukka Tapani ja Irina e Toivonen
Mironoff e Wirén Marko Tapio ja Riitta Johanna e Koivuniemi
Mutanen Unto Pauli ja Kyöttinen Irma Riitta

KASTETUT

Häkkinen Markus Ville
Isoaho Pinjasisko
Lintula Aleksii
Mäkinen Vilho Onni Vernerii
Niemistö Ida Anni Sofia
Oinonen Magnus Alexander
Sinisalmi Elmeri Jalo
Valtatie Miko Eetu Kristian
Vuorinen Sasu Mikael
Poikia 7, tyttöjä 2, yhteensä 9
IKUINEN MUISTO
Inkinen Agnes 91 v.
Kuosmanen Airi 72 v.
Malanin Viktor 81 v.
Palvio Elsa Inkeri 87 v.
Savinainen
Tarmo Erkki Ilmari 67 v.
Tammisto Pauli 68 v.
Miehiä 3, naisia 3, yhteensä 6

TERVETULOA SEURAKUNTAAN

Aikonen Heikki Nikolai
Bibiceanu Maria-Felicia
Budko Alexander
Budko Svetlana
Gustavsen Liisa Stephanie
Hanell Mikael Tuomas
Heikuri Martti Axu
Ilitchoy Ilja
Itkonen Johanna Marianne
Jetsu Linda Ida Maarja
Kaibijainen Edgar
Kaibijainen Erkki
Kannelniemi Mervi Anneli
Katajamäki Satu Susanna
Kiialainen Maria
Kiiskinen Anita
Kiiskinen Maarit Hannele

Kinnunen Stiina Eveliina
Kirjavainen Susanna Irmeli
Koponen Miika Otto Akseli
Kudjoi Maura Lumi Sofia
Kuronen Luna Elias Petri
Kuronen-Neves Caiman Micael
Kuronen-Neves Jenni Katriina
Lappalainen Aino Inkeri
Leinonen Maria Katarine
Loimaranta Kauri Juhana
Mansukoski Timo Ilmari
Metsäranta Reino Vladimir
Micetic Lidia Ana Maria
Mielonen Anni Amanda
Muiniecka Senni Maria
Mustonen Tuija Helena
Nemtsinkoff
Nea Matleena Valentina

Okulov Dimitri
Palm Petra Maria
Pasternack Julia Ira Pelagia
Peltonen Tuomo Timo Juhani
Porevuo Niina Maarit
Rüfenacht Arvi Marius
Rönkkö Marja Leena
Seppenen Artur
Seppenen Eveliina Elena
Soininen Tero Antti
Tolvila Laura Talvikki
Torssonen Martti Juhani
Turunen Maria
Väänänen Aleksii Anttoni
Westman Risto Markus Tapio
Miehiä 25, naisia 28, yhteensä 50

Toimintaa ja tapahtumia

VALAMON YSTÄVÄT RY/ Tampere

Yleisöillat: illat järjestetään Nikolainsalissa, Tuomiokirkonkatu 27, alkaen klo 18. Iltoihin peritään 5 € / 2,5 € (opiskelijat) osallistumismaksu. Illoissa on pienimuotoinen tarjoilu. Esitelmöitsijät ja aiheet:

- Ti 3.11. TM, tutkija Maria Takala-Roszczenko: Idän kirkon musiikki 1600-luvun Puolassa: latinaalaista hapatusta vai uudistunutta ortodoksiaa?

- Ti 1.12. ohjaaja, kirjailija Eira Mollberg: Houkat Lämpimästi tervetuloa!

NOKIAN TIISTAISEURA

- 12.11. Pirkko Holappa, Kalkuntie 15 D 4, Nokia, puh.040 530 8589.
- 10.12. Eeva-Liisa Kaikkonen, Kavolinkatu 4 B 28, puh. 040 568 3147.

TAMPEREEN KIRKKO JUHLII

Kulunut vuosi on ollut Tampereen kirkon 110-vuotisjuhlavuosi. Juhlateemaa on käsitelty

pitkin vuotta eri toimintapiirien ja kokoontumisten yhteydessä. Olemme siis juhlineet työn merkeissä.

Marraskuun puolivälissä vietämme tavalista juhlavamman viikonvaihteen. Sitä lähinnä ja siihen liittyen kannattaa huomioida muun muassa seuraavat tapahtumat:

Nikolainsalissa:

- Ti 3.11. klo 18 Maria Takala-Roszczenko: Idän kirkon musiikki 1600-luvun Puolassa (Valamon ystävä / Tampere)
- Ke 4.11. klo 18 RAKKAUDET – runo- ja musiikkimatinea (Runoryhmä, Annikki Limatius, Mari-

anna Länne)

- Ti 10.11. klo 18 Aira Lukka: Wycliffe-raamatunkääntäjät ry (Tampereen tiistaiseura)
 - Ke 11.11. klo 18 Tansania-ilta – Missiointiin kokemuksia Tansanian matkalta, Anu Danouzi
- Kirkossa:**
- La 14.11. klo 15 Leonid Bashmakovin tuotantoa esittelevän juhlaohjelman julkistaminen
 - La 14.11. klo 18 juhlaohjelmaa kirkossa metropoliittia Ambrosiuksen johdolla
 - Su 15.11. klo 10 juhlaohjelmaa kirkossa metropoliittia Ambrosiuksen johdolla
- Tervetuloa mukaan!

TAMPEREEN SEURAKUNTA julkaisee kirkon 110-vuotisjuhlan kunniaksi juhlaohjelman:

Leonid Bahmakov:
TULKAA,
OTTAKAA VALO
Suuren paaston,
suuren viikon ja pääsiäisen kirkkoveisuja,
toim. Jarmo Lehto

Kirjan kuvituksessa on käytetty taitavasti 110 vuotta vanhan kirkon yksityiskohtia ja kuvakulmia, jotka ovat kuin johdantona kirkkoveisujen tematiikkaan. Juhlaohjelman liittyen valmistuu ensi vuonna äänite, sillä Uspenskin katedraalikuoro ry. aloittaa tänä syksynä suomalaisen kirkkomusiikin äänitysohjelman.

Kirjan toimittajan Jarmo Lehdon mukaan ”kyseessä on eräänlainen musiikillinen matka hiljaisuuden ja pysähtymisen kautta kohti kirkkovuoden suurinta juhlaa, pääsiäistä. Laulut ja

kautuvat tekstien ja aiheiden mukaan kolmeen osioon, katumukseen, kärsimykseen ja ylösnousemukseen valoon.”

Säveltäjä Leonid Bashmakov toteaa uudesta nuottikokoelmastaan: ”Laulut ovat valmistuneet eri aikoina, osittain omasta tahdostani, ikään kuin ’pöytälaatikkoon’. Osa on syntynyt kirkkomuusikkoystävieni pyynnöistä, jolloin niihin usein sisältyi tiettyjä toivomuksia tai rajoituksia. Kokoelmaksi tämä muotoutui siten, että sen toimittajaksi ryhtynyt Jarmo Lehto huomasi erittäin aiemmin tilattujen veisujen ja osan pöytälaatikkomateriaalista kuuluvan tekstiltään suuren paaston ja pääsiäisen sykliin. Hänen toivomuksestaan tämä sarja sitten täydentyi monilla tuoreemmilla lauluilla.”

Juhlaohjelmaa julkistetaan la 14.11. klo 15 Tampereen ortodoksisessa kirkossa. Tilaisuudessa, joka samalla on pienimuotoinen konsertti, esiintyvät Uspenskin ja Tampereen kuorojen laulajat johtajinaan kanttorit Jarmo Lehto ja Marianna Länne.

Julkistamisen jälkeen kirjaa on saatavissa kirkon kaupasta hintaan 40 €/kpl. Kuoroille toimitamme juhlaohjelman hintaan 140 € / 4 kpl + postikulut. Tilaukset osoitteella tampere@ort.fi Tervetuloa kirkon juhlaohjelman tapahtumaan!

KARI M. RÄNTILÄ

■ Ortodoksisen kirkkomusiikin säveltäjän ja musiikkituottajan Timo Ruottisen (edessä seisomassa) sävellyksiä 40 vuoden ajalta esitettiin Tampereen Pispalan kirkossa 27. syyskuuta. Musiikillisen juhlaohjelman teemana oli ”tamperelaisen gospelin varhaishistoriaa ja idän kirkon mystiikkaa”, jota esitti lauluyhtye Toisinto.

RUNOJA JA LIEDIÄ

Matinea Nikolainsalissa keskiviikkona 4.11. klo 18

Tampereen seurakunnan runoryhmä esittää kuluneen vuoden aikana harjoittelemaansa runoja. Runotekstit kertovat rakkaudesta äitiin, lapseen, elämäkumppaniin, rakkaudesta luontoon ja lemmikkiin, mukana myös tekstejä rakkauden menetyksestä ja muistoista.

Runojen sanomaa elähdyttävät ja rytmittävät laulut, joita tulkitsevat Marianna Länne, säestäjänään Laura Viirto. Esitys kestää noin tunnin, mutta sen jälkeen on mahdollista jäädä hetkeksi yhdessä keskustelemaan runojen ja laulujen virittämistä ajatuksista ja tunnelmista.

Ohjelman 10 euroa (sisältää teetarjoilun).

Matinean tuotto lahjoitetaan Lintulan luostarille. Tervetuloa!

LASTENKERHO KOKOONTUU

Lastenkerho kokoontuu 19.10., 2.11., 16.11., 30.11. ja 14.12., seurakunnan joulujuhla 20.12. Kerho kokoontuu siis Nikolainsalin kerhohuoneessa maanantaisin klo 17.30–19. Kerhossa leikin ja laulun kautta tutustutetaan lapset ortodoksisen uskon ja kirkkoon. Myös vanhemmat ovat tervetulleita kerhoon. Kerhoa ohjaavat Nina Suominen, Kaisa Räsänen ja Sanna Perälä. Lisätietoa kerhosta saa Nina Suomiselta, puh. 0500 915 807 tai Kaisa Räsäseltä, puh. 050 345 7643.

Porin kuulumisia

PORIN SEUDUN TIISTASEURA RY

Pj. isä Jorma Kudjoi, puh. 040 571 9137, vpj. Anita Luonila, puh. 050 569 3671, siht. Tarja Lehtonen, puh. 050 583 1057.

Kaikki ovat tervetulleita toimintaamme! Tiistaiseura kokoontuu pääsääntöisesti joka toinen tiistai klo 18:

- 20.10. klo 18 tiistaiseurailta
 - 3.11. klo 18 opintopiiri, mukana isä Markku Toivanen
 - 17.11. klo 18 tiistaiseurailta
 - 1.12. klo 18 tiistaiseurailta, kirjailija Simo Ojanen kertoo kesällä 2009 tekemästään Laatokan Valamon matkasta
 - 6.12. klo 12–14 myyjäiset
 - 15.12. klo 18 opintopiiri, mukana isä Heikki Honkamäki
- Liturgioitten jälkeen kirkkokahvit seurakuntasalin puolella.

Lukupiirin tapahtumat

Kerhon vetäjänä toimii Leena Ranta, leena.ranta@dnainternet.net

- su 1.11. klo 16–18 lukupiiri kokoontuu
- su 6.12. klo 16 lukupiiri kokoontuu

Askartelukerho Pyöröset

Kerhon vetäjänä toimii Eira Vepsä: ma 26.10. klo 15, ma 9.11. klo 15 ja ma 23.11. klo 15.

Metropoliitta Ambrosius: Hiippakunnan aktiivisin tiistaiseura toimii Porissa

Metropoliitta Ambrosius kiitteli Porin tiistaiseuran toimintaa hiippakunnan aktiivisimmaksi vieraillessaan Johannes Teologille pyhitetyn Porin kirkon praasniekassa 25.–26. syyskuuta. Liturgiassa toimitettiin myös vedenpyhitys, ja temppelejuhlan päätteeksi oli ristisaatto syysruskaisen puuston helmassa.

Jumalanpalvelukset toimitti metropoliitta Ambrosius isä Markku Toivasen, isä Heikki Honkamäen ja isä Jorma Kudjoi avustamana. Kanttorina toimi Marianna Länne.

– Onnittelen porilaisia upeasta ja rakkaudella hoidetusta kirkosta, sanoi metropoliitta Ambrosius. – Ortodoksisuus näkyy täällä ”keskellä kylää”. Toivoisin kirkossa järjestettävien palveluksia myös viikolla, sopivia muotoja saattaisivat olla ehtoopalvelus, akatistos ja hetkipalvelukset. Nythän porilaisilla on oma pappikin.

Liturgian saarnassaan metropoliitta

■ PSHV:n viirin saivat juhlassa Riitta ja Pekka Salonen.

■ Porin temppelejuhlan palvelukset toimitti metropoliitta Ambrosius papiston avustamana.

Ambrosius toivoi, että Johannes Teologin opetukset kantaisivat seurakuntalaisia: lempeys, ihmisystävällisyys, läheisyys, keskinäinen rakkaus ja kunnioitus.

Liturgian jälkeisessä juhlahetkessä isä Jorma Kudjoi luovutti PSHV:n myöntämän viirin Pekka ja Riitta Saloselle ja pronssisen laulajamerkin Arja-Kaarina Kuntulle. Myös tiistaiseuran talkoolaisia muistettiin tervehdyksillä. Kanttori Marianna Länne lauloi läänintaiteilija Laura Piirron säestämänä. Urho Lossi johdatteli kuulijat Laatokan Mantsin saaren praasniekkamenoihin salmilaisin sanakuorruksin.

Teksti ja kuvat: **Simo Ojanen**

Merkittävä lahjoitus seurakunnalle

MARKKU TOIVANEN

■ Elvi Vuorinen lahjakirjan allekirjoitustilaisuudessa.

Kalliosalmen kesähuvi on siirtynyt lahjakirjalla Tampereen ortodoksisen seurakunnan omistukseen. **Elvi Vuorinen** (ent. Michelson) teki kiinteistöstä ja siihen kuuluvasta puolen hehtaarin maa-alueesta lahjakirjan seurakunnalle.

Kalliosalmen kiinteistö on aiemmin ollut seurakunnan omistuksessa, mutta 1990-luvun laman seurauksena seurakunta joutui myymään kiinteistön. Elvi Michelson osti huvilan seurakunnalta, mutta vuokrasi sen edelleen seurakunnan käyttöön. Seurakunta on tähän syksyyn saakka ollut kiinteistössä vuokralaisena ja

on yhteistyössä Elvin kanssa pyrkinyt pitämään Kalliosalmen arvoisessaan kunnossa.

Kalliosalmessa ovat kokoontuneet lastenleirit, seurakunnan toimintapiirit kesäisin ja siellä on pidetty myös joitakin työntekijäkokouksia. Tulevaa käyttöä suunnittelemaan ja koordinoimaan valitaan syksyn aikana hoitokunta.

Kiitämme Elvi Vuorista pitkäaikaisesta seurakuntatyön tukemisesta ja lahjasta, jonka uskomme ilahduttavan niin nykyisiä kuin myös tulevia ikäpolvia!

Toivotamme Elville Siunausta ja Monia Armorikkaita Vuosia!

■ Isä **Markku Toivanen**

DD Daniela Durac, **ID** Ion Durac, **JH** Jopi Harri, **JH** Juhani Härkin, **PK** Petri Korhonen, **VM** Viktor Maksimovski, **JM** Jouni Mäkelä, **AN** Antti Narmala, **JP** Joonas Pyöli, **TS** Teppo Siili, **PT** Pasi Torhamo, **PeT** Pekka Torhamo

TURUN KIRKKO

LOKAKUU

La 17.10.	klo 18	vigilia
Su 18.10.	klo 10	liturgia
Ke 21.10.	klo 17	iltarukous
La 24.10.	klo 18	vigilia
Su 25.10.	klo 10	liturgia
Ke 28.10.	klo 17	iltarukous
Pe 30.10.	klo 18	vigilia
La 31.10.	klo 10	liturgia, Karjalan valistajien juhla
La 31.10.	klo 18	vigilia

MARRASKUU

Su 1.11.	klo 10	liturgia, slaaviksi
Ke 4.11.	klo 17	iltarukous
La 7.11.	klo 18	vigilia
Su 8.11.	klo 10	liturgia
Ke 11.11.	klo 17	iltarukous
La 14.11.	klo 18	vigilia
Su 15.11.	klo 10	liturgia
Ke 18.11.	klo 10	liturgia, koululaiskirkko
Ke 18.11.	klo 17	iltarukous
Pe 20.11.	klo 18	vigilia
La 21.11.	klo 10	liturgia, romaniaksi
La 21.11.	klo 18	vigilia
Su 22.11.	klo 10	liturgia
Ke 25.11.	klo 17	iltarukous
La 28.11.	klo 18	vigilia
Su 29.11.	klo 10	liturgia

JOULUKUU

Ke 2.12.	klo 17	iltarukous
La 5.12.	klo 18	vigilia
Su 6.12.	klo 10	liturgia, p. Nikolaos, itsenäisyyspäivä
Ke 9.12.	klo 17	iltarukous
La 12.12.	klo 18	vigilia, piispa Arseni
Su 13.12.	klo 10	liturgia, piispa Arseni
Ke 16.12.	klo 17	iltarukous
La 19.12.	klo 18	vigilia
Su 20.12.	klo 10	liturgia
To 24.12.	klo 15	vigilia
Pe 25.12.	klo 10	liturgia, Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymä
La 26.12.	klo 10	liturgia

RAUMAN RUKOUSHUONE, Länsikatu 10

La 17.10.	klo 18	vigilia
Su 18.10.	klo 10	liturgia
Ke 4.11.	klo 17	iltarukous
La 14.11.	klo 18	vigilia
Su 15.11.	klo 10	liturgia

La 5.12.	klo 18	vigilia
Su 6.12.	klo 9.30	vedenpyhitys ja liturgia, p. Nikolaos, praasniekka, itsenäisyyspäivä
Pe 25.12.	klo 10	liturgia, Herramme Jeesuksen Kristuksen syntymä, Rauman alueen joulujuhla

SALON RUKOUSHUONE, Uskelankirkkotie 23

Ke 21.10.	klo 17	iltarukous
La 31.10.	klo 18	vigilia
Su 1.11.	klo 10	liturgia
Ke 18.11.	klo 17	iltarukous
La 5.12.	klo 10	liturgia
Ke 16.12.	klo 17	iltarukous
To 24.12.	klo 13	suuri ehtoopalvelus
Pe 25.12.	klo 10	liturgia

EURA, ev.lut. seurakuntatalo

La 28.11.	klo 10	liturgia
-----------	--------	----------

LOIMAA, ev.lut. kirkon kappeli

La 14.11.	klo 10	liturgia
-----------	--------	----------

UUSIKAUPUNKI, ev.lut. kirkon kappeli

Ke 11.11.	klo 17	iltarukous
La 19.12.	klo 10	liturgia

HARJAVALTA, ev.lut. seurakuntatalo

Ke 28.10.	klo 17	iltarukous
La 12.12.	klo 10	liturgia

MARIANHAMINA

Su 22.11.	klo 10	liturgia
-----------	--------	----------

Kripari 2009

VUOSITTAIN kesän tärkein sunnuntai on kristinoppileirin päätösjuhla. Samoin kuin edellisinäkin vuosina kristinoppileiri pidettiin tänäkin vuonna 18.–26. heinäkuuta Ylöjärven leirikeskuksessa, jonne kokoontui 15-vuotiaita nuoria Turun, Tampereen ja Hämeenlinnan seurakunnista. Suuri ilo oli, että rippijuhlissa Turun kirkkomme oli täynnä, ja seurakuntasaliin eivät kaikki läsnä olleet edes mahtuneet.

Yhteystiedot:

Kirkkoherranvirasto

puh. (02) 277 5440, fax (02) 277 5441, turku@ort.fi,
avoinna ma, ti, to klo 10–13, ke klo 14–18, perjantaisin suljettu
Kirkkoherra **Ion Durac**, puh. 040 516 6741, ioandurac@yahoo.com
Seurakuntasihteerit **Leena Petriotis**
Kanttori **Pasi Torhamo**, puh. 040 835 8360, pasi.torhamo@ort.fi
Seurakuntalehtori **Paula Rannikko**, puh. 050 596 0514
Matkapappi **Petri Korhonen**, puh. 044 525 7037
Matkakanttori **Jouni Mäkelä**, kotipuh. (02) 250 0137

Autuaita ovat puhdassydämiset

Kymmenen vuotta sitten loka-kuussa aloitin matkapapin työn. Koska matka-papiston sijoituspaikka on Turku, tutustuin parhaiten tämän seurakunnan toimintaan, jossa eri tavoin olin enemmän osallisena. Lokakuussa kaksi vuotta sitten minun valittiin kirkkoherraksi ja aloitin eräiden aktiviteettien järjestämisen seurakunnassa, tavoitteena kutsua mahdollisimman monia ihmisiä mukaan seurakunnan toimintaan.

En yritä nyt tehdä yhteenvetoa eri toi-

mista, vaan haluan painottaa, kuinka tärkeää on keskinäinen rakkaus, jotta voimme tehdä hyvää lähimmäisillemme. Seurakunta tarvitsee innostuneita ihmisiä, jotka ovat valmiita tekemään työtä erilaisen toimintapiirien järjestämiseksi.

Olen edelleen erityisen iloinen huomattessani, että seurakuntalaisten innostus ei ole kadonnut, päinvastoin se on kasvanut. Nuoret ja jo varttuneet, kokeneet seurakuntamme jäsenet sekä uudet rikastuttavat seurakuntamme toimintaa vapaaehtoisuudella. Tässä kohtaa haluan muistaa

erityisesti seurakuntamme diakoneja, kuorolaisia ja niitä, jotka vastaavat kerhohen järjestämisestä sekä niitä, jotka järjestävät perinteiset kirkkokahvit.

Kaksi vuotta sitten, kun aloitin kirkkoherrana, pyysin erityisesti työrauhaa ja tukea seurakuntalaisilta. Pieniä poikkeuksia lukuunottamatta voin sanoa, että minulle tarjottiin tukea yli odotusten. Tämä todistaa siitä, että Turun seurakunta nousussa. Haluan kiittää näistä kymmenestä vuodesta ja erityisesti näistä kahdesta viimeisestä vuodesta kaikkia seurakuntalaisia ja erityisesti niitä, jotka vapaaehtoisesti ovat nähneet vaivaa seurakunnan hyvän toiminnan puolesta. Koska minun sanani ovat liian vähäiset, lopetan Vapahtajan sanoilla: ”Autuaita puhdassydämiset: he saavat nähdä Jumalan.” (Matt. 5:8).

■ Isä Ion Durac

Turku Toimintaa ja tapahtumia

TURUN SEURAKUNNAN PERHEUUTISIA 16.7.–15.9.2009

TERVETULOA SEURAKUNTAAN
Fernandéz-Laaksonen, Celeste Iris
Fernandéz-Laaksonen, Hugo Rafael
Galkin, Matias
Gröndahl, Sami Petteri
Grönlund, Marcus Johannes
Haapala, Antreas Johannes Chenda
Habte Guangul, Tewelde
Harjula, Eketerina
Heinonen, Anne Hannele
Hirvonen, Markus Juhani
Honkala, Katariina
Kalinkin, Maxim
Kallio, Camilla Kristiina Amanda
Kangosjärvi, Elina Aino Maria
Kaupponen, Eveliina Erica
Kontulainen, Tytti Tellervo
Kursu, Julius Joonatan
Kursu, Katja
Laakso, Eva-Maria Alexandra
Lauren, Natalia
Lasarov, Nina Elisa
Lehtonen, Riikka
Loginov, Miron
Lähteenmäki, Lukas Leo Joakim
Lähteenmäki, Melissa Lotta Anniina
Lähteenmäki, Teemu Wiljami
Maksimow, Patrick
Maukonen, Hannele Margareta
Mauranen, Katariina Daria
Mavromichalis, Ioanna
Misinciuc, Andrei Catalin
Moldoveanu, Maurius Ionut
Nylund, Jaana Margit
Oksama, Sirkka-Liisa
Palvainen, Niina Johanna
Pentikäinen, Valentina

Pitkäkangas, Jenna Maria
Puruskainen, Matti Johannes
Pöppänen, Anna
Rantanen, Pertti Raimo Tapio
Rego, Reelika
Saarinen, Claudia Lempi
Saarinen, Helmi Katariina
Sastamoinen, Veronica
Savva, Vladimir
Sayyad, Oskar Sami
Semenoff, Raimo Antero
Siradze, Giorgi
Temesgen Hailom, Letensae
Tewelde Habte, Tomas
Tewelde Habte, Yonaha
Tewelde Habte, Biniam
Truscan, Alina Maria
Trygg, Sara Eleonora
Westerholm, Jonas Ole Rurik
Znamenski, Emilia
Znamenski, Mihail

Miehiä 25, naisia 32
Kaikki yhteensä 57,
joista 20 liittynyt seurakuntaan.

KASTETUT
Dubenko, Daniel
Dubenko, Sofia
Fernandéz-Laaksonen, Celeste Iris
Fernandéz-Laaksonen, Hugo Rafael
Kalinkin, Maxim
Kaupponen, Eveliina Erica
Lammi, Mikael Leonid
Maksimow, Patrick
Michaelidis, Magdalena Sofia
Sastamoinen, Veroniva

Sihvo, Sofia Aleksandra
Setälä, Oskari Jooa Juhani
Trygg, Sara Eleonora
Znamenski, Emilia

Poikia 6, tyttöjä 8
Kaikki yhteensä 14

AVIOLIITTOON VIHITYT

Niinistö, Marko Petri Sakari ja
Niinistö e Vetrova, Vera
Hiltunen Kosti Kalevi ja
Hiltunen e Kulmala, Miina Elina
Sinkkonen, Ville Jukka Mikael ja
Sinkkonen, s Savinainen,
Larissa Nadja Irene, Lauronen,
e Korpela
Jari Petteri ja
Lauronen, Soila Tuulia
Jenu, Kari Veikko Juhani ja
Kinni-Jenu e Kinni, Milja Emilia

Yhteensä 5

IKUINEN MUISTO
Ojala, Tuulikki 68 v
Sarubin, Martta 90 v
Torhamo, Pekka Lasse 70 v

Miehiä 1, naisia 2
Kaikki yhteensä 3

Seurakunnan jäsenmäärä
15.9.2009 yhteensä 2747

TURUN TIISTASEURA

Pj. kirkkoherra Ion Durac, puh. 040 516 6741, vpj. Kyllikki Kinnari, puh. 040 540 9144, siht. Anne Fomin, Yliopistonkatu 27 b B 23, 20100 Turku, puh. 050 544 5213, rose-marie@fomin.fi

Tiistaiseura kokoontuu seuraavasti:

- Ti 27.10. isä Ion luennoi Romaniasta,
 - La 31.10. Karjalan valistajien juhla, liturgia klo 10, jonka jälkeen litania ja seppeleen lasku klo 12 hautausmaalla
 - Ti 10.11. kanttori Pasi Torhamo luennoi seurakuntalaisten osallistumisesta kirkkolauluun
 - Ti 24.11. MP Johannes luennoi
 - Pe 4.12. leivomme joulumyyjäisiin, aloitusai-ka ilmoitetaan myöhemmin
 - La 5.12. joulumyyjäiset klo 10–13, kokoonnu-taan seurakuntasalille klo 9
 - Ti 8.12. vierailemme Turun katolisessa kirkos-sa
- Tiistaiseura kokoontuu Turun seurakunnan Aleksandra-salissa joka toinen tiistai klo 17.30. Tapahtumat päivitetään myös seurakunnan ilmoitustaululle ja nettiin. Lämpimästi tervetuloa mukaan!

RAUMAN TIISTASEURA

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone,
Länsikatu 10, Rauma.
Pj. Ulla Raula, ulla.raula@student.samk.fi, puh. 050 358 1761.

Kokoontuminen joka toinen tiistai. Tarkemmat tiedot kaupunkilehti Uuden Rauman yhdistys-palstalla.

- Retki Tyrvään Pyhän Olavin kirkkoon 11.10.

- Retki Hämeenlinnaan Jaakobin liturgiaan 18.10.

LAPSIPERHEIDEN OHJELMAA

Tiedossa piparileivontaa ja lelukirppis! Ke 2.12. klo 18 kokoonnumme seurakuntatalolle leipomaan yhdessä joulupipareita. Ota mukaan essu tai pienet tahrat sietävät vaatteet, muut tarvikkeet saat seurakunnasta. Leivomme piparkakkuja myytäväksi seurakunnan joulumyyjäisiin 5.12. Pienet maistiaiset lämpimän mehun kera saa toki jo heti leivonnan päätteeksi! Joulu on lahjojen saamisen ja antamisen aikaa. Leivontatalkoisiin voit myös tuoda itsellesi tarpeettomia ehjiä leluja tai pieneksi jääneitä vaatteita lapsi- ja nuorisotyötoimikunnan kirppispöytä varten. Lauantaina 5.12. on seurakunnan joulumyyjäisten aika. Lapsi- ja nuorisotyötoimikunnan pöydässä myydään siis itse leivottujen pipareiden lisäksi lasten kirppistavaraa. Tule tekemään löytöjä ja nauttimaan joulunodotuksen tunnelmasta! Lisätiedot ja ilmoittautumiset molempiin tapahtumiin Maria Hokkiselle 29.11. mennessä: puh. 050 462 8586 tai mhokkine@abo.fi.

Talven pulkkakelejä odoteltaessa
Lapsi- ja nuorisotyötoimikunta

KARJALAN VALISTAJIEN JUHLA

Lauantaina 31.10. vietetään Karjalan valistajien juhlaa, joka alkaa liturgialla Turun kirkossa klo 10. Liturgian jälkeen siirrymme hautausmaalle, jossa toimitetaan litanian noin kello 12.

LAPSIKUORO

Seurakunnan lapsikuoro (7-vuotiaista alkaen) harjoittelee kerran viikossa, torstaisin klo 17.30–18.30. Jos olet kiinnostunut toiminnasta, ota yhteyttä kanttori Pasi Torhamoon, puh: 040 835 8360.

SEURAKUNNAN NUORTEN TAPAAMINEN

Tervetuloa kaikki nuoret keskiviikkona 28.10. iltarukoukseen Turun ortodoksiseen kirkkoon ja seurakuntasaliin iltarukouksen jälkeen n. klo 17.30, osoite Yliopistonkatu 19 B 3. Tapaamisen järjestää seurakunnan nuorisotoimikunta.

NUORTEN NAISTEN ALEKSANDRA-KERHO

Seurakunnassamme alkaa nuorten naisten Aleksandra-kerho sunnuntaina 1.11. klo 18 seurakunnan kerhotilassa, Yliopistonkatu 19 B. Tarkoitus on kokoontua vapaamuotoisesti kerran kuussa. Ensimmäisellä kokoontumiskerralla keskustelemme kerhon tulevasta toiminnasta, silloin mukana myös isä lon. Kaikki nuoret naiset lämpimästi tervetuloa!

KESKIVIIKON ILTARUKOUKSET

Turussa keskiviikon iltarukoukset toimitetaan keskiviikkoiltoisin kello 17.

Salon, Rauman ja muiden paikkakuntien iltarukoukset: katso Analogin ja seurakunnan nettisivujen jumalanpalvelustiedot.

KATUMUKSEN SAKRAMENTTI

Isä lon ottaa vastaan kaikki halukkaat katumuksen sakramenttiin keskiviikkona 2.12. klo 15–17 (ilman ajanvarausta).

ORTODOKSIPIIRI

Turun seurakuntasalissa, Yliopistonkatu 19 B. Ortodoksiapiirissä opiskellaan ortodoksiseen kirkkoon ja sen elämään liittyviä asioita. Seuraavat kokoontumiset ovat iltarukouksen jälkeen keskiviikkona 4.11. ja 2.12. noin klo 17.30. Kaikki ovat tervetulleita! Tiedustelut ja kysymykset: isä lon, puh. 040 516 6741.

KIRJALLISUUSPIIRI

Kirjallisuuspiiri kokoontuu seurakuntatalon kerhuhuoneessa, os. Yliopistonkatu 19 B, seuraavasti:

- Ti 20.10. klo 17.30 teos Mika Waltari: Felix Onnellinen
- Ke 25.11. klo 17.30, aihe: Psalmi
- Ke 9.12. klo 17.30 teos: Pyhä Johannes Kronstadtilainen

Tervetuloa mukaan keskustelemaan kirjoista! Yhteyshenkilö Mikko Ylinen, puh. 044 294 3050.

SVENSKA DISKUSSIONSGRUPPEN

Vi träffas den första måndagen i månaden i klockan 17.30 i församlingshemmet. De följande träffarna är den 5 oktober, den 2 november och den 7 december. Träffarna aviseras som vanligt i ÅU på dagbokssidans på tisdag och fredag veckan innan. Väl mött! Barbro Doepel, tfn (02) 235 0121 eller 0400 507 783.

LOIMAAN SEUDUN TIISTASEURA

Pj. Ulla-Maija Lajunen, puh. (02) 253 5270.

SALON TIISTASEURA

Pj Olli Forssén, puh. 0400 320 632, olli.forssen@pp.inet.fi, vpj. Jari Ananin, puh. 0440 640 922, jari.ananin@dnainternet.net, siht. Maria Lippinen, Supinkatu 8 as. 2, 24100 Salo, puh. (02) 733 5082, 044 264 5565.

Loppuvuoden kokoontumiset pidetään Salon tsasounassa 3.11., 24.11. ja 15.12. Kokoukset alkavat kello 18.

VALAMON YSTÄVÄT / Turun paikallisosasto

Pj. kirkkoherra lon Durac, puh. 040 516 6741, vpj. Anne Hokkinen, puh. 044 517 8764, siht. Maritta Koskinen, puh. 040 550 6348, maritta.koskinen@turku.fi.

Valamon Ystävien Turun paikallisosaston esitelmätilaisuudet Turun seurakunnan salissa (Yliopistonkatu 19 B) jatkuvat syyskaudella seuraavasti:

- Ke 21.10. klo 17 alkavan iltarukouksen jälkeen kirkkoherra Eero Sepponen: Vanhauskoiset ortodoksit. Tilaisuuden ohjelma on vahvistamaton.

- Ke 18.11. klo 17 alkavan iltarukouksen jälkeen TM Karoliina Pulli: Pyhä Simeon Uusteologi

- Su 13.12. liturgian jälkeen noin klo 12.30 KS Joensuun piispa Arseni: Kristuksen kuva Tilaisuudet ovat avoimia kaikille. Tervetuloa mukaan!

TURUN KUORON JOULUKONSERTTI

Turun kirkon kuoro laulaa joulun ajan kirkkomusiikkia kanttori Pasi Torhamon johdolla. Konsertti pidetään Turun ortodoksissa kirkossa perjantaina 11.12. klo 18. Ohjelma 7 / 5 €. TERVETULOA!

KIITOS

Lämmin kiitos PSHV:lle saamistamme huomionosoituksista Salon Pyhän ristin tsasounan praasniekassa 13.9.2009.

Pirkko Nurmi, Maria Lippinen, Taina Kiema ja Sirkka Narinen

KIITOS

Sydämellinen kiitos Turun ortodoksille seurakunnalle saamastani huomionosoituksesta Salon praasniekassa 13.9.2009.

Olli Forssén

Metropoliitta Johannes muuttanut

Nikean metropoliitta Johannes on syyskuussa muuttanut Turussa Saga-Seniortaloon. Hänen osoitteensa on Vähäheikkiläntie 1 B 252, 20700 Turku.

KORJAUS

Analogin edellisessä numerossa mainittiin, että metropoliitta Johannes olisi vihkinyt pappi Hierotheoksen diakoniksi. Tieto ei ollut oikein: hänet vihittiin munkiksi.

Arkkitehtuurin helmi

Pyhän Aleksandran kirkko Turun keskustassa

Turun kaupunkikuvaan olennaisena osana kuuluva **C.L. Engelin** suunnittelema uusklassinen kirkko sijaitsee kauppatorin koillislaidalla. Kaupunkimaisemassa kiintopisteinä ja maamerkkeinä toimiva kirkko on yksi vanhimmista jäljellä olevista rakennuksista Turun keskustassa, ja sillä on merkitystä kaikille kaupunkilaisille.

Aikojen kuluessa kirkkorakennusta on korjattu useaan otteeseen, ja sen välitön lähiympäristö on muuttunut monella tavalla.

Arvokkaan kirkkorakennuksen kunnostaminen on haasteellista ja jatkuvaa työtä. Huolella suunnitelluilla korjaustöidenpiteillä pyritään säilyttämään rakennuksen antikvaariset arvot ja takaamaan näin sen kulttuurihistoriallinen merkitys. Suojelukohteena olevan kirkon kaikki kunnostus- ja korjaustyöt vaativat ammattitaitoa. Korjausrakentamista ja kunnostusta valvoo Museoviraston rakennushistorian osasto, ja sieltä on saatu hyödyllisiä käytännön neuvoja ja ohjeita.

Korjaustarpeen kartoitus

Helmikuun alussa 2009 kiinteistölautakunta järjesti kirkossa katselmuksen yhdessä Museoviraston arkkitehtien ja rakennuskonservattoreiden kanssa. Katselmuksessa käytiin läpi kirkkorakennuksen tämänhetkiset korjaus- ja huoltotarpeet ja alustavasti keskusteltiin myös pidemmän

KUVAT SATU MIKKONEN-HIRVONEN

■ Pyhän Aleksandran kirkon keskeinen sijainti ja hyvä saavutettavuus tuo vuosittain sinne lukuisan joukon kävijöitä. Uusklassismia edustava kirkkorakennus rajaa ja jäsentää kauppatorin avointa maisematilaa. Uusklassinen muotokieli sai vaikutteita antiikin rakennustaiteesta. Parhaiten vaikutteet näkyvät selkeälinjaisissa pylväsjärjestelmissä ja päätykolmioissa.

■ Kiinteistölautakunnan ja Museoviraston yhteinen katselmus kirkossa helmikuussa 2009. Kuvassa vas. Jorma Oksman ja Tapio Keiramo kiinteistölautakunnasta. Kuvassa oik. korjaussuunnitelmaan perehtyy rakennuskonservattori Elisa Heikkilä Museovirastosta.

aikavälin kunnostustarpeista. Alkukeväästä kävi ilmi, että peltikatto oli odotettuakin huonommassa kunnossa, ja näin ollen peltikatton uusiminen on kiireellisin korjausrakentamiseen liittyvä projekti. Katon uusimisen suunnittelu ja erityisesti siihen liittyvien taustaselvitysten tekeminen on työllistänyt niin kiinteistölautakuntaa kuin isännöitsijää ja kirkkoherraa. Seurakunnan rakennusten kunnostukseen määrätyt rahat ovat pienet, mutta hyvällä suunnittelulla ja voimavarojen yhdistämisellä voidaan saada paljon aikaan. Avustushakemuksia kattoremonttia varten on tehty keväästä alkaen, ja kesällä seurakuntaan saapui myönteinen viesti Kuopi-

osta – kirkkomme tukee remonttia noin 80.000 eurolla.

Tupajumeista eroon

Kattoremontin suunnittelun ollessa hyvässä vauhdissa kirkosta löytyi vielä kiireellisempi ja pikaisia toimenpiteitä vaativa asia, sillä kirotakaapeissa ja Golgatan ristissä huomattiin pääsiäisen aikaan tuhohyönteisten jälkiä. Tuhohyönteisongelman laadun ja mittakaavan selvittämisessä saimme arvokasta apua Turun kaupungilta (hygieenikko, konservattori), Turun yliopiston eläinmuseosta ja Valamon konservointilaitokselta. Tuhohyönteiset osoittautuivat tutkimuksissa tupajumi-

► meiksi, joita kirkkorakennuksessa on muistitiedon mukaan ollut sekä 1970- ja 1990-luvulla.

Kaupunginhygieenikon ja konservaattori Kari Appelgrenin neuvot ja suositukset ovat olleet ensiarvoisen tärkeitä pohdittaessa keinoja, miten tupajumeista päästään eroon ja kuinka voimme vastaisuudessa ehkäistä tuhohyönteisten aiheut-

■ Kellarin siivoustalkoot. Tupajumiongelman myötä Turun kaupungin hygieenikko antoi suosituksia kirkon kunnostuksesta. Kellaritilat kehoitettiin siivoamaan sinne jääneestä rakennusjätteestä. Talkooväki on työskennellyt syksyn aikana ahtaissa ja matalissa tiloissa. Apulaisisännöitsijä Eila Sintonen kirkon kellarin kapeissa rappusissa, joiden kautta kuljettiin jätensäki toisensa jälkeen roskalavalle.

■ Taidekonservaattori Kari Appelgren konservoi ammattitaidolla seurakuntasalin ikonit, joissa alkuvuodesta havaittiin eriaisteisia pintavaurioita.

tamat vauriot sekä kirkkorakennuksessa ja sen esineistössä.

Tupajumien vaurioittamat kiotakaapit pakastettiin Turun museokeskuksen isoissa pakastimissa ja Golgatan risti lähetettiin Valamon konservointilaitokselle kunnostettavaksi. Tupajumien hävittäminen kiotaakaapeista pakastamalla oli nopea ja edullinen ratkaisu, jota voidaan suositella muille samanlaisten ongelmien kanssa kamppaileville.

Kaikki ponnistelut tarpeen

Siistimällä kirkkotiloja ja poistamalla ylimääräiset tavarat kaapeista ja muista tiloista pyritään luomaan kirkkorakennukseen olosuhteet, joissa tuhohyönteiset eivät viihdy. Kaikki ponnistelut ovat olleet tarpeen, jotta tupajumiongelma on saatu kartoitettua ja toivon mukaan mahdollisimman pian poistettua kokonaan. Kirkkotiloissa suositellaan jatkossa tehtäväksi suursiivous kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä, jolloin on helppo suorittaa myös silmämääräinen tuhohyönteisiseuranta. Lisäksi kaupungin hygieenikko tarkastaa kirkon kellarista kattorakenteisiin tuhohyönteisten osalta 1–2 kertaa vuodessa.

On ollut ilo huomata, että lukuisat seurakuntalaiset ovat ottaneet yhteyttä isännöitsijään ja kiinteistölautakunnan jäseniin ja ilmaisseet tukensa ja kiinnostuksensa kirkkorakennuksen kunnossapitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuksen vaalimiseen – kirkko ja sen sanoma on meidän yhteinen helmemme.

Satu Mikkonen-Hirvonen ja Kaisa Ivaska

OUTI TORHAMO

■ Turun kuorolaiset Romanian-matkalla.

enemmän kuin länsiosissa, missä me olimme. Loppupuolella vierailimme vielä Bodrog-luostarissa

Matka ensimmäiseen luostariin antoi hyvän kuvan Romanian maisemasta – silmäkantamattomiin auringonkukkapeletoja, välillä pieniä kaupungeja kirkkoineen ja haikaranpesineen. Romania vaikutti luonnoltaan monipuoliselta, tasangot muuttuivat vuoristoksi Transsilvaniaan päin mentäessä, pellot antavat kaksi satoa vuodessa, puutarhoissa kasvavat lumut, viikunat, persikat, viinirypäleet.

Samana päivänä vierailimme vielä isä Ionin vanhassa kirkossa, jossa vastaanotto oli – niin, ylitsevuotavainen. Laulettiin, vanhat seurakuntalaiset olivat tulleet tapaamaan isä Ionia ja meitä ja rouvat olivat varustaneet aivan erinomaiset tarjoilut pihamaalla. Kävimme myös Marttyyrien kirkossa, joka on rakennettu sen jälkeen, kun Duracit olivat muuttaneet Timisoarasta. Sielläkin meitä virvoitettiin – suomalaisittain ehkä vähän epätavallisesti – kirkkosalissa tarjoiluilla limsalla, viinillä ja viinalla.

Saimme matkallamme tavata myös

Kuoromatkalla Timisoarassa

Turun kirkon kuoro matkusti tutkimis- ja konserttimatkalle meikäläisen juhannuksen jälkeen Romaniaan isä **Ion Duracin** kotiseudulle. Perillä täyden kympin matkaoppaina olivat isä Ion ja **Daniela**. Romania oli meille muille ennestään tuntematon maa, jonka kauneus ja hieno historia tekivät suuren vaikutuksen. Maan nimellä ja koko histo-

rialla on yhteys Rooman kaupunkiin, ja historiasta tuttuja Romulus- ja Remuspatsaita saakin kaupungeissa nähdä, niin myös Timisoarassa.

Heti matkan alussa käytiin nunnaluostarissa, joka ihanine puutarhoineen, kirkkoineen ja nunnien hautausmaineen viritti meidät koko viikkoa varten. Luostareita Romaniassa on noin 800, itäosissa

■ Kanttori Pasi Torhamo ojensi isä Petrille Turun seurakunnan kiitoskukat ja kuoron cd-levyn.

Kiitokset matkapappi **Petri Korhoselle**

Lounais-Suomen alueella matkapappina toiminut isä **Petri Korhonen** on valittu Helsingin seurakuntaan Espoon toiminta-alueelle pastoriksi. Sunnuntaina 20.9. oli aika kiittää isä Petriä hänen arvokkaasta työpanoksestaan ja toivottaa onnea ja menestystä uuteen tehtävään. Monia armorikkaita vuosia isä Petrille – ja tavataan taas!

korkeita kirkon edustajia. Kävimme metropoliitta **Nicolaen** luona, mistä mieleen jäi kauttaaltaan lämmin ja rakastava tunnelma. Aradissa tapasimme arkkipiispa **Timotein**, nautimme vastapaistettuja munkkeja ja kävimme hienossa kirkossa – Romaniahan on oma partiarkaattinsa, ja meille yllättävästi metropoliitta on arkkipiispa ylempänä arvoasteikossa.

Samana päivänä, kun kävimme Aradissa, kuoro piti tunnelmaltaan ainutlaatuisen konsertin Timisoaran hienossa katedraalissa. Se sijaitsi lähellä hotelliamme, joten katedraalissa käytiinkin melkein joka päivä. Aukio, jolla katedraali on, oli muutenkin keskeinen vapaa-ajanviettokohde viehättävine kahviloihin ja ravintoloihin.

Vierailukohteita oli runsaasti, ja joka paikassa laulettiin! Mutta kyllä vapaata ohjelmaakin oli, kävimme muun muassa Baile Herculane -nimisessä Länsi-Karpaateilla sijaitsevassa, muinoin hienossa kylpylässä. Joskus siellä ovat kylpeneet keisarit ja merkkihenkilöt. Matkustus bussissa tuntui melko pitkältä, mutta siihen vaikutti loppumaton tiettyö, ja saihan jälleen ihailua maisemia. Matkamuistoja ostimme jokaisesta pysähdyspaikasta – pieniä myymälöitä ja kioskeja oli taajaan

ja niistä saattoi ostaa muun muassa ikoneita.

Saimme myös toimittaa panihidan isä Ionin veljelle hänen vanhempiansa luona. Tutustuimme kolivaan, hunajaiseen ja rusinaiseen muistelupuuroon, jota ilman panihidaa ei voi olla. Ilta oli lämmin ja puutarha vihreä keidas kerrostalojen keskellä. Jälkeenpäin muistamme tästä tilaisuudesta myös rakkaan loppukesällä poisnukkuneen kanttorimme Pekan, joka oli omaan, tuttuun tapaansa mukana juhlassa.

Toki kävimme myös kaupoissa, kun taas muuten. Romanian hinnat ovat Euroopan halvimpia, ja Timisoarasta löytyi kauppakeskuksia joka makuun: oli mm. Real, Billa, Kaufland, Iulius Mall. Kuka löysi ihania kenkiä, kuka muovipitsipöytäliinaa tai elektroniikkaa. Myös ruusu- puistossa ja kasvitieteellisessä puutarhassa samoiltiin vapaina hetkinä, joen rannassa saattoi syödä ja seurustella. Kuvia otettiin paljon ja matkasta puhutaan vielä kauan! Kuten joku kuorolaisista ilmaisi: luostareita oli ihan riittämiin, joka kirkossa laulettiin ja vähän muuallakin.

■ Muistot kokosivat **Tiina Kilpiö** ja **Mari Hakkala**, molemmat kuorolaisia

■ Pikkuleipurit muotoilevat eksoottisia pullia.

Afrikkalaista tunnelmaa

KUVAT: MARIA HOKKINEN

■ Kaikki on valmista kirkkokahvivieraita varten!

Luantaina 19. syyskuuta joukko innokkaita pikkuleipureita kokoontui seurakunnan keittiöön leipomaan pullia sunnuntain kirkkokahveja varten. Tehtävänä oli muotoilla taikinasta eksoottisia Afrikan eläimiä. Lopputulos oli niin hieno, ettei pullia olisi oikeastaan edes hennonut syödä: tuoksuja leivonnaisia löytyi niin käärmeiden, leijonien, tursaiden kuin sudenkorentojenkin muotoisena! Sunnuntaina olikin aika laittaa luomukset tarjolle. Kirkkokahvien yhteydessä saimme nimittäin kokea palan Afrikkaa, kun **Anu Danouzi** Tampereelta kertoi Ortodoksisen Lähetysten Missiötoimin matkasta Tansaniaan. Näimme hienoja matkakuvia ja opimme, että ortodoksinen elämä Tansaniassa on hyvin vilkasta. Uusia kirkkoja ja luostareita perustetaan innokkaasti, ja ihmiset ovat valmiita taivaltaamaan pitkiäkin matkoja vaikeakulkuisessa maastossa päästäkseen osallisiksi pyhästä liturgiasta. Antoisasta esitelmästä jäi ainakin mieleen tansanialaisten uskonveljemme ja -sisariemme omistautuminen kirkolle, ja valokuvistakin välittyi seurakuntalaisten välinen lämmin yhteys. Ortodoksinen Lähetys r.y.:n syyskeräys kohdistuu tänä vuonna Tansaniaan, paikallisen pappisseminaarin tukemiseen.

■ Maria Hokkinen

KARI M. RÄNTILÄ

■ Piispa Arseni papiston kanssa toimitti juhraliturgian.

■ Praasniekkajuhlan liturgiaa seurasi mainio lounas.

Salossa juhlittiin

Salon Pyhän ristin tsasonan 20-vuotispraasniekkaa vietettiin 12.–13. syyskuuta. Lauantai-illan vigilian ja sunnuntain liturgian toimitti KS Joensuuun piispa **Arseni** papiston avustamana. Liturgiaan osallistui myös KP Nikean metropoliitta **Johannes**. Liturgian jälkeen oli lounas ja juhla, jossa puhuivat molemmat piispat sekä kirkkoherra isä **Ion Durac**. Vieraista toi tervehdyksen arkkitehti **Lauri Hollmén** muistellen tsasounahankkeen alkuvaiheiden vaikeuksia, jotka on-

nellisesti saatiin ratkaistua niin, että rakennus sitten nousi nykyiselle paikalleen.

Samassa yhteydessä juhlittiin myös Salon Tiistaiseuran 45-vuotista toimintaa. Perustavassa kokouksessa 31.1.1965 oli läsnä 14 henkilöä. Tänäjäsenmäärä on 24. Aikojen saatossa jäseniä on ollut kaikkiaan lähes 90.

Juhlissa jaettiin myös huomionosoituksia. Ansiokkaasta toiminnasta tiistaiseurassa palkittiin **Pirkko Nurmi** PSHV:n hopeisella ansiomerkillä sekä **Maria Lipponen**, **Taina Kiema** ja **Sirkka Narinen** PSHV:n pöytästandaarilla. Seurakunta

■ Olli Forssén on Salon tiistaiseuran iloinen puheenjohtaja.

palkitsi puheenjohtaja **Olli Forssénin** Turun ortodoksisen seurakunnan pöytästandaarilla.

■ Olli Forssén

Paraisten jatkokripari

PERINTEISEEN TAPAAN elokuun lopulla 28.–30. päivinä pidettiin Paraisilla

jatkokripari, johon osallistui lähes kaikki kristinoppileirin leiriläiset.

■ Jatkokriparilaisia ja papistoa Turun kirkon edessä.

Vanhusten kirkkopyhä Raumalla

TÄHÄN ASTI vanhusten kirkkopyhä järjestettiin ainoastaan Turussa. Päätimme,

Salon koululaiskirkko

SALOSSA järjestettiin ensimmäisen kerran koululaiskirkko 3. syyskuuta. Opettajien lisäksi paikalla oli 26 oppilasta. Kirkkoherra **Ion Durac** toimitti rukoushetken, ja tämän jälkeen sämpylät ja mehu maistuivat kaikille.

LIISA RÄSÄNEN

Loimaan seudun tiistaiseuralaisia Rauman Pitsiviikolla. Kuvassa mukana isä Andreas.

että yrittäisimme järjestää tällaisen tapahtuman myös Raumalla ja ehkä myöhemmin Salossakin. Siksi seurakunta jaettiin kolmeen alueeseen, jotka vastaavat näitä kolmea kaupunkia. Raumalla ne, jotka saivat kutsun ja pystyivät osallistumaan, iloitsivat pyhästä liturgiasta, seurakunnan tarjoamasta ruuasta ja eritoten miellyttävästä tunnelmasta.

Turun Tiistaiseuran aloitusiltaa vietettiin 15.9. Duraceilla ja tuliaisiksi vietiin omenapuu.

Ystävänä Pekka Torhamon muistolle

Suru

Päivänä jona hautasi luotiin umpeen, Pysähtyneisyys sulki maailmani. Mykkänä katsoin lapiomiehiä, Eikä suuni tuottanut yhtään sanaa.

Illalla

Taivaanranta värjäsi silmäni verenpunaisiksi, Eikä niistä lähtenyt enää yhtään itkua, Niin kuiviksi niiden lähteetkin olivat jo ehtyneet.

Päivänä jona hautasi luotiin umpeen.

Ulla-Maija Lajunen

Loimaan seudun Tiistaiseura retkeili

Kuluneen kesän kokokohta Loimaan seudun Tiistaiseuran toiminnassa oli retki Raumalle. Siellä jokakesäisen Pitsiviikon monenlaiset toiminnot olivat jo retkeämme edeltäneenä päivänä alkaneet.

Tärkein kohteemme oli Pyhän Nikolaoksen rukoushuone ja sen viehättävä pihapiiri. Paikallinen tiistaiseuraväki otti meidät avosylin ja lämpimien tervetuloitovotuksin vastaan.

Sille, että valitsimme retkipäiväksi juuri sunnuntain 19.7., oli myös omat tärkeät syyt. Jo ennakkolta tiesimme, että meillä olisi mahdollisuus osallistua pyhään liturgiapalvelukseen ja saisimme myös kuulla esitelmän, jonka pitäisi arvostamamme arkkimandriitta, isä **Andreas Larikka**.

Päivästä muodostuikin monella tavoin mieliin painuva. Saimme osaksemme runsaasti niin hengellistä ja henkistä kuin aineellistakin hyvyttä. Isä Andreaksen viisas, selkeästi jäsenelty ja kieliasultaankin korkeatasoinen esitelmä antoi meille hyvän evästyksen myös arkipäiviemme elämään.

Kiitollisin mielin ajatellamme Rauman tiistaiseuralaisia, jotka pyyteettömällä ahkeruudellaan vuodesta toiseen huolehtivat rukoushuoneen ja sen pihapiirin viihtyisyydestä sekä vapaaehtoisvoimin ylläpitävät kesäkahvilatoimintaa.

Kiitokset esitämme myös bussimatkaamme rahoittaneelle ortodoksiveljellemme, joka ei halua tulla nimeltä mainituksi.

Ulla-Maija Lajunen, pj.

Apostoli ja evankelista Matteus (16.11.)

Väritä oma ikonisi, pienestä mallikuvasta näet, mitä värejä ikonisi tarvitsee.

Lapset ja nuoret

Lastensivujen toimitus:
Leena Lomu, puh. 040 707 6715,
leena.lomu@hotmail.com

Matteuksen ja Markuksen evankeliumeissa kerrotaan, kuinka Kristus näki publikaani Leevin tulliasemalla ja sanoi hänelle: "Seuraa minua." Publikaanilla oli juutalaisten puhekielessä sivumerkitys, joka käännettynä tarkoitti "julkisesti syntistä". Siksi fariseukset ja kirjanoppineet eivät ymmärtäneet Jeesuksen sanoja, jonka mukaan hän ei tullut kutsumaan hurskaita, vaan syntisiä. Leevi oli ammatiltaan tullivirkailija, joka keräsi kansalta veroja Galilean hallitsijalle Herodes Antipakselle. Leevi jätti virkansa, vaihtoi nimensä Matteukseksi, joka tarkoittaa "Herran lahjaa" ja seurasi Jeesuksen käskyä. Näin Matteuksesta tuli yksi Jeesuksen 12 opetuslapsesta.

Perimätiedon mukaan Matteus oli juutalaiskristittyinä saanut rabbiinista koulutusta ja asui Syyrian Antiokiassa. Hän oli Alfeuksen poika ja apostoli Jaakobin veli. Jeesuksen joutessa yhteenottoihin lain tulkinnasta fariseusten kanssa Matteus vakuutti heille, ettei Jeesus ollut tullut lakia tai profeettoja kumoamaan.

Todennäköisesti ensimmäinen evankeliumi on kirjoitettu aramean kielellä, josta se on myöhemmin käännetty kreikaksi. Tämä evankeliumi voidaan jakaa neljään osaan: Jeesuksen varhaislapsuus, Johannes Kastajan opetukset ja teot, Jeesuksen opetukset ja teot Galileassa ja Jeesuksen kärsimyshistoria.

Herramme ylösnousemuksen jälkeen apostoli Matteus saarnasi evankeliumia monissa maissa: Meediassa, Persiassa, Parthiassa, Intiassa ja tietenkin Palestiinassa, jossa hän kirjoitti evankeliumin.

Pyhä Matteus perusti kirkon Etiopiaan ja rakensi temppelin Mirmenaan. Hän vihki kirkon johtoon matkakumppaninsa ja opetuslapsensa Platonin. Pian hän kärsi poltettuna marttyrikuoleman alueen hallitsijan Fulvianoksen

toimesta. Pyhän Matteuksen ruumiinjännökset suljettiin arkkuun ja heitettiin mereen. Sinne paikkaan, jonne arku ajalehti, Platon rakennutti kirkon. Fulvianos katui heti tekojaan, luopui vallasta ja ryhtyi papiksi. Hän otti kristityksi nimekseen Matteus, ja hänestä tuli seu-

raava Etiopian kirkon piispa Matteus, jota muistellaan yhdessä apostoli Matteuksen kanssa marraskuun 16. päivänä. Apostoli Matteus kuvataan ikoneissa profeettallisen hengen symbolin enkelihahmon kanssa.

■ Leena Lomu

1. Kenen suojeleuspyhimyksiä ovat pyhittäjä Kosmas ja Damianos?

- H) kalastajien ja maanviljelijöiden
- I) lääkärin ja apteekkarin
- J) kauppiaiden ja kelloseppien

2. Mitä näistä muistojuhlista ei vietetä joulupaaston aikana?

- S) apostoli Jaakob (23.10.)
- T) apostoli Andreas (30.11.)
- U) apostoli ja evankelista Matteus (16.11.)

3. Mikä suuri juhla sattuu joulupaastoon?

- Ä) apostoli ja evankelista Matteus (16.11.)
- A) Jumalansyntyttäjän neitseen Marian temppeliin tuominen (21.11.)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
----	----	----	----	----	----	----	----	----

Ö) pyhä Ihmeidentekijä Nikolaos, itsenäisyyspäivä (6.12.)

4. Lapissa vaikuttanut Pohjolan pyhittäjä?

- N) pt. Trifon Petsamolainen (15.12.)
- O) pt. Aleksanteri Syväriläinen (30.8.)
- P) pt. Arseni Konevitsalainen (12.6.)

5. Ylienkele Gabrielin, Mikaelin, Rafaelin ja muiden ruumiittomien voimien muistopäivä?

- N) 25.10., O) 1.11., P) 8.11.

6. Mitä tarkoittaa Rafael?

- Z) Jumalan mies
- Ä) Jumala näki
- A) Jumala paransi

7. Mikä on Johannes Kryssostomoksen lisänimi?

- G) Partasuu, H) Punasuu, I) Kultasuu

8. Pyhän neitsytmarittyri Lucian tunnusmerkit taiteessa?

- U) kirja, sydän ja risti
- V) kaksi silmää, miekka ja öljylamppu
- W) rinnat vadilla, veitsi ja kynttilä

9. Mikä on kielletty 12.12.-6.1. välisenä aikana?

- Ä) kastaminen
- A) avioliittoon vihkiminen
- O) hautaaminen

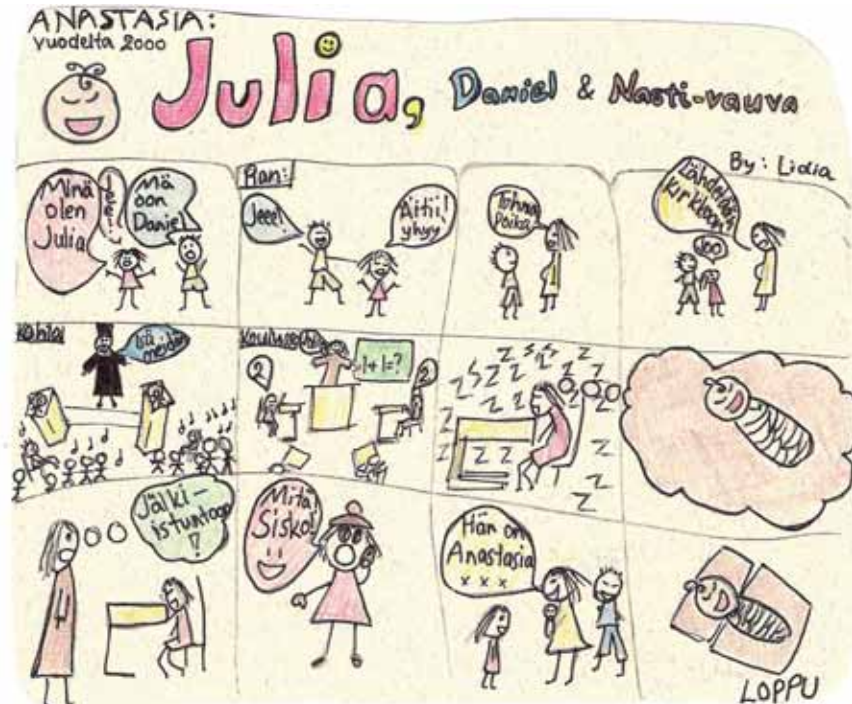
Enkelivisan 4/09 ratkaisu: KIRKKOVUOSI

Julian päiväkirjasta

Teksti: Leena Lomu
Sarjakuva: Lidia Honkamäki

Kun tulin yks päivä koulusta kotiin, niin äiti kertoi mulle ikävän uutisen: "Nappi Aurelian omistaja on löytynyt!". Sen kissan oikea nimi olikin Nannikka. Kävihan se omistaja sitä hakemassa, mut Nappi ei halunnutkaan lähteä sen mukaan. Raukka vinkui ja vikisi, mut pakko oli mennä. Viikon päästä se heilutti tassuaan tyytyväisenä meidän ikkunanlaudalla ja sama toistui. Sen jälkeen sitä heppua ei enää meillä näkynyt, kissa oli tehnyt valintansa tai sitten se tykkäs enemmän olla Nappi Aurelia eikä mikään tyhmä Nannikka. Ehkä sillä oli huonoja muistoja entisestä omistajastaan. Tänäks katselin kadulla yhtä pitkätukkasta miestä, jonka vierellä kulki nöyrän ja alistetun näköinen koira. Se ontui ja sen takatassu oli väännyt. Koiraressukan turkki oli aivan takkuinen ja se näytti kaiken lisäksi nälkäiseltä. Mietin, että millaiset elinolot tuollakin karvatassulla on? Olikohan sen omistajalle oluttölkki tärkeämpi kuin koiran ruoka? Valitettavasti kaikki eläinten omistajat eivät huolehdi lemmikeistään tarpeeksi hyvin.

Anton meinasi jäädä auton alle. Se livahdi portista kenenkään huomaamatta ja sitten kun huomattiin että poikaa ei näy missään niin samassa kuului auton jarrujen äänet. Joku vanha rouva paapatti siellä järkyttyneenä, että miten ihmeessä voidaan päästä lapsi ajotielle? Millaiset vanhemmat te oikein olette? Täytyykö tehdä rikosilmoitus lapsen heitteille jätöstä?... Se meni jo ehkä paniikin piikkiin. Olisihan se ollut kaikille varsinainen shokki, jos jarrut eivät olisikaan toimineet ja Anton olisi kuollut. Kyllä oli taas suojeleusenkeli tehtävässään. Tuntuu ihmeelliseltä, että sellainen taapertaja voi mennä välillä niin lujaa ja kaiken kielletyn se osaa tehdä niin huomaamattomasti. Ja pahemmaksi menee, kun askel käy vakaammaksi. Mutta kaikesta villeydestä ja ehtiväisyydestä huolimatta, se saa kaikkien huomion ja rakkauden. Se vaan on niin söpö itkiessäänkin. Siitä tulee joko huomaavainen hurmuri tai ärsyttävä egoisti, joka ei näe omaa napaansa edemmäs.

Meillä oli koulussa mopodisko. Olin elämäni ensimmäisen kerran diskossa ja olihan tuo ihan kivaa. En mä tosin tanssinut yhtään, kun jotenkin se vaatis ehkä enemmän harjoittelua, enkä halua tehdä itseäni naurunalaiseksi. Onneksi en ollut ainoa "seinäruusu", joksi äiti mua kiusas. No, olinhan mä niissä seiskojen pakollisissa kuvioissa mukana ja sekin tuntui niin älyttömältä touhulta. Miksi ihmeessä siitä yläasteelle siirtymisestä täytyy tehdä semmoinen numero ja miksi meitä saa kiusata ihan luvallisesti? En mä siitä nyt mitään traumoja saanut, mut minusta se on tarpeetonta huomiota. Onneksi me ollaan Joonatanin kanssa tämänkin suhteen samoilla linjoilla. Kyllä me siinä muita katsellessa mietittiin, et pitäisköhän meidän vähä treenata yhdessä? Kyllähän mä toivoin salaa, et se olis hakenut mua hitaalle... oliskohan sekin toivonut et mä olisin pyytänyt sitä? Ups... oliskohan se treenijuttu vähän niinkun pyyntö

tanssimaan ja mä en tajunnut! Alkaakohan tää mun kaverisuhteeni muuttua pikku hiljaa ihasutumiseksi, koska mulla on Joonatania ikävä sen poissa ollessa. Kun tulin sieltä diskosta kotiin, niin Nappi Aurelia oli repinyt tyynyni sisällön sänkyyni ja mä jouduin siivoamaan sen. Kai se kissa vähän protestoi sitä kun en ollut häntä paijjaamassa.

Anastasia on ihan seko. Se käy kuvataidepainotteista luokkaa, niin se tuo joskus sieltä ihan ihme ideoita. Nytkin se esittelee tuossa jotain piikitettyä greippiä, jota se kutsuu taiteeksi. Kerran Nasti toi mulle sarjakuvan, joka kertoi sen syntymästä. Muuten ihan ok, mut sillon kun se synti, niin mä en ollu viel edes eskarissa. Se neiti on ylisosiaalinen ja sillä riittää kavereita vaikka muille jakaa. Mummo onkin kutsunut sitä "kylägekoiksi", kun se luuhaa koko ajan kavereidensa kanssa. En tiedä tarkalleen merkitystä, mut kai se on karjalan murretta.

Kupolit kuntoon

JARMOHUTTU

Lappeerannan Pokrovan kirkon ristikupoli irrotettiin syyskuussa korjausta varten. Toimitusta oli seuraamassa kirkkoherra Timo Tynkkynen. Ks. myös s. 45.